نيکه

نصير احمد احمدي

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

»»»

د ډول غږ یودم ودرېد، د نارینه وو غوړې ځنې د دوی پر خولو شویو ټندو راکښته شوې، ښځو چیغې کړې، ماشومانو کورونو ته منډه واخیسته.

د اتڼ ګرده دایره ماته شوه...ټولو غونډۍ ته کتل...

آس وشنېد، وړې تیرې ورغړېدې، ګڼ سپاره کلي ته راغلل، سپرو زرې اغوستې وې، د پلته یې ټوپکو اوږدې نلۍ یې تر اوسپنیزو خولیو لوړې ښکارېدې، په چرمي تېکو (پوښونو) کې ټومبلو تورو ټال خوړ ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

آسونه تر لوګي وهلو تورو دېګونو راوګرځېدل، د آسونو د ټنډو په تار تار سره بخونه زېړو وېښتو کې د لمر ژېړه رڼا پرته وه... د خولو کونجان يې سپينو ځګونو نيولي وو...ولاړو کليوالو په وېره ورته کتل ...

يو چاغ پوځي له تور آسه کښته شو، له سره يې اوسپنيزه خولی ليرې کړه، يوه دېګ ته ودرېد، تر دېګ سرې لمبې راګرځېدې....

پوځي له خپلې ملا اوږده چاړه را خلاصه کړه، د دېګ سر يې پرې وښوياوه، خپلو ملګرو ته يې وکتل، يودم يې وخندل:

_د پسه ښوروا!

کليوالو ته يې سترګې ور واړولې، چيغه يې کړه!

_ولې غلی شوئ؟! هله!

ډول وډنګېد، د اتڼ دايره جوړه شوه، اتڼ ورو وو، د اتڼ کوونکو په سترګو کې وېره ښکارېدله...ټولو پوځيانو ته کتل...

پوځي چيغه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ یو څه ژوندي شئ!

دېګ ته یې وکتل، ژېړه ښوروا اېشېدله... په سپینو ځګونو کې به کله کله د غوښې بڅرې سر ته راغلل.

پوځي پر آسونو سپرو کسانو ته وکتل، ویې ویل:

_هلئ نو! خپلې ګېډې ډکې کئ.

پوځیان له آسونو کښته شول، پر لیکې لیکې ټغرونو کېناستل.

چاغ پوځي چیغه کړه!

_مېلمانه عزت غواړي!

څو کلیوالو په بیړه کاسې ور واخیستې. په دېګ کې یې څمڅې ووهلې، کاسې له غوښو ډکې شوې. شېبه وروسته د ټولو پوځیانو ژامې خوځېدلې...

د چاغ پوځي له خولې د غوښې وړې ټوټې باد شوې، ناره یې کړه!

_مړې سترګې مو راته نیولې دي! څه ته ګورئ؟ حاصلات راوړئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول ودرېد، څو کسان کورونو ته ننوتل، یوه بوډا کړوپه ملا نیولې وه، راغی، وړه کڅوړه یې پر خاورو کېښوده.

درب شو، پوځیانو ور وکتل، پر ځمکه د دوو ډکو بوجیو د لوېدو دوړه لا نه وه ناسته. څو نورې غوټې هم راغلې…

چاغ پوځي خپلې وروځې سره ور وستې:

_بس ، همدومره؟!

پر ملا کړوپ بوډا پر خپله توره ټنډه د خیرن څادر پیڅکه تېره کړه، ویې ویل:

_صیب! موږ ټول اووه کوره یو، سږ کال د حاصلاتو ام چندان خونده نه وه.

چاغ پوځي ودرېد، دېگ یې د بوټ پر څوکه پورې واهه، د نغري لوګي وهلې توري ډېرې وښویېدې، دېګ ړنګ شو، پر خړو خاورو د پخو غوښو ټوټې ولوېدې.

چیغه یې کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_په ودونو کې پسونه پخوئ، خو د ماليې ورکړې ته بلا وهلي ياست…

غلی شو، ړنګ دېګ ته نږدې له ژېړې لندې خاورې مړه تاوونه پورته کېدل…کليوال وارخطا ول.…

چاغ پوځي چيغه کړه!

_هلئ، کورونه وپلټئ!

پوځيان کورونو ته ور ننوتل، ښځو او ماشومانو چيغې کړې، ټول له کورونو را ووتل. شېبه وروسته د اتڼ ميدان له غوټو او بوجيو ډک شو… يوه پوځي څو چرګې تر پښو نيولې وې، دوو نورو په اوږو پسې منډې وهلې…

چاغ پوځي تر ناوې راوګرځېد، ودرېد، په خندا يې وويل:

_له کومه پوه شم چې ښايسته يې که نه؟

يوه کليوال ځوان منډه ور واخيسته، چاغ پوځي يې تر ستوني ونيو، ځوان (اخ) کړل، تر زړه يې نيزه ختلې وه.

چيغې شوې…د کليوالو سترګې رډې راختلې وې…

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاغ پوځي وخندل، د خپل سره کوټ غاړه يې سمه کړه، د ناوې ټکري ته يې لاس ور واچاوه، نجلۍ لوڅ سر ودرېده.

کلیوالو چیغې کړې، یوه ولاړ آس ته اوړه ورکړه، آس پر سره دېګ ورغی، پوځي پر جوش ښورروا ولوېد، چیغه یې کړه، لمنې یې اور واخیست...په سرو غوړنجو کې پټ شو...بل ډبرې ته لاس کړ، ډبره د یوه پوځي سر ته سیخه شوه، له آسه کښته راولوېد...

آسونه وشنېدل،تورې وځلېدې، له ټوپکو سپين لوګي را ووتل...کوچینی کلی سرو لمبو ونیو...

* * *

اوښ ټوډه ووهله، بار کوږ شو، دوو کسانو منډه ور واخیسته، جوال ته یې اوږې ورکړې.

یوه بوډا وخندل:

_میرویس خانه! په دې جوال کې څه دي؟ ډېر درونډ مالومېږي.

پر آس سپور ځوان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_بابکه! په ملتان کې مې مسې لوښي ولیدل، خوند یې راکو، څه سکې راسره پاتې وې، درې زره دانې مې واخیستل.

آسمان وغرېد، بوډا خپل آس ته پونده ورکړه، د کاروان مخې ته ورغی، له نارې سره یې کتار اوښان، آسونه او کچرې ودرېدې.

بوډا په لوړ غږ وویل:

_هوا خړه ده، باید د د مې جوړولو له پاره یو ځای پیدا کو.

پر آس سپور له عمره پوخ سړی راغی، اوږده ږیره یې باد یوې خواته اړولې وه. له بوډا سره ودرېد، ویې ویل:

_سم وایې! کاروان ستړی دی، خو دا دښته مناسبه نه راته ښکاري.

بوډا وویل:

_میرویس خانه، ته څه پکې وایې؟

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_بابکه! شاولي سم وايي، په دې دښته کې به څه کوو؟ آسونه هم وږي دي، دلته خو شين ډکی هم نشته.

په عمر پاخه سړي وويل:

_تر دې ټيټې غونډۍ ور هاخوا يو کوچينی کلی دی، ټول اووه کوره دي، خو اولس يې مېړنی دی، د مېلمنو په قدر پوهېږي.

بوډا ناره کړه!

_ياالله! حرکت.

د ليکه ولاړو واوښانو، کچرو او آسونو پښې وخوځېدې..

* * *

باران تيزي کوله... ځای ځای ډنډ سرې اوبه ولاړې وې، اوبو له وينو رنګ اخيستی و. د سوداګرو بار آسونه، کچرې او اوښان يوې خواته ولاړ ول.

ميرويس خان د يوه ماشوم په خټو لړلی جسد ور پورته کړ، د ماشوم تر زړه غشی وتلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نږدې غږ یې واورېد:

_هېڅوک هم ژوندی نه دی پاتې.

میرویس خان ور وکتل، د بوډا له ږیرې مږې اوبه څڅېدلې.

یوه ناره راغله:

_هلئ! دا ښځه ژوندۍ ده.

څو کسان ورغلل، یو نیم سوځېدلی لرگی یې پورته کړ. زړه ښځه یې له ختو راویسته. یوه سړي د اوبو د پټک سر خلاص کړ، د زړې ښځې په خوله کې یې یو غوړپ اوبه ور واچولې، زړې ښځې وټوخل، یوه ځوان په بیړه وویل:

_څوک و؟ چا په دې حال کړی؟

د ښځې سترگې نیمکښه شوې، له وچو شونډو یې څو مات – گوډ ټکي را ووتل:

_د ، د، گر…

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر یې یوې خواته وځړېد.

بوډا د ښځي اوږو ته ټکان ورکړ، چیغه یې کړه!

_ووایه، ووایه، د چا کار و؟

یو غږ یې واورېد:

_مړه ده.

بوډا د زړې ښځي پر نیمکښو سترګو لاس تېر کړ، ولاړ شو، شاوخوا یې وکتل، په ختو کې د انسانانو غوڅ شوي اندامونه پراته ول...په روغو جسدونو کې غشي او نېزې ولاړې وې...

بوډا ټیټ شو، به ختو لړلی له رنګه سور کوټ یې ورپورته کړ، ورو یې وویل:

_دا سره کوټونه یواځې د ګرګین عسکر اغوندي.

یوه ناره کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_یوه خولۍ!

ټول ورغلل، بوډا په ختو لړلي اوسپنیزه خولۍ ور واخیسته، ویې ویل:

_اوس پوه شوئ، د ګرګین د عسکرو کار دی!

میرویس خان سوړ اسویلی وایست، ویې ویل:

_ټول څو کسان دي؟

یوه ځوان ځواب ورکړ:

_دوه شپېته، دوه ویشت نارینه، نور ښځې او ماشومان.

یوه ناره راغله!

_دلته راشئ!

ډله ورغله، ټولو خپلو سترګو ته لاسونه ونیول، په ګڼو بوټو کې حلاله شوې، لوڅه لغړه ناوې پرته وه…

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا خپل ځادر پرې واچاوه.

میرویس خان وویل:

_دري شپېته قبرونه وکېندئ.

*   *   *

آهنګر د آس پښه پر خپل زنګون کېښوده، ورو يې وويل:

_میرویس خانه، هاغه څټک راکه!

_کوم؟

آهنګر وخندل:

_د هندوستان مساپرۍسترګې در کمزورې کړې دي، هاغه، بنۍ ته نږدې.

میرویس خان ورغی، څټک يې ور واخیست، آهنګر ته ودرېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آهنګر د آس د پښې پر پونده نال کېښود، میخ ته یې ټټک ونیو، آس وشنید، میرویس خان د آس قیضې ته لاس ور واچاوه.

آهنګر وویل:

_ډېر مزل مو کړی، له پخواني ناله څه نه دي پاتې!

یو چا ناره کړه!

_هګۍ، تازه هګۍ، هلئ، ارزانه شوې···

میرویس خان شاوخوا وکتل، خلک دوکانونو ته ولاړ ول... د سماوار تر مخ څو کسانو کرکان (مړزان) جنګول···

میرویس خان وویل:

_بازار څنګه دی؟

آهنګر د آس پر نال بل مېخ کېښود، سړه ساه یې وایسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ هغه پخوانی زور نه دی ور پاتې ، ته یې خپله وینې.

آهنګر ولاړ شو، د آس پر یال (د څټ پر وېښتو) یې لاس تېر کړ، ویې ویل:

_ښکلی آس دی.

له سره انګاره یې توره چایجوشه ور پورته کړه، میرویس خان ته یې ختینه پیاله ونیوله، ویې ویل:

_شنې چایې دي، همدا اوس مې دم کړې.

غلی شو، آس ته یې وکتل، ویې ویل:

_هغه سور آس دې څه کو؟

میرویس خان د چایو پیاله شونډو ته ور نږدې کړه، ویې ویل:

_په ملتان کې را مړ شو، مجبوره وم، پر دې آس مې د سپینو زرو څلور سیکې ورکړې.

آهنګر وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ارزي. مخکې مې يې غاښونه وکتل، له عمره يې ډېر وخت نه دی وتلی.

میرویس خان دېوال ته ولاړ نوی قیمتي مسي لوښی ور واخیست، لوښی میناتوري شوي واړه ګلان درلودل.

میرویس خان وخندل:

_ستا کار د تورو، لورونو، کړیو... او ځنځیرونو جوړول دي! دا لوښی دلته څه کوي؟

آهنګر سړه ساه وایسته:

_یوه ملګري مې راووړ، ویل یې چې یو چاته یې سوغات ور لېږم، د یادګار له پاره مې سږ کال وربانديږ وکېنده!

میرویس خان لوښی پر بل مخ واړاوه، پر شا یې کوږ خط کېندل شوی و (۱۱۱۷ هجري، شمسي کال.(

میرویس خان سوړ اسویلی وایست، ویې ویل:

_ژوند څومره په منډه دی، مورکی مې لوستي ښځه وه، شاعري یې هم کوله، څو ورځې مخکې مې په کور کې څو زاړه کاغذونه وموندل، زما د زوکړې تاریخ یې لیکلی و. ۱۰۸٤هجري، شمسي کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلی شو. ویې ویل:

_دري دېرش کاله! څومره ژر تېر شول.

آسونه وشنېدل، د پښو دربا راغله.

آهنګر او میرویس خان د آهنګري له دوکانه ووتل، آسان د کوڅې له سره تېز را راوان وو، عسکرو سره کوټونو اغوستي ول، اوسپنیزې خولۍ یې لمر ته ځلېدلې.…

میرویس خان یودم منډه واخیسته، ټوپ یې کړل، یو ماشوم یې په غېږ کې ونیو، دواړه په خاورو کې ورغړېدل… د آسونو نرۍ پښې یې تر څنګ تیرې شوې…

میرویس خان کېناست، د ماشوم سترګې ردې راختلې وې.

ماشوم یودم چیغه کړه، میرویس خان په غېږ کې ونیو، ورو یې وویل:

_اه ګرانه! مه ژاړه، هر څه تېر شول.

ماشوم ژړل…

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم يې له ځانه بېل کړ، د هغه پر سر، اوږو او لاسونو يې خپلې ګوتې وتپولې، ويې خندل:

_ګوره! روغ، رمټ يې، هېڅ هم نه دي دربانديې شوي.

يوه ښځه راغله، ماشوم يې په غېږ کې ونيو، ويې ژړل…

آهنګر وويل:

_وه خورې! ته خو پوهېږې چې دا د ګرګين اولاده…

يودم غلی شو، شاوخوا يې وکتل، ورو يې وويل:

_پر ماشومانو پام کوه!

ښځې ماشوم ور واخيست، په ژړا له هغه ځايه لاړه.

ميرويس خان او آهنګر بېرته د آهنګري دوکان ته راغلل. آهنګر د چايو پياله ور واخيسته، ورو يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_تېره ورځ يې همدلته له يوه ځوانه سر پرې کو، ګناه يې دا وه چې د ګرګين له يوه عسکره يې خپل پور غوښت.

ميرويس خان سړه سا وايسته:

_د عبدالباري او د هغه د ملګرو کيسه څنګه وه؟

آهنګر بنی ووهله، تر سره انګار شنه، نری لمبه راوګرځېده، ورو يې وويل:

_عبدالباري يې تېره جومه له اتلسو ملګرو سره په چوک کې زندئ کو، جارچي ويل چې د صفوي حکومت پر ضد يې بغاوت کړی.

د نجارئ د دوکان په وره کې يو بوډا ودرېد، يوه بېلچه يې واخيسته

بوډا روان شو، بېرته لنډ راوګرځېد، ورو يې وويل:

_زويه، ستړی يم، يوه پياله چاي خو راباندې ولوروه!

آهنګر د چايو پياله ور ډکه کړه. ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_بابا! ناولده (نابلده) راته ښکاره شوې، د کوم ځای یې؟

زاړه سړي وټوخل، په سینه کې یې غړهاری و. ویې ویل:

_کوچی یم.

میرویس خان وخندل:

_نو بېلچه څه کوې؟

بوډا سوړ اسویلی وایست:

_زویه، په خدایکه تر اوسه لا په بېلچه پوهېږم، ټول عمر مي له رمې سره تېر کړی، د ښار لمر خاته خواته پراته یو، بس! د حکومت بېګار دی، پرون یې عسکر راغلل، ویل یې چې یوه کلا جوړوو، له هرې کېږدۍ به دوه تنه راځئ!

میرویس خان وویل:

_له کومې خوا راغلي یاست؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اوړی د غزني ناور ته ور خېژو، بس، د هوا په سړېدو سره کندار ته راځو.

_د غزني خواته څه خبرې دي؟

بوډا وټوخل، له چايو يې غوړپ وکړ، ويې ويل:

_ورک يې که زويه، خدای دي يې نه در ويني، ښه ورځ مو نه ده ليدلې، د مغلو لښکرو سلامت کلي وسوځول.

_نو خلک ولي غلي دي؟

_څه وکي، د بي اتفاقۍ دي رنګ ورک شي، په يوه خوله نه دي، داسي ځوک نشته چې يو ځو کسان ورباندې راټول شي.

بوډا له آهنګرۍ ووت.

آهنګر وويل:

_د ګرګين عسکرو ته نوي پلټه يي ټوپک راغلې، يو ډز کوي، خو وار يې خطا نه ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آهنګر غلی شو، یوه لور ته یې ځټک ونیو، ویې ویل:

_ د ګرګین دېرش زره ګرجي او ایراني عسکر باید زموږ په غوښو ماړه شي!

دوهمه برخه

* * *

لس کلن ماشوم راغی، د خپل پلار تر څنګ کېناست، په خوابدي غږ یې وویل:

_ابا! د آس پښه ماته شوه.

میرویس خان ور وکتل، ماشوم د لرګي آس ورته نیولی و.

میرویس خان مات انار په لوښي کې کېښود، آس یې ور واخیست.

ماشوم وویل:

_ابا! حسین ماته کړه. بل آس راته راوړې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وخندل:

_دا آس مې له هندوستانه درته راوړی و، دلته په کندهار کې نه پیداکېږي.

د ماشوم سر وځرېد.

میرویس خان د هغه پر تورو وېښتو لاس تېر کړ، ورو یې وویل:

_راځه!

ماشوم یې تر لاس ونیو، څو ګامه یې واخیستل، ولاړو آسونو ته ودرېد، ویې ویل:

_محموده زویه، ته اوس لوی یې، په دې واقعي آسونو کې یو خوښ که.

د ماشوم سترګې وځلېدې، په خوند یې وویل:

_ابا! رښتیا وایې؟

یوه بل ماشوم منډه راواخیسته، په وړه ژبه یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ابا! زم پر آس سپرېږم.

محمود چیغه کړه!

_حسینه، تا زما د لرګي آس را مات کړ.

میرویس خان وخندل:

_محموده، ورور دې تر تا کوچینی دی، غوسه مه پرې کوه!

میرویس خان دواړه ماشومان پر یوه سپین آس کېنول. د آس قیضه یې ونیوله، په انګړکې راوګرځېد.

یوه ځوانه ښځه له کوټې راووته، محمود په خوشالۍ چیغه کړه!

_ادې! سپین آس زما شو.

ښځې وویل:

_وه سړیه! اولادونه لا کوچینیان دي، ونه لوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وخندل:

_محمود او حسین باید د آس سورلی زده کړي.

چیغه یې کړه!

_دوران اکا!

د غواوو له غوجلې په عمر پوخ سړی را ووت، لاسونه یې په خوشایو ککړ وو.

میرویس خان وویل:

_داسې څوک شته چې د آس په سورلی پوه وي؟

په عمر پوخ سړي وویل:

_هو صیب! یو څوک پېژنم، عبدالروف نومېږي، سلیمان خېل دی، په څانګه (د آس په وآسطه یوه لوبه ده) کې یې وړې ده.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_سمه ده، تنخوا ورته وټاکه، زما دواړو زامنو ته باید د آس سورلۍ ور زده کي.

میرویس خان د آس قیضه پرېښوده، ښځې منډه ور واخیسته، میرویس خان تر لاس ونیوله، ویې ویل:

_مه کوه!

خپلو زامنو ته یې وکتل، ویې ویل:

_دوی دواړه خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړي دي.

چوترې ته ور وګرځېد، مات انار یې ور واخیست،ویې ویل:

_زینبه لورکۍ چېرې ده؟

ښځې وویل:

_په کوټه کې خپل کتابونه وایي.

میرویس خان د انارو سرې دانې خولې ته واچولې، په ډکه خوله یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_مولوی صیب نورمحمد غلجی لوی عالم دی، ډېر څه به ترې زده کړي.

غلی شو، ویې ویل:

_کوچینی وم، مورکۍ مې څو عالمانو ته تنخوا ورکوله، ما به سبقونه ترې ویل، عربي ژبه او نور علوم به مې ترې زده کول.

غلی شو. سوړ اسویلی یې وایست:

_مورکۍ به مې یوه خبره ډېره راته کوله، ویل به یې چې میرویسه زویه، ځان ورسوه! ته خدای د لویو کارونو له پاره پیدا کړی یې. بس! له ماشومتوبه مې د مورکۍ همدا خبره په یاد ده، غواړم چې په خپلو اولادونو هم سبق ووایم، پوهېږم، دوی د لویو کارونو له پاره پیدا شوي دي.

غلی شو، سړه ساه یې وایسته:

_خو ما تر اوسه کوم لوی کار نه دی کړی!

ښځې د خپل خاوند پر اوږه سر کېښود، ورو یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_د مورکۍ خبره دې رښتیا ده، په ټول ښار کې ستا غوندې کامیابه سوداګر نشته. غریبانو ته لاس نیسې، اولس دربانده دې راټول دی.

میرویس خان وویل:

_خو لوی کارونه لا پاتې دي.

ښځې په حیرانی ورته وکتل...

میرویس خان وویل:

_ زړه مې خپلو خلکو ته خوږین دی، پردو یې پر غاړو پښې ایښې دي، تر څه وخته؟!

غلی شو، خپلو زامنو ته یې وکتل، محمود د آس قیضه ټینګه نیولې وه، آس په انګړ کې راګرځېده...

میرویس خان ځمکې ته وکتل، ورو یې وویل:

_دا دانې وینې؟

ښځې تر چوترې لاندې وکتل... په خاورو کې د انارو سرې دانې پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_زموږ خلکو په زړورتیا کې وړې ده، خو دوه په یوه لاره نه ځي، اتفاق نه لري، په یوه خوله نه دي، د یوبل پښې وهي...هر یوه ته خپل قوم او خپل خېل مهم دی، دوی د انارو دې دانو ته ورته دي چې په خاورو کې یې وینې···

ناڅاپه درب شو، د چوترې پر سر له سایبانه وړې لوتې راولوېدې... آس وشنید، ماشومانو چیغې کړې...میرویس خان منډه ور واخیسته، د آس قیضه یې ونیوله.

د ښځې رنګ تک ژېړ و.

میرویس خان خپل زامن له آسه کښته کړل، په منډه له کوره ووت.

*   *   *

ګڼه ګونه وه، میرویس خان د خلکو په مینځ کې په زحمت لار وایسته، ودرېد، عسکر پر آسونو سپاره ول، دوی به پر هغو کسانو د قمچینو وار کاوه چې مخکې به ور تلل.

مېریس خان مخامخ وکتل، د ارګ (جنګي کلا) تر مخ د توپ خولې ته نږدې د بنیادم په وینو لړلې پښې پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د څنګ سړي ته وکتل، ویې ویل:

_څه خبره ده؟

سړي په وېرېدلي غږ وویل:

_پهلوان ابراهیم یې توپ ته وتاړه.

میرویس خان جنګي کلا ته وکتل، په برجونو کې ولاړو عسکرو سره کوټونه اغوستي وو، د اوږدو ټوپکو نلی یې خلکو ته ور اړولې وې.

ډول وډنګېد، د کلا دروازه خلاصه شوه. لیکه کتار آسونه راغلل، ودرېدل، د سر پوځي یو تاو شوی کاغذ خلاص کړ، غاړه یې صافه کړه، کاغذ ته یې وکتل، په لوړ غږ یې وویل:

_په کندهار کې د صفوي حکومت د حاکم اعلیحضرت جلالتماب ګرګین خان وینا!

پهلوان ابراهیم د برحاله حکومت پر ضد بغاوت کړی و، درې ورځې مخکې ونیول شو، توپ ته مو وتاړه. هر څوک چې د صفوي حکومت پر ضد بغاوت وکړي او یا د مالیې له ورکړې انکار وکړي، نو حال به یې همدا وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول وډنګېد، کتار آسونه بېرته کلا ته ننوتل…

ډله تیت شوه، میرویس خان د آهنګري دوکان ته ورغی، آهنګر له انګاره راوتلې تکې سرې تورې ته ځېک نیولی و…

میرویس خان کېناست، آهنګر وویل:

_بس دی نور، هره ورځ مو وژني!

میرویس خان غلی و.

آهنګر وویل:

_پوهېږې! په کلات کې یې سلامته کورنۍ وسوځوله. په هلمند او هرات کې هم همدا حال دی، په یوه میاشت کې یې اویا کسه توپ ته وتړل…

میرویس خان غلی و.

ځغ شو، د اوبو پر سر مړ لوګی را وګرځېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آهنگر توره له اوبو را وايسته، سترګو ته يې ونيوله، بېرته يې ښتک را واخيست…

ميرويس خان وويل:

_ ملګري راټول که!

آهنګر په حيرانۍ ورته وکتل…

ميرويس خان وويل:

_سبا بېګا زموږ په کور کې درته ماتله يم

* * *

يوه وويل:

_همدا سبا پر ارګ (جنګي کلا) ورخېژو..

بل په خبره کې ور ولوېد:

_سل جنګيالي زه راولم…

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل چیغه کړه!

_مه يې ماتله کوئ! د ګرګين ظلمونه له حده تېر شول…

میرویس خان غلی و. ده اتو کتار ناستو کسانو ته کتل…هر یوه لاسونه خوځول…پر جنګي کلا حملې ته تيار ول…

آسونه وشنېدل، له کوځې د پښو دربا راغله. میرویس خان د لمپې پلته ټيټه کړه…

یوه نري سړي وويل:

_شرم دی، په خدای شرم دی، تر دې لويه بې غیرتي به چېرته وي چې د ګرګين د ګزمې له لاسه په خپلو کورونو کې نه شو غړېدلای.

د آسونو دربا ليرې شوه، میرویس خان لمپې ته لاس ور وغځاوه، پر خړ دېوال سيوري ښکاره شول.

میرویس خان ورو وويل:

_اوس هيڅ هم نه شو کولای! موږ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چاغ سړی په خبره کې ور ولوېد:

_ولې، څه بلا وهلي یو، لاسونه نه لرو؟

میرویس خان وویل:

_تاسو ټول په خپلو خلکو کې نوم لرئ، ناز مو وړي، د جګړې له پاره څو کسان برابرولی شئ؟

یوه وویل:

_سل جنګیالي یې پر ما!

بل وویل:

څلوېښت به زه راولم!

د کوټې له کونجه بل غږ راغی:

_زه او ټوله کورنۍ مې تر وطن ځار. شپږ غښتلي ځوانان لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چوپه چوپتیا شوه.

میرویس خان وویل:

_عبدالرحمانه، غلی یې!

دیوه ښایسته ځوان سر وځړېد، ورو یې وویل:

_اوس یې وخت نه دی، زموږ خلک اور نه خلي، دوی د ګرګین ظلم مني، خو توري ته به یې تیار نه کې، وایي چې د ګرګین لښکر مسلمان دی، څنګه به یې وژنو!

میرویس خان وویل:

_د عبدالرحمن خبره سمه ده! ساړه خورئ. په ښار کې له ارګه پرته شپږ نورې پوځي کلاوي هم پرتې دي. د شیر حاجي کلا دولس توپونه او دوه زره عسکر لري، د دولت اباد کلا ته خو نږدې نه شې ورتلای. د قیتول د غره پر سر کلا هم اسانه نه نیول کېږي. د علیمردان خان او د چهل زینو د غره پر سر کلاوي هم له نیولو وتلې دي.

په ارګ او دې نورو کلاوو کې د ګرګین یو دېرش زره عسکر پراته دي. یو هم بې توري او ټوپکه نه دی، یوائې د ارګ په پلنو دېوالونو څلوېښت توپونه ابښودل شوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو چاغ سړی په خبره کې ور ولوېد:

_خو موږ غیرت لرو.

میرویس خان وخندل:

_له عقله پرته غیرت، تباهي ده. پوهېږې! بېځایه احساسات په درد نه خوري، د عتیق الله کیسه خو ټولو ته مالومه ده، له درېیو سوو احساساتي ځوانانو سره د قیتول پر کلا ور وخوت، خو تر دېوالونو ام ور و نه رسېدل، څه توپونو وخوړل او څه هم ټوپکو...

ټول غلي شول...

میرویس خان وویل:

_څو ټوپکه پیدا کولای شئ؟

د ټولو سرونه وځړېدل...

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_له یو دېرش زرو په جنګ پوه عسکرو، ټوپکو او توپونو سره جګړه اسانه نه ده، په پنځو- شپږو سوو جنګیالیو او تشو لاسونو دې خدایکه شل کړه.

ټول غلي ول.

میرویس خان وویل:

_تر اوسه مو دوه پښتانه په یوه خوله سره لیدلي دي؟ هر یو په خپل خپل او قوم پسې ګرځي... په خپلو مینځو کې بد بینه دي، ځینې داسې کسان هم شته چې پوره من دي، هر قوم تر بل یوه، ځان غټ ګڼي... د ګرګین ظلم په سترګو ویني، وطن یې ترې نیولی دی، خو ځینې وایي چې ګرګین مسلمان دی، له هغه سره جګړه روا نه ګڼي...

میرویس خان غلی شو، ناستو کسانو په حیرانۍ ورته کتل…

میرویس خان وویل:

_خپل خلک په لوی لاس مه وژنئ!

یوه وویل:

_نو څه وکو؟ همداسې په رډو سترګو ورته وګورا!

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_زما خبره ومنئ، اوس خپلې تورې د ګلابو تر پاڼو لاندې پټې کئ! موږ باید له عقله کار واخلو.

یوه وویل:

_یاالله، ته مخکې موږ درپسې···

بل وویل:

_نیمه شپه شوه، په وړو ګېډو اصفهان راباندې نیسې؟

ټولو وخندل:

میرویس خان په خندا کې ناره کړه!

_محموده زویه! ډوډۍ مو پسې څه کړه!

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آهنګر دوکان ته شپږ آسونه ودرېدل. آهنګر په بېړه له دوکانه ووت، تعظیم یې وکړ، ویې ویل:

_حسن خانه! په خیر راغلی!

له رنګه سور ځوان له آسه کښته شو، آهنګر په بېړه د لرګي څوکۍ ورته کېښوده، ځوان کېناست، آهنګر وویل:

_صیب! چایې واچوم؟

له رنګه سور ځوان وویل:

_کړۍ او زولنې څنګه شوې؟

آهنګر د یوې بوجۍ خوله خلاصه کړه، ځنځیرونه وشرنګېدل، څو زولنې یې ترې راوایستې.

ځوان یوه زولنه ور واخیسته، کش یې کړه، ویې ویل:

_ټولې څو داني دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اتیا، خو پنځوس نورې پاتې دي، بس، په لسو ورځو کې تیارېږي.

د ځوان تنده تروه شوه:

_د تیروو زولنو خونده نه وه، یوه بندې یوه زولنه وشکوله...

غلی شو، یودم یې وخندل:

_خو تښتېدو ته پاتې نه شو، تر زړه یې ګولۍ وخته.

ولاړو عسکرو وخندل.

آهنګر وویل:

_بېغمه اوسئ، دا ځل مې داسې زولنې جوړې کړې چې زمری به یې هم ونه شکوي.

سره ځوان وخندل:

_زمری؟! په کندهار کې زمری له کومه شو! دلته خو ټول ګیدړان دي.

ټولو عسکرو وخندل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آهنګر مخ سور شو.

ځوان وویل:

_سمه ده، تیارې شوې زولنې جنګي کلا ته راولېږه، خو پاتې هم باید تر لسو ورځو پورې جوړې وي.

ځوان پر آس سپور شو.

آهنګر په خواره خوله وویل:

_صیب، یوه شېبه صبر وکړئ!

آهنګر دوکان ته ننوت، یوه غوټه یې را واخیسته.

سره ځوان وویل:

_دا څه دي؟

آهنګر خوله جینګه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صیب! په خپله یې وګورئ!

ځوان غوټه خلاصه کړه، د شنې چینې زرتار وځلېدل…

آهنګر وویل:

_صیب! یو ملګری مې سوداګري کوي، دا چینه یې له هندوستانه د زندان مشر ته راوړې ده.

ځوان چینه سره واړوله، ویې ویل:

_ښکلې ده، اصل وربښم دي، زه به یې ور وسپارم، خو دا موږ یې ولې هېر یو!

آهنګر وویل:

_صیب! د بلا دې هېر شئ، زه به ورته ووایم، ملګری مې صفوي حکومت ته ډېر مخلص سړی دی، د حکومت مامورینو ته احترام لري…

ځوان آس ته پښه ورکړه. ټولو حرکت وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان راغی، کېناست.

آهنګر وویل:

_بیا هم فکر وکه! دا خلک به دې خوار کي.

میرویس خان وویل:

دې خلکو ته د نږدې کېدو له پاره بله لار نه لرم.

غلی شو. ویې ویل:

_داسې اعتباري کس شته چې د ګرګین له قوماندانانو سره شناخت ولري؟

آهنګر وویل:

_هو، د بارک دین په نوم یو ځوک پېژنم، د قراوول له یوه مشر سره یې قرار داد کړی، د جنګي کلا عسکرو ته خوراکي مواد برابروي.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک دين په لاس بايد ځينو قومانداانانو ته سوغاتونه ور ولېږو.

درېيمه برخه

* * *

يوه اونۍ وروسته دوه عسکر راغلل، آهنګر يې جنګي کلا ته بوت. په يوه لويه کوټه کې يې کېناوه، عسکر ووتل، آهنګر لړزې اخيستی و.

شېبه وروسته چای ورته راغی، د آهنګر د زړه دربا ورو شوه. وخت ووت، آهنګر ځړېدلی سر ناست و.

دروازه خلاصه شوه، کوټې ته دوه کسه راغلل، دواړه له رنګه سره ول. په څېرو کې يې د غوسې نښې نه ښکارېدلې.

آهنګر په بېړه ودرېد، دواړو لاس ورکړ، مخامخ پر څوکيو کېناستل.

آهنګر خپلې چپنې وپېژندلې.

يوه يې وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_زه اسلم بېګ یم، د زندان مشر.

آهنګر خپل لاس پر تټر کېښود.

بل وويل:

_ماته رضا علي وايي، په جنګي کلا کې یوز باشي (د سلو عسکرو مشر) یم.

آهنګر موسک شو.

د زندان مشر وويل:

_خبرې لنډې ښې دي، بارک دین د جنګي کلا ځیني قوماندانان په ورېښمینو چپنو او اصیلو غالیو ونازول، ویل یې چې میرویس خان رالیږلې دي، بارک دین ته دا قیمتي سوغاتونه تاسو ورکړي وو، دا میرویس خان څوک دی؟

آهنګر وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صېب! میرویس خان هوتک قومي مشر او لوی سوداګر دی، له کندهاره، هندوستان ته پشم، وچې مېوې او ځینې ګرانبیه بوټي وړي او له هغه ځایه وریښم، مسي لوښي، زیورالات ... او نور د کار وړ شیان راوړي. میرویس خان په خبره پوه سړی دی، پر ډېرو قومونو یې ناز چلیږي…

آهنګر خبرې کولې، رضا علي او د زندان مشر وازې خولې نیولې وې…

آهنګر اوږدې خبرې وکړې، ویې ویل چې میرویس خان مخلص سړی دی، صفوي حکومت ته خاص احترام لري…

د آهنګر له خبرو وروسته د زندان مشرله هغه ځخه وغوښتل چې له میرویس خان سره د لیدو زمینه ورته برابره کړي.

* * *

دوې ورځې وروسته میرویس خان له آهنګر او یوه بل ملګري سره جنګي کلا ته ورغی. په یوه مجلل سالون کې یې پذیرایي وشوه، د زندان مشر، د مالیې ټولولو مسوول او علي حسین ښه راغلاست ورته ووایه.

یوه شېبه د میرویس خان د تجارت په اړه وغږېدل، بیا سیاست ته راغلل، میرویس خان د ګرګین صفت وکړ، ویې ویل چې ښه مدیریت لري او په ډېر هوښیارتوب یې ټوله سیمه تر واک لاندې راوستې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضاعلي او د زندان مشر خوشاله ول، له شتمن میرویس خان نه یې ډېره استفاده کولای شوای، دا ځوان سوداګر، ګرګین ته تر ټولو صادق کس ور ښکاره شو، خو د مالیې مسوول وویل:

_یوه پوښتنه، موږ هره ورځ ستاسو لس- شل کسان توپونو ته تړو، خو ته بیا هم زموږ صفت کوې؟

د آهنګر لینګې ولړزېدل.

میرویس خان وخندل:

_موږ له سلو کالو راپه دېخوا همدا حال لرو، تر غزني د مغولو لښکرې پرتې دي، شمالي برخې د تزاري روسیې تر واک لاندې دي، خو په ټولو کې تاسې ښه یاست، که لس وژنی، سل نور ژوند ته پرېږدی...بله خبره! زه تجار سړی یم، خپلې ګټې ته ګورم، په دې خبرو پسې دومره سر نه ګرځوم...

غرمې ته ډوډۍ راغله، مختلف خواړه او کباب شوی سلامت پسه پر مېز کېښودل شو...د مالیې مسوول د کلات له ځو کلیو شکایت وکړ، ویل یې چې ډېر کلیوال مو ووژل، خو لا هم حکومت ته سمه مالیه نه ورکوي...د ګرګین په وړاندې مې اعتبار کم شوی دی... میرویس خان وریاده کړه چې دا مشکل به دی حل کړي...

وروسته یې له جیبه څو وړې قوطۍ را وایستې، یوه یوه قوطۍ یې د کوربنو مخې ته کېښوده. د زندان مشر په بېړه قوطۍ خلاصه کړه، یودم یې چیغه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اوه خدایه، څومره ښکلې.

دوو نورو هم قوطۍ خلاصې کړې. په ټولو قوطیو کې د سرو زرو یوه یوه ګوتمۍ ایښې وه.

د زندان مشر وویل:

_وګورئ! ماته خو هندوستاني هنر ښکاري، په دې ګوتمۍ کې څومره ظریفه میناتوري کار شوې ده.

میرویس خان وویل:

_دلته تش لاس راتګ ښه نه راته وایسېد، هیله کوم! دا واړه سوغاتونه په ډېر څه ومنئ!

د زندان مشرګوتمۍ په ګوته کړه، لاس یې د مالیې د مسوول سترګوته ور نږدې کړ، په خوند یې وویل:

_ښکلې نه ده؟

د مالیې د مسوول ټنډه تروه شوه، څه یې ونه ویل.

میرویس خان د تګ اجازه وغوښته، کوربانه ولاړ شول، میرویس خان د سالون په دروازه کې د مالیې مسوول ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_د کلات له هغو څو کلیو بېغمه اوسه، مالیه به په خپله کندهار ته درته راوړي.

د مالیې د مسوول سترګې وځلېدې···

*   *   *

میرویس خان کلات ته لاړ، خپل هغه قومیان یې راټول کړل چې صفوي حکومت ته یې سمه مالیه نه ورکوله.

میرویس خان له هغوی څخه هیله وکړه چې پاتې مالیه په خپله تر کندهاره راورسوي، یوه هم څه ونه ویل، خلکو د خپل مشر په هوښیارۍ باور درلود.

میاشت وروسته په خوراکي موادو بار کوچینی کاروان جنګي کلا ته ننوت. په زرګونو پوځیانو کې اوازه ګډه شوه چې د میرویس خان په نوم د هوتکو مشر څو یاغي کلي د مالیې ورکړې ته مجبوره کړي دي.

په دوهمه ورځ میرویس خان یو لیک تر لاسه کړ، د مالیې مسوول مننه ترې کړې وه، لیکلي یې وو چې د ګرګین په وړاندې یې له لاسه وتلی اعتبار بېرته خپل کړ.···

میرویس خان به کله کله جنګي کلا ته ورته، د پوځ قوماندانانو او ګرګین ته نږدې کسانو ته به یې سوغاتونه ور وړل...میرویس خان په لنډ وخت کې اعتبار پیدا کړ، د مالیې مسوول او ځینو نورو کسانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په یو شمېر مسایلو کې مشورې ترې اخیستې، خو ځینې وختونه به له ښاره د باندې ووت، د مختلفو قومونو له اعتباري کسانو سره به یې ناستې درلودې، هغوی به یې په پټه پوهول چې د ګرګین پر وړاندې سره یو موټی شي.

یوه ورځ د مالیې مدیر له ګرګین سره د لیدو زمینه ورته برابره کړه.

* * *

میرویس خان شاوخوا وکتل، په جنګي کلا کې ګڼ کورونه اباد وو، بازار یې درلود، یوې بلې خواته پلې او سپاره پوځیان ګرځېدل...

میرویس خان د دوو عسکرو په بدرګه مخکې لاړ، په جنګي کلا کې یوه بله وړه کلا جوړه وه، دا کلا یې د نارنج ماڼۍ بلله.

میرویس خان د نارنج ماڼۍ ته ور ننوت، ښکلې وه، په سپینو دېوالونو کې یې ګچینه مېناتوري ښکارېدله.

میرویس خان یوه ارت سالون ته ور غی.

ګرګین له رنګه سور سړی و، شنې کځوړنې سترګې یې درلودې، ډېلو سرو برېتونو یې لاندینۍ شونډه پټه کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ورغی، تعظیم یې وکړ، شاوخوا یې وکتل، سالون هسک و، پر مخامخ دېوال د غروب غټه منظره را ځړېدله. په منظره کې لمر ټیټ و، د سمندر اوبه سرې ښکارېدلې···

گرگین وخندل:

_ستا نوم مې پخوا اورېدلی و، اوس مې له نږدې ولیدې! ښه، نو ته میرویس خان یې!

ودرېد، د گرگین ونه په تالار کې له ټولو ولاړو کسانو لوړه وه.

گرگین د مېز له سره یو جام ور واخیست، میرویس خان ته ور نږدې شو، له خولې یې د شرابو بوی ته!

ویې ویل:

_ملگرو مې ستا صفت راته وکړ، ویې ویل چې په کندهار کې صفوي حکومت ته تر ټولو مخلص انسان یاست.

غلی شو، یودم یې چیغه کړه!

_مېلمه ته یو څه راوړئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو کس راغی، پر مېز يې پتنوس کېښود، شېبه وروسته يې ميرويس خان ته يوه پياله ونيوله. ميرويس خان پزه کش کړه، له پيالې د تورو چايو بوی ته.

ميرويس خان د زندان مشر ته اشاره وکړه، هغه لاسونه وپړکول. يو ځوان له يوه پتنوس سره راغی. ميرويس خان د پتناسه پر سر وربښمينه ټوټه ليرې کړه. ګرګين ته يې وکتل، ويې ويل:

_اعليحضرته! تاسو په ډېر څه ارزی، تش لاس راتګ ښه نه راته وايسېد، د اوس له پاره مې يوه کوچينی سوغات ومنئ!

ګرګين د پتناسه له سره نيم ګز اوږده توپانچه ور پورته کړه، په ځير ځير يې ورته وکتل…

د ماليې مسوول وويل:

_صيب! انګرېزي توپانچه ده، په لاستي کې يې سره زر کار شوي دي.

د ماليې مسوول په بېړه کړکی ته ودرېد. د پردې څنډه يې پورته کړه، په خوند يې وويل:

_صېب! ميرويس خان مخلص انسان دی، عاليجناب ته يې يو بل څه هم راوړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین کړکۍ ته ور نږدې شو، لاندې تک سپین ښکلی آس ولاړ و.

د مالیې مسوول وویل:

_ترکمنې آس دی، له جثې (بدنه) اوږ ښکاري، خو په منډه کې جوړه نه لري.

ګرګین بېرته پر خپله څوکۍ کېناست، جام یې ډک کړ، ورو یې وویل:

_یوه پوښتنه!

میرویس خان غلی و.

ګرګین وویل:

_میرویس خانه! موږ ولې دومره دربانديې ګران یو؟

میرویس خان وټوخل، غاړه یې صافه کړه، ویې ویل:

_صیب! موږ پښتانه یو متل لرو، وایو چې ګټه په تاوان کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین وخندل. میرویس خان ته یې د کېناستلو اشاره وکړه.

ګرګین وویل:

_پوهېدم، پیشو د خدای له پاره موږکان نه نیسي.

ټولو وخندل…

میرویس خان وویل:

_صېب! زه تجار سړی یم، له سیاست سره مې نه ده جوړه، تل په خپلو ګټو پسې ګرځم…

ګرګین وویل:

_خو موږ تجاران نه یو، له جګړې پرته په بل څه نه پوهېږو، د ګټې له پاره مناسب ځای ته نه یې راغلی!

میرویس خان وویل:

_برعکس، تر دې ښه ځای نه شم موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین په حیرانۍ ورته وکتل…

میرویس خان وویل:

_زه لوی سوداګر یم، خو تر اوسه مې یواځې له هندوستانه مالونه راوړي دي، غواړم چې خپل تجارت اصفهان ته هم وغځوم. اورېدلي مې دي چې د اصفهان په لاره کې غله ډېر دي، کله کله پر کاروانونو حملې ور وړي، اوس به پوهېدلي یاست چې...

ګرګین په خبره کې ور ولوېد، په خندا کې یې وویل:

_بس! پوه شوم، هوښیار سړی یې! د خپل تجارت امنیت ته دې پام کړی. سمه ده، موږ به ستا د کاروانونو په ساتنه کې مرسته درسره وکړو، خو...

غلی شو، ویې ویل:

_مخکې دې څه ویل؟

میرویس خان په حیرانۍ ورته وکتل…

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین یودم وخندل:

_اه! په یاد مې شول، ګټه په تاوان کېږي! خو په دې کې مورږ تاوان کوو، ستا هر کاروان به زموږ عسکر بدرګه کوي، نو زموږ ګټه څه شوه؟

میرویس خان وویل:

_صیب! ګټه مو مالومه ده! په هر کاروان کې مو عسکرو ته تنخوا او د لارې مصارف درکوم، مالیه هم ستاسو خزانې ته درځي، پر دې سربېره جنګي کلا هم ځینې مصارف لري، هره میاشت به د سرو زرو شل سیکې درته رالېږم....

ګرګین وټوخل، جام یې پر سر واړاوه، ویې ویل:

_بیا هم خپلې ګټې ته ګورې! ستا په خبرو کې مې صفوي حکومت ته د صداقت کومه نښه ونه لیده.

دمالیې مسوول وویل:

_صیب! میرویس خان په کلات کې د څو یاغي کلیو مالیه راټوله کړه.

ګرګین چیغه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_غلی شه! دا درېیم ځل دی چې همدا یوه خبره راته کوې!

د مالیې د مسوول سر وځړېد.

ګرګین میرویس خان ته وکتل، ویې ویل:

_پوهېږم! ته په خلکو کې دروند نوم لرې، ډېر قومونه دې ناز اخلي، موږ هم تر دې دمه کوم بد نه دي درنه لیدلي، خو یو شرط لرم، که دې پوره کړ، وبه منم چې صفوي حکومت ته مخلص یې!

* * *

باد تېز و، شنهاری یې خوت، سرې شګې بادېدلې...آس ړنګ شو، سړی ترې ولوېد، نور آسونه ودرېدل. دوه مول وهلي کسان راغلل، له آسه لوېدلی سړی یې له شګو پورته کړ.

یوه چیغه کړه!

_بلوڅ څه شو؟!

د دوړو له مینځه ناره راغله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_څه وايې؟

چيغه باد ورسره يو وړه.

له ونې لنډ سړی راغی، د مخکيني آس قيضه يې ونيوله. شپېر آسونه پسې روان شول، دوړې وې... لاره نه ښکارېدله...شګې د سپرو کسانو پر لوڅو ټنډو تېرې لګېدې...

آسونه د شګو د يوې هسکې غونډۍ په لمنه کې ودرېدل...

سپاره کښته شول، هر يوه د خپل آس قيضه تر مټ تاو کړه، څادرونه يې پر مخونو ورکش کړل، غلي پرېوتل...

شېبه وروسته باد له زوره ووت، د شګو دانې يې نه شوای پورته کولای، خو مړه دوړه لا نه وه ناسته.

يوه سړي مخ لوڅ کړ، په زوره يې وويل:

_بلوڅه! په څه غم دې واړولو.

څادرونه ليرې شول، شپېر کسه کېناستل، مولونه يې خلاص کړل، يو بل ته يې وکتل، ويې خندل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولو پر خپلو ټندو ځادرونه تېر کړل.

میرویس خان وویل:

_له اوبو پرته مو خدایکه مخونه پاک شول.

یودم یې ناره کړه:

_بلوڅه! څه شوې؟ تا خو ویل چې لاره را مالومه ده!

تک تور ډنګر سړي په خپله څوکړه ږیره کې ګوتې تېرې کړې، ورو یې وویل:

_خان صیب! نه یم غلط، په دې دښته کې مې زلمیتوب تېر شوی دی، هره خوا یې رامالومه ده.

آهنګر په خبره کې ور ولوېد:

_اې د ظالم زویه! دا څنګه زلمیتوب دی، دا درې ورځې دې په شګو کې روان کړي یو، شین ډکی مو ونه لید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلوخ وويل:

_دې ته رېګ روان وايي، يوه ورځ د شګو ګڼې غونډۍ جوړې شي، بله ورځ د ورغوي غونډې خلاص میدان وي...دلته به لاره د ستورو له مخې پیدا کوې.

میرویس خان وویل:

_خواړه څومره پاتې دي؟

آهنګر ولاړ شو، د آس پر زين پرته بوجۍ يې په خپلو ګوتو کې ټينګه کړه، ويې ويل:

_د آسونو وربشې کمې دي، خو زموږ چاره کيږي، دومره څه لرو چې دوې – درې ورځې مو ژوندي وساتي.

يوه بل وويل:

_خو پتکونه په تشېدو دي، له اوبو پرته ګذاره سخته ده.

میرویس خان له خپلې ملا د اوبو پتک خلاص کړ، ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_یو څه اوبه پاتې دي، که ترې یاست نو ویې څښئ!

غلی شو، بلوڅ ته یې وکتل، ویې ویل:

_ځو؟

_نه صیب، د شګو طوفان ټوله لاره رانه ګډوډه کړه، له ستورو پرته هېڅ هم نه شو کولای.

یو غبر راغی.

_خدای دي وریځ نه را پیدا کوي، که نه نو همدلته مو مړه بوله.

ټولو وخندل.

شپېه وروسته ټولو تیمم وواهه، قبله نه مالومېده، اټکلي ودرېدل.

وخت ووت، د ماښام له لمانځه سره ستورې وځلېدل...ډله روانه شوه، ټوله شپه یې مزل وکړ، د سهار په خړه کې یې اذان واورېد. ورغلل، په سپېره دښته کې اوه – اته خړې کومبدې ښکارېدلې... لږ ور هاخوا تورې رمې پڅېدې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلوڅ ځا ته ورغی، یوه وړه ډبره یې ور واخیسته، لاس یې د ځا پر سر ونیو، ګوتې یې خلاصې کړې. ښه شېبه غلی و، وروسته یې په اوبو کې د تېرې د لوېدو غږ واورېد، ټنده یې تروه شوه:

_سل ګزه لاندې دي، زما له وسه وتلې ده.

میرویس خان د ډولچې پړي ته لاس ور وغځاوه، خو تر هغه مخکې آهنګر پړی ونیو، د څرخ غنجا شوه، له مخامخ کوره یو څوک را ووت، بېرته کور ته ننوت، دوې ختیني کوزې یې راوړې.

ټولو اودسونه وکړل، په دښته کې په ملا پسې ودرېدل.

وروسته چای راغی، د شیدو چای، پیروی اوتوده ډوډۍ وه. یواځې بلوڅ خبرې کولې، نور د کلیوالو په ژبه نه پوهېدل، بلوڅي یې ویله…

له لمر ختو سره یې پټکونه ډک کړل، ډله روانه شوه، ټوله ورځ یې مزل وکړ، د شپې د شګو د دوو غونډیو په مینځ کې پرېوتل.

سهار د میرویس خان اوږه وخوځېده، سترګې یې رڼې کړې، لمر هسک ولاړ و.

میرویس خان په بېړه کېناست، ویې ویل:

_باید لمونځونه راوګرځوو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب يې وانه ورېد.

ملګرو ته يې وکتل، د ټولو سترګې رډې راختلي وې، مخامخ غونډۍ ته يې په وېره کتل.

د میرویس خان زړه ولړزېد، د مخامخ غونډۍ پر سر څو سپاره ولاړ ول.

میرویس خان شاته وکتل، لس- دولس آسونه را روان ول⋯

آهنګر خپلې تورې ته لاس کړ.

میرویس خان وویل:

_د جګړې له پاره نه یو راغلي!

آهنګر وویل:

_غله دي!

میرویس خان په خبره کې ور ولوېد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_تر وخت مخکې پرېکړه مه کوه!

غونډۍ ته يې وکتل، سپرو ټوپکې ورته نيولې وې…

ميرويس خان وويل:

_ځانونه مه وژنئ، خبره نه ده مالونه، د تورو او ټوپکو هم نه سره کېږي!

سپاره راغلل، څو ګامه لېرې ودرېدل. آسونه او پر آسونو سپاره کسان تک تور ول.

يو رامخته شو، په لوړ غږ يې څه وويل:

ميرويس خان خپل بلوڅ ملګري ته وکتل، بلوڅ وويل:

_بلوڅان دي، وايي چې څوک ياست؟

_نو ولې غلی يې؟

بلوڅ ناره کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان یواځې په خپل نوم او د هوتکو په ټکي پوه شو.

مقابل لوري څه وویل، میرویس خان بلوخ ته وکتل، بلوخ وویل:

_وایي چې دلته څه کوئ؟

میرویس خان موسک شو:

_خو ورته ووایه چې د څه له پاره راغلي یو، ته نه پوهیږې؟!

بلوخ ناره کړه!

میرویس خان یواځې د بلوڅو د خان شهسوار په نوم وپوهېد.

مقابل لوري ناره کړه، بلوخ وویل:

_وایي چې وسلې وغورځوئ!

د آهنګر تندی تریو شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_دا نو نه منم!

میرویس خان خپله توره وغورځوله. نورو ملګرو یې هم همداسې وکړل، یواځې آهنګر غلی ولاړ و. میرویس خان د آهنګر پر پښه ور وخووت. آهنګر اخ کړل، توره یې له لاسه ولوېده.

یو بلوڅ راغی، تورې یې ور ټولې کړې. بل د میرویس خان او د هغه د ملګرو لاسونه ور وتړل.

دوو سپرو د خپلو آسونو تشو ته پوندې ورکړې، تور آسونه تېز ول، په لنډ وخت کې د شګو تر غونډۍ واوښتل...

د غرمې سیورۍ لا نه و ړنګ چې تللي آسونه بېرته راغلل، خپلې ډلې ته ور وګرځېدل، یو یې له یوه مول وهلي دنګ سړي سره ودرېد،، څه یې وویل.

مول وهلی سړی په بېړه راغی، د میرویس خان او د هغه د ملګرو لاسونه یې ور خلاص کړل. څو ځله یې یوه خبره وکړه. میرویس خان خپل بلوڅ ملګري ته وکتل، هغه وویل:

_بخښنه غواړي.

میرویس خان او ملګري یې د بلوڅو په بدرګه روان شول. ماسپښین یوې تنګې درې ته ورسېدل، میرویس خان له پنځو ورځو وروسته ډېرې لیدلې... شنو ونو ته ورسېدل، له ډېرو اوبه را تویېدلې... په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنه چمن کې تورې کېږدۍ ولاړې وې. د یوې کېږدۍ تر مخ تر سرو لمبو پورته پر سیخ پېیلی سلامت پسه راتاوېده.

یو دروند غږ راغی!

_سترګې مو روښانه، په خیر راغلئ!

له یوې کېږدۍ یو تور چاغ سړی راووت. تک تور ډبل برېتونه یې درلودل، په تورو شونډو کې یې سپین غاښونه له ورایه ښکارېدل...

چاغ سړي میرویس خان او د هغه ملګرو ته کلکه غېږ ورکړه، مول وهلي کس یې تر غوږ کش کړ، په خندا یې وویل:

_دا سوډر مې زوی دی، ځورولي خو به یې نه یاست؟

میرویس خان غلی و.

چاغ سړي وویل:

_هلی نو، ګرمي ده!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول کېږدۍ ته ننوتل. پر لیمڅو کېناستل، میرویس خان ګرد بالښت ته ډډه ووهله! ویې ویل:

_یاره شهسوار خانه! په دې دښته کې دې اجب شین ځای موندلی دی.

چاغ سړي وخندل:

_هو والله، په ګرمۍ کې دلته راځم.

یودم یې چیغه کړه! په بلوڅي یې څه وویل!

میرویس خان ته یې وکتل، ویې ویل:

_شونډې مو سپېرې دي، ور غږ مې کړل چې اول ډوډۍ راوړئ!

میرویس خان غلی و.

شهسوار د وچکالیکیسې را واخیستې، ویې ویل چې د مالدارۍ خونده نشته، د ده قوم ته یې یې درونډ تاوان ور واړاوه، رمې په نیمایي ودرېدې... بیا یې د ګرګین د ظلم کیسې وکړې، یاده یې کړه چې قوم یې درنې مالیې پر ملا مات کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلی شو، یودم یې خپل تندی په څپېړه وواهه! په خندا یې وویل:

_اجب سړی یم، دې تودو شګو مې ماغزه را وچ کړې دي، ومې نه پوښتل چې دا اوړد مزل مو د څه له پاره راوهلی دی؟ پوهېږم، بې څه خو نه یاست راغلي!

میرویس خان وخندل:

_درته وایم یې!

شهسوار یودم وخندل:

_اه ظالمه! هغه باغ دې اوس هم شته، اجب انار یې لرل، پنځه کاله ووتل، تر اوسه مې لا په ژبه د انارو څکه پرته ده.

غلی شو، ویې ویل:

_ښه نو، د څه له پاره راغلي یاست؟

میرویس خان وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_لکه چې له مېلمنو په تنګ یې؟

شهسوار خپل تېتر وډباوه: !

_شهسوار خان د غیرتي خلکو نوکر دی.

د سنیو دسترخوان هوار شو، دوو کسانو غټ پتنوس راوړ، سلامت پسه پکې ایښی و.

شهسوار خان وویل:

_یاالله.

د پسه سلامت ورون یې ور وشکاوه. غابنونه یې پرې ټینګ کړل، ناستو کسانو ته یې وکتل، په ډکه خوله یې وویل:

_څه ته ګورئ؟

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نه يې خورو.

د شهسوار خان سترګې رډې راوختې.

میرویس خان وویل:

_نوه مو نیولې ده!

شهسواز خان وویل:

_روژه؟!

آهنګر وویل:

_په پښتنو کې یو دود دی، په بدي او یا بله ستونزه کې یوه خوا د تاواني شوي کس کور ته په جرګه ورځي، تر څو چې جنجال نه وي حل شوی او یا يې قاتل نه وي ببنلی، د هیڅ شي څکه نه کوي. دې ته نوه وايي.

شهسوار خان وخندل، خپله چاړه يې د کباب شوي پسه په سینه کې خښه کړه، په ډکه خوله يې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_وایه! له ناموسه پرته هر څه ته درته ولاړ یم، سر مې بېل که، څه به ونه وایم، د هوتکو خان او خپل پخوانی ملګری به ولې خپه کوم.

میرویس خان وویل:

_ژمنه ده؟

شهسوار وخندل:

_شهسوارخان له خپلې خبرې نه اوړي، اوس ډوډۍ درواخلئ.

میرویس خان وویل:

_شل ګرجي عسکر غواړم.

شهسوار خان یودم وتوخل، لاړې یې باد شوې، ورون یې کېښود، د اوبو ډک جام یې پر سر واړاوه، د خپلې تورې لونګۍ پیڅکه یې پر خوله تېره کړه، تندی یې تریو شو، ویې ویل:

_ډوډۍ دې را زار کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو تا ژمنه کړې!

شهسوارخان وویل:

_ما کوم ګرجی عسکر نه دی لیدلی!

میرویس خان وویل:

_دا عسکر شل ورځې وړاندې د رباط په سیمه کې تري تم شول.

شهسوار خان په خبره کې ور ولوېد:

_په بلوڅو کې خو کم خانان نه دي، بل ځای یې پسې غواړه!

میرویس خان وویل:

_خو په رباط کې ستا قوم پروت دی، ته یې مشر یې او ستا له اجازې پرته هېڅ هم نه شي کولای.

شهسوار خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ډوډۍ دروا‌خلئ!

میرویس خان خپلو ملګرو ته اشاره وکړه، ټول ودرېدل.

شهسوار په بېړه تر پایڅې ونیو، میرویس خان کېناست، شهسوار وویل:

_په ګرجي عسکرو څه کوې؟

_ګرګین رانه غوښتي!

شهسوار چیغه کړه!

_ته د خپلو خلکو له دښمن سره مرسته کوې، پوهېږې، ګرګین سلامت کلي وسوځول، ښځې یې بې ستره کړې، ماشومان یې تر تیغ تېر کړل، یواځې په بلوڅو کې یې اته سوه کسان ووژل...

میرویس خان وویل:

_پوهېږم.

شهسوار خان په حیرانۍ ورته کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_پر ما ځومره باور لرې؟

_تر ځان هم زیات!

نو زما خبره ومنه، زه داسې څه نه کوم چې د خپلو خلکو او وطن په تاوان وي.

شهسوار فکر په مخه کړ، یو دم یې وخندل:

_سمه ده، اوس ډوډی وخورئ!

چیغه یې کړه!

_زما چیلم راوړئ. د هوتکو خان ته پسه کم ښکاره شو، پوهېده چې زه ډېر خوراک کوم، اشتها یې را وسوځوله...

ټولو وخندل....

څلورمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

د سمڅې په خوله کې دوو ولاړو مسلح بلوڅو پر خپلو سینو لاسونه کېښودل.

شهسوار وویل:

_میرویس خانه! سمڅې ته ور کښته کیږو!

په سمڅه کې تیاره وه، میرویس خان او ملګري یې ودرېدل.

شهسوار چیغه کړه!

_یو څه راوړئ!

د سمڅې په خوله کې سره رڼا را وګرځېده، یو څوک راغی، د لرګي په سر کې له تاو شوې غوړې ټوټې سرې لمبې پورته کېدلې.

ټول مخکې لاړل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ودرېد، په حیرانئ یې وویل:

_دا دې څه کړي؟

مشعل یې ور واخیست. د ناستو کسانو پښو ته ځنځیرونه ور لوېدلي و، ټول ځلور هډوکي ښکارېدل. ببرو ږېرو او سرونو یې د سمڅې پر ډبرو تېره سیوري جوړ کړي ول... د ټولو سترګې ردې راختلې وې···

شهسوار خان یو بندي په پښه پورې واهه، ځنځیرونه وشرنګېدل···

شهسوار خان وخندل:

_شل ورځې مې یواځې شړومبې ورکړې دي!

میرویس خان مخکې لاړ، بندیانوپه حیرانئ ورته کتل···

شهسوار وویل:

_راځئ! ساه مې بنده شوه، له دې سرکوزو د شړومبو تروش بوی لټېږي.

ټول د باندې ووتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_ما وګڼل، ټول اتلس کسان وو.

شهسوار وویل:

_څه یې کوې، همدا بوڅه!

_خوګرګین راته ویلي و چې شل تنه دي، د دې عسکرو مشر د ګرګین نږدې ملګری دی.

شهسوار وخندل:

_راځه!

یوې وړې کندې ته کښته شول، ګڼ مچان والوتل.

شهسوار خپلې پزې ته لاس ونیو.

ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_دا يې هم شل.

میرویس خان مخکې ورغی، د ډبرو په مینځ کې دوه کسان پراته ول، د یوه په ټټر کې لوی پرار ښکارېده.

شهسوار وویل:

_همدا چاغ سرکوزی یې مشر و، ډېرې چیغې یې وهلې، بس، حوصله یې راختمه کړه. هغه بل یو څه تازه دی، دوې ورځې یې نه دي وتلې، په سمڅه کې مار وچیچه.

دواړه بېرته پورته وختل.

شهسوار وویل:

_خو یوه خبره! د عسکرو ټوپک او آسونه به نه رانه غواړې!

میرویس خان وویل:

_نو دا څلور هډوکي ګرجیان به دا دومره اوږده لاره څنګه وهي! په شړومبو دې کولمې ور سورۍ کړې دي، پلې هم نه شي تلای!

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهسوار وخندل:

_غم مه کوه! ښې مستې خرې به درکم.

میرویس خان وخندل.

شهسوار په خندا کې وویل:

_یوه بله، د عسکرو د کوټونو پوښتنه به هم نه رانه کوې، اجب سره پنډ کوټونه ول، خرو ته مې ګلالۍ کتې ترې جوړې کړې!

* * *

میرویس خان خپل لومړني هدف ته ورسېد، د ګرجي ګرګین شرط یې پوره او د هغه اعتماد یې تر لاسه کړ، دا خبره د اصفهان تر درباره پورې ورسېده چې یوه پښتون هوتک خان، اتلس ګرجي یرغمل عسکر راخوشي کړل...

میرویس خان به کله کله په ارګ کې د نارنج ماڼۍ ته ورته، ګرګین او لوړو مقاماتو ته به یې مشورې ورکولې...ده د خپل شناخت او په خلکو کې د ګرانښت په برکت له ځینو هغو قومونو مالیې راټولې کړې چې د مالیو په ورکړه کې یې سستي کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د ګرګین د وسلو له مسوول سره وپېژندل، مېلمستیا یې ورته وکړه او په مختلفو سوغاتونویې ونازاوه...میرویس خان ته مالومه شوه چې دا سړی د پیسو په مقابل کې تر هر څه تېر دی. یوه ورځ یې د وسلو د ډېپو مشر ته د سرو زرو پنځوس سیکې ورکړې، هغه هم د شپې په تیاره کې دوه سوه نوي دهن پر ټوپک ورته راوړل...

آهنګر یو ټوپک ور واخیست، د ټوپک په خزانه کې یې پټاکی کېښوده، باروت او غټه چره یې د ټوپک له خولې ور واچوله، پر اوسپنیز سیخ یې تخته کړل، د ونې پر تنې یې ډز وکړ.

آهنګر خوشاله و، خو دا یې هم وویل چې تر انګریزي ټوپکو ښه نه دي.

میرویس خان خپل ورور عبدلعزیز کابل ته ولېږه، ورته ویې ویل چې په یوه چل د کابل له مغولي حکمران څخه انګریزي ټوپک واخله...

میاشتې ووتې...میرویس خان او د هغه ملګرو به وسلې زېرمه کولې...

دی به د پخوا په شان د ګرګین مهمو جلسو ته ورته...په جنګي کلا کې یې محبوبیت ډېر شوی و، خبره یې چلېدله... ان د کلا ځینو لوړو مقاماتو به د ګرګین پر ځای له میرویس خانه مشورې اخیستې...دې کار ګرګین په غوسه کړ، خو په خوله یې څه نه ویل، ګرګین پوهېده چې میرویس خان په جنګي کلا او ان د اصفهان په دربار کې ښه نوم لري، ځکه یې له دلیله پرته څه نه شوای ورته ویلی، خو په پټه یې د میرویس خان د څارلو له پاره ځینې کسان وګومارل!

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان هم پوهېدلی و، ده داسې ګام نه اخیست چې ګرګین ته ثبوت پرېږدي... خو یوه ورځ هر څه بدل شول... سهار یې کور ته د ګرګین عسکر ورغلل او میرویس خان یې جنګي کلا ته بوت.

* * *

د میرویس خان سترګې ردې راوختې، لینګي یې ولړزېدل، پر دېوال یې لاس کېښود.

آهنګر د لوی سالون په مینځ کې ولاړ و، له خولې یې وینې بهېدلې، لاسونو او پښو ته یې ځنځیرونه ور لوېدلي وو.

میرویس خان د ګرګین په غږ جتکه وخوړه!

_ها! میرویس خان! راځه، تاته ماتله وو.

میرویس خان ورغی، تعظیم یې وکړ، شاوخوا یې وکتل، په سالون کې ولاړ ټول مقامات شناخته ول.

ګرګین وویل:

_وبخښه، په دې شنه سهار کې مو مزاحمت درته وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ شو، زانګې وانګې راغی، میرویس خان ته مخامخ ودرېد، له خولې یې د شرابو بوی ته، بیا تر آهنګر راوګرځېد، ویې ویل:

_میرویس خانه! دآسړی پیژنې؟

میرویس خان آهنګر ته وکتل، سترګه یې تکه شنه وه.٠٠٠

میرویس خان وویل:

_هو، زما ملګری دی!

ګرګین وخندل، لاړ او پر څوکی کېناست. جام یې پر سر واړاوه، ویې ویل:

_آهنګر مو له دېرشو ټوټو سره ونیو!

د میرویس خان زړه ولوېد.

ګرګین وویل:

_پوښتنه نه کوې چې څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان غلی و.

گرگین وخندل:

_تېره شپه زموږ. گزمې ونیو، خبره مالومه شوه، د ډېپو مشر خیانت کړی، پر آهنگر یې وسلې خرڅې کړې وې.

میرویس خان وویل:

_ښه نو، خاین معلوم دی، د ډیپو له مشره پوښتنه وکړئ! زه مو…

گرگین په خبره کې ور ولوېد:

_د هغه په اړه مې فکر کړی، خو دې سړي دا توپک تاته اخیستل.

میرویس خان وخندل:

_زه تجار سړی یم، په بېځایه شیانو پیسې نه ورکوم، له توپکو مې کرکه کېږي، همدا اوس راته وگورئ، د نوکانو د اخیستلو چاقو هم نه راسره گرځوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو د ډېپو مسوول بل څه وايي. په دوو قمچينو يې اقرار وکړ چې دا وسلې يې پر تا پلورلې!

میرویس خان وویل:

_د یوه نفر خبره ثبوت نه ده، تاسو ما پېژنئ چې صفوي حکومت ته صادق انسان یم.

گرگين وخندل:

_اسانه ده، اوس به يې دوه نفره کړو.

لاسونه یې سره وجنگول، له ونې ټیټ، تور سړی راغی، چاړې او امبورونه پسې څرېدل.

گرگين وويل:

_آهنگر په خبرو راولئ!

تور سړي په خواره خوله وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صیب! دا سړی له ډېرې جوړ دی، دوه غاښه مو ور وایستل، د کېن لاس ګوتې مو ور ماتې کړې، خو اقرار یې ونه کړ.

ګرګین چیغه کړه!

_احمقه! د ګوتو نوکان یې لا پاتې دي!

تور سړي د آهنګر نوک ته امبور ونیو، آهنګر چېغه کړه، ځنځېرونه وشرنګېدل، پر ملا تاو شو، کېناست. پر غولي سور نوک ولوېد.

میرویس خان سترګې پټې کړې.

ګرګین آهنګر ته ورغی، تور سړي آهنګر تر ولیو ونیو، آهنګرودرېد.

ګرګین چیغه کړه!

_ووایه! وسلې دې چاته اخیستې؟

آهنګر تو کړل، د ګرګین پر سره مخ سرې لاړې وبهېدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور سړي آهنګر پر ژامه وواهه! آهنګر ولوېد، ويې ټوخل…

ګرګين پر خپل مخ لاس تېر کړ، ويې ويل:

_همدا نن يې توپ ته وتړئ!

تور سړي آهنګر تر وليو ونيو، دواړه له سالونه ووتل.

ګرګين وويل:

_ميرويس خانه! ته خاين يې!

ميرويس خان وويل:

_نه! زه صفوي پاچا ته صادق يم.

ګرګين چيغه کړه!

_دا خاين زندان ته يوسئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه عسکر راغلل، د میرویس خان لاسونو ته یې کړۍ ور واچولې، له سالونه یې وایست.

چوپه چوپتیا شوه، ګرګین پر څوکۍ کېناست، له ډېرې غوسې یې سره ډبل برېتونه لړزېدل.

شپېه وروسته یې د جنګي کلا ټول مقامات راټول کړل، ګرګین او ځینو نورو ګرجي قوماندانانو ټینګار کاوه، ویل یې چې میرویس خان خیانت کړی، باید توپ ته وتړل شي، خو د جلسې ډېره برخه په دې باوري وه چې میرویس خان ساده سړی نه دی، د هغه وژل به قومونه راوپاروي، په کندهار او شاوخوا سیمو کې به د ګرګین حکومت کمزوری کړي او کمزوری ګرګین به صفوي پاچا ته هم خوند ورنه کړي.

په پای کې ټولو پرېکړه وکړه چې میرویس خان لاس تړلی اصفهان ته ولېږي.

* * *

اوږده زېرزمیني له چیغو، نارو او زګرویو ډکه وه...دواړوو خواوو ته اوسپنیزې پنجرې ولاړې وې... تر پنجرو ور هاخوا بندیان پراته ول...

میرویس خان پنجرې ته ور وښویېد. د پنجرو په پای کې پراخ ځای ښکارېده. په دېوالونو کې غټې شمعې بلې وې، له میخونو پر ډکې څوکۍ یو ځوان تړل شوی و، ځوان چیغې وهلې...تر پایڅو یې سرې وینې روانې وې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل تن یوه بوډا ته ولاړ و... نوکان یې ترې ایستل···

له چته د دار حلقې را ځوړندې وې···

د زندان ډبله دروازه وچونګېده، رڼا راغله... په زینو کې یو چا چیغه کړه! میرویس خان د زندان د مشر غږ وپېژاند.

د زندان مشر راغی، د زندان یوه ساتونکي په بېړه کیلي را وایسته، پنجره خلاصه شوه.

د زندان مشر وویل:

_میرویس خانه! وبښه، دا احمقان ستا په قدر څه پوهېږي.

میرویس خان ولاړ شو، د زندان له مشر سره پر زینو وخوت، لنډ راوګرځېد. د زندان یوه ساتونکي یو ور خلاص کړ. په وړه کوټه کې د پوزیو کټ، بالښت او د وړوکي لرګین خیرن مېز پر سر بله شمع ښکارېدله.

د زندان مشر وویل:

_په ټول زندان کې تر دې ښه ځای نه لرو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميرويس خان پر کټ کېناست. د زندان مشر ته يې وکتل، هغه د ده په ګوته کې د سرو زرو ګوتمۍ ته کتل.…

د زندان مشر وويل:

_ستا راکړي سوغاتونه نه شم هېرولی، خو همدا مې په وس پوره ده، ډوډۍ او د اوداسه اوبه به مو پر وخت راځي!

ميرويس خان مننه ترې وکړه، له خپلې ګوتې يې ګوتمۍ را وايسته. د زندان مشر لاس ور وغځاوه، خو ميرويس خان خپل موټ ټينګ کړ، ويې ويل:

_وژني مې؟

د زندان مشر د کوټې دروازه پورې کړه، ورو يې وويل:

_نه! اصفهان ته دې بندي لېږي. خو فکر مه خرابوه، هلته مې ځيني ملګري شته، بس، مازې يو څه لاس ورته نيسه، هرې خبرې ته دې ولاړ دي.

ميرويس خان خپلې ګوتې خلاصې کړې، د زندان مشر په بيره ګوتمۍ ور واخيسته، په ځير يې ورته وکتل، په سرو زرو کې غټه فېروزه ټومبلې وه.

www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميرويس خان وويل:

_يو بل کار به هم راته کوئ!

د زندان مشر وخندل:

_سمه ده، خو لږ مصرف لري.

_غواړم چې له خپل ورور سره ووينم.

درب شو. پر چت لوېدلي لرګي وچونګېدل، د شمعې سره لمبه ولړزېده...

د ميرويس خان په سترګو کې اوښکې ورغړېدې، ورو يې وويل:

_آهنګر و؟

_هو، توپ ته يې وتاړه.

ميرويس خان خپله شونډه په غاښونو کې ټينګه کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

*   *   *

په ځلورمه ورځ د میرویس خان ورو یحیی خان زندان ته راغی. ویل یې چې له ځینو قومي مشرانو سره مې خبرې وکړې، ستا د ازادولو له پاره مو ځلور سوه سپاره او زر پلي کسان پر جنګي کلا حملې ته تیار کړي دي، خو میرویس خان له دې کاره منع کړ، ویې ویل چې دا ځانوژنه ده، جنګي کلا په دیارلسو سوو کسانو نه نېول کېږي.

 میرویس خان خپل ورور زغم او حوصلې ته راوباله، ویې ویل چې اوس کمزوري یو، د حملې وخت نه دی... وروسته یې خپل ورور ته ور یاده کړه چې د آهنګر د کور مصارف پر غاړه واخلي او د راتلونکي له پاره وسلې ذخیره کړي، دا یې هم وویل چې پر کور او تجارت پام کوه···

دوی اوږدې خبرې وکړې. یحیی خان خپل ورور ته یوه وړه کڅوړه ورکړه او په ډکو سترګو له زندانه ووت.

ګرګین پوهېده چې د ورځې لخوا له جنګي کلا د میرویس خان ایستل خطرناکه ده.

یوه شپه څو کسان راغلل، د میرویس خان لاسونه یې ور وتړل او له زندانه یې وایست. د باندې په څلورو آسونو پسې تړل شوې سر پټې بګۍ (ګاډۍ) ولاړه وه. میرویس خان په بګۍ کې کېناست، د څلورو آسونو پښې وخوځېدې، شاته شپږ سپاره پسې روان شول.

بګۍ له ښاره ووته، د جنګي کلا په برجونو کې رڼاوې ښکارېدلې...پورته رانه ستوري ولاړ ول···

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وخت د بګۍ د څرخونو غنجا ودرېده، میرویس خان سترګې رنې کړې، سپېدې چاودلې وې.

میرویس خان د یوه سرې په اشاره له بګۍ کښته شو، د شګو په ټيټو غونډيو کې ، په لسګونو پوځيان، اوښان، آسونه او کچرې ولاړ ول... میرویس خان د یوه پوځي په اشاره یوې بلې سر لوڅې بګۍ ته ور وخوت.

شېبه وروسته کاروان حرکت وکړ.

نری باد چلېده، شګې پستې وې، د اوښانو، آسونو او د کچرو د پښو دربا نه خته، کله کله به یو آس وشنېد، اوښ به غرمباړې کړې....

* * *

کاروان په اتلسمه شپه اصفهان ته ورسېد، تیاره وه، میرویس خان له رڼاوو وپوهېد چې اصفهان تر کندهاره لوی ښار دی.

میرویس خان یې د ښار عمومي زندان ته بوت. د زندان هسک دېوالونه له ډبرو جوړ وو، په برجونو کې یې مشعلونه بل ول، په هر برج کې دوه وسلوال ښکارېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان یې یوې وړې کوټې ته بوت. کوټه هسکه وه، پورته په ډېرو کې یوه وړه دریځه ښکارېدله. په دریځه کې پنډ سیخان ولاړ ول...

د میرویس خان سر درد کاوه، اوږده مزل بېسېکه کړی و. تر یو څه وخته ویښ و، وروسته خوب یووړ.

یو وخت یې سترګې رڼې کړې، له دریځې ژیړې وړانګې رالوېدلې وې، په وړانګو کې د خاوور وړې زرې ګرځېدې...

د کوټې د اوسپنیزې درنې دروازې غنجا وخته، میرویس خان په بېړه ور وکتل، یو څوک راغی، توره چایجوشه، ګیلاس او وچه ډوډۍ یې پر ځمکه کېښودل...میرویس خان د مخ مینځلو اوبه ترې وغوښتې، خو سړی په پټه خوله له کوټې ووت.

میرویس خان یوه اونۍ په همدې کوټه کې تېره کړه، یواځې اوداسه ته به د باندې ایستل کېده. په اتم سهار دوه پوځیان راغلل، سره کوټونه یې اغوستي ول، میرویس خان ته یواځې د کوټونو پر سر دوې شنې پټې نوې ښکاره شوې.

میرویس خان د باندې ووت. کلا لویه وه، له زیرزمینې چیغې راتلې...

یوه سر پټې بګۍ راغله، میرویس خان پکې کېناست. د بګۍ دواړو غاړو ته وړې کړکۍ پرې وې، دوو عسکرو د کلا لرګینه درنه دروازه خلاصه کړه. ښار و، ګڼ خلک ګرځېدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاو ووت، بګی بالا حصار ته وخته.

بالا حصار پر یوه ټیټه غونډۍ جوړ و، هسک ډبرین دېوالونه یې لرل، په عمومي لرګینه لویه دروازه یې د دوو تورو او یوه زمري انځورونه رسامي شوي وو.

میرویس خان د بالا حصار په مینځ کې له بګۍ کښته شو، غولی پر هوارو ډبرو فرش و.

میرویس خان پوه شو چې د بالا حصار دېوالونه پلن جوړ شوي دي، د دېوالونو پر سر عسکر ګرځېدل، ځای ځای به توپونه ولاړ وو.

یو ناڅاپه ډزې شوې، میرویس خان په بېړه کېڼ لور ته وکتل، کتار ولاړو عسکرو د نښې ویشتلو تمرین کاوه.

په ونه لوړ پوځي راغی، میرویس خان یې په اشاره پوه کړ چې په ده پسې روان شي.

ګڼې ودانۍ وې، یو ځای تورې تېرېدلې، بل ځای ځو کسانو کړۍ او ځنځیرونه جوړل... بل ځای یوه لوی ګدام ته ډکې بوجۍ ور وړل کېدې...

ټول بالاحصار له عسکرو ډک وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان پر زینو وخوت، په ونه لوړ پوځي دروازه خلاصه کړه، کوټه ښکلې وه، دېوالونه یې سپین ول، پر کړکیو وربښمینې پردې راځړېدلې.

میرویس خان پر یوه څوکۍ کېناست. شاوخوا یې وکتل، د ښکلې مېز پر سر د صفوي حکومت د حدودو نخشه پرته وه.

دروازه خلاصه شوه، یو ډنګر سړی راغی، سور نوی کوټ یې پر تن و، پر ټټر یې څلور شنې پټې پرتې وې.

سړي میرویس خان ته لاس ورکړ، ویې ویل:

_زه د شاهي ماڼۍ د ګارد مشر مین باشي علی خان یم.

میرویس خان د مین باشي په مانا پوهېده، په صفوي حکومت کې یې مین باشي د زرو کسانو مشر ته ویل.

علی خان پر څوکۍ کېناست، په وره کې ولاړ پوځي ته یې د چایو د راوړلو امر وکړ!

د مېز پر سر واړه کاغذونه یې ور ټول کړل، میرویس خان ته یې وکتل، ویې ویل:

_میرویس خانه! تا تل له موږ سره مرسته کړې، پاچا هم خبر دی، خو…

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی خان د دروازې په خلاصېدو غلی شو. یو عسکر راغی، پتنوس یې پر مېز کېښود او د باندې ووت.

علی خان میرویس خان ته اشاره وکړه، میرویس خان له تورو چایو ډکه پیاله ور واخیسته.

علي خان خپله خبره بشپړه کړه!

...خو له تا مو د صفوي حکومت پر وړاندې د خیانت تمه نه لرله.

میرویس خان وویل:

_زه اوس هم پاچا ته صادق یم.

علی خان ګیلاس ور پورته کړ، ویې ویل:

_خو د ګرګین خان لیک بل څه وایي، پا چا ته یې لیکلي دي چې تاسو د کندهار له جنګي کلا وسلې ایستلې او د صفوي حکومت پر ضد مو بغاوت کاوه...

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ښاغلي ګرګين خان ته احترام لرم، خو دا خبره يې د منلو نه ده. هغه داسې کوم ثبوت نه لري چې ما خاين معرفي کړي.

على خان په خبره کې ور ولوېد:

_لنډه به يې درته ووايم، دا د صفوي پاچا شاه حسين حکم دی، متاسفه يم! تاسو نور له بالاحصاره نه شئ وتلی. ګرګين پاچا ته ليکلي چې که ميرويس خان بېرته کندهار ته راشي، نو صفوي حکومت ته لويې ستونزې جوړوي.

ميرويس خان هڅه وکړه چې د ګارد له مشر سره خبرې وغځوي، خو علي خان وويل چې دی په شاهي مانۍ کې يوې مهمې غونډې ته ور غوښتل شوی دی.

علي خان له کوټې نه د وتلو په وخت کې وويل چې د شاه حسين له حکم سره سم، ستا ساتل زما مسووليت دی، فکر مې وکړ، بالاحصار تر ټولو سم راته ښکاره شو، د شاهي ګارډ يوه اون باشي (د لسو کسانو مشر) ته مې امر کړی چې پام دربانډې وکړي، پوهېږم! هوښيار انسان يې، داسې څه به نه کوې چې ما او اون باشي خوابدي کړي.

له دې سره له کوټې ووت.

د شاهي ګارډ دوه عسکر راغلل او ميرويس خان يې د جنګي کلا يوه برج ته وخېژاوه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برج کې وړه، خو پاکه کوټه وه، دوې کړکۍ یې در لودې، یوه یې د ښار خواته پرې شوې وه، له بلې یې د بالاحصار مینځ ښکارېده، خو ښار ته پرې کړکۍ قوي اوسپنیز سیخان درلودل.

یو چا وخندل:

_ په ټول بالاحصار کې تر دې ښکلې کوټه نشته.

میرویس خان په حیرانۍ ور وکتل. په وره کې یو ګردی ځوان ولاړ و. پر سره کوټ یې درې شنې پټې پرتې وې.

ځوان راغی، میرویس خان ته یې لاس ورکړ، په خوند یې وویل:

_ښاغلیه! ماته اون باشي حسن قلي وایه!

د ښار خواته پرې شوې کړکۍ ته ودرېد، ویې خندل:

_دلته به خوشاله یې، ورته وګوره، ټول اصفهان ښکاري…

میرویس خان غلی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسن قلي وويل:

_د کندهار د زندان مشر څنګه سړی و؟

میرویس خان وویل:

_بد مې نه دې ترې لیدلي.

حسن قلي یودم وخندل:

_بد به دې ولې ترې لیدل، پوهېږې؟ هغه زما تره دی، زموږ په ټوله کورنۍ کې بد سړی نه شته!

یودم يې د میرویس خان غوږ ته خوله ور نږدې کړه!

_پوهېږې، تره مې اصفهان ته ستا تر راتګ مخکې لیک راولېږه، لیکلي یې و چې میرویس خان ډېر سخي سړی دی، ځان ور نږدې کړه.

یودم يې وخندل.

_د خدای کارونه وګوره! پاچا ګارد ته وسپارلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلی شو، ویې ویل:

_خو په ګارد کې مې دا خپل کمال و چې څنګه د ګارد د مشر نظر جلب کړم او له شاهي مانۍ څخه خاص تاسو محترم ته د خدمت له پاره را ورسېږم.

یودم یې چیغه کړه!

_هلی نو، ښاغلي ته چای راوړئ!

دا یې وویل او له کوټې ووت.

میرویس خان خپل پټکی لیرې کړ، له خولی یې د کندهار په زندان کې د خپل ورور یحیی خان لخوا ورکړل شوې وړه کڅوړه را وایسته، سیکې یې وشمېرلې، د سرو او سپینو زرو اتلس سیکې وې.

غرمې ته یوه عسکر یو جوش شوی کچالو، د پنیر وړه ټوټه او توده ډوډۍ راوړه.

ماسپښین حسن قلي راغی، په اصفهان کې یې د قیمتی خبرې کولې، ویې ویل چې د کال یواځې دېرش تومنه تنخوا لري، وړه لور یې ناروغه ده او د ښار مشهور طبیب یې د تداوي له پاره درې تومنه غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د سپینو زرو یوه سیکه ورته ونیوله. حسن قلي خوشاله و، ویل یې چې په دې سیکه به خپله لور تداوي کړي او په پاتې پیسو به یې خپلې مېرمې ته نوې جامې واخلي.

میرویس خان یوه بله سیکه هم ورکړه، ځانته یې مسواک، د ځان مینځلو کیسه، تولیا او جاینماز راوغوښتل.

حسن قلي په بېړه له کوټې ووت. له باندې یې غږ راغی، یو چاته یې ویل چې میرویس خان ته د ځان مینځلو له پاره تودې اوبه راوړئ.

میرویس خان کړکۍ ته ودرېد. لاندې لوی ښار پروت و، کورونه له ختو جوړ ول، د ښار د لوی جومات مر مرینې منارې تر ټولو هسکې وې، لیرې کوږ _ووږ سیند پروت و…

پنځمه برخه

* * *

یوه اونۍ ووته، میرویس خان له حسن قلي او هغه عسکر پرته بل څوک ونه لیدل چې ده ته یې ډوډۍ راوړه.

حسن قلي ډېرې خبرې کولې، خو هوښیار سړی و، په لنډ وخت کې وپوهېد چې میرویس خان د دربار په اړه د معلوماتو تږی دی… حسن قلي ته د خرڅلاو وړ خبرې ور مالومې وې، مهم معلومات یې په اسانۍ نه ویل. میرویس خان په یوه اونۍ کې د سپینو زرو درې سیکې ورکړې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی دومره وپوهېد چې شاه حسين عياش سړی دی، ۱۰۰۰ رسمي ښځې لري، تل نشه وي، له ورکتوبه په دربار کې را لوی شوی او له اصفهانه پرته تر خپلې ولکې لاندې نورې سيمې سمې نه پېژني.

میرويس خان ته دا هم معلومه شوه چې شاه حسين ته تر ټولو نږدې او اعتمادي کسان اعتماد الدوله او دېوان بېګ دی، خو له دې سره سره يې په دربار کې د ايران لوی شيعه امامان هم راټول کړي او تر ټولو لوی مفتي يې نږدې ملګری دی!

حسن قلي ورته ویلي و چې اعتماد الدوله مذهبي سړی دی، په فال او جادو عقیده لري او په دنیایي کارونو کې يې يواځې له ښکار سره جوړه ده، خو په ښکار کې يې خونده نشته، له سپهسالار سره ټوکې لري، سپهسالار په دربار کې د ټولو تر مخ ورته ویلي و چې که يې کومه ورځ هوسۍ راوړه نو دی به خپل برېتونه خرييي!

اعتماد الدوله ضد نيولی، قسم يې کړی چې سپهسالار به خپل بريتونه خرېيي! خو د سپهسالار بريتونه ورځ تر بلې اوږدېږي!

میرويس خان د دېوان بېګ په اړه هم معلومات تر لاسه کړل. د حسن قلي په خبره د ګرجي دېوان بېګ تنده تل تروه وي، ټوکې خوند نه ورکوي او هغه څوک نه ښني چې له صفوي حکومت سره يې خيانت کړی وي.

حسن قلي دا هم ویلي و چې د دېوان بېګ وراره لوی سوداګر دی، ډېر وخت عربو او هندوستان ته ځي او د قيمتي ډبرو او زېورالاتو تجارت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسن قلي په خبره لوی مفتي هم له عتیقه او پخوانیو اثارو سره مینه درلوده!

میرویس خان یوه ورځ حسن قلي را وغوښت، یو لیک یې ورکړ، ورته ویې ویل چې دا لیک په کندهار کې د ده تر وروره ور ورسوي.

حسن قلي ډاډ ورکړ، میرویس خان ته یې وویل چې په دې ورځو کې کندهار ته یو پوځي کاروان روان دی، اعتمادي کس به پکې پیدا کړي.

حسن قلي د باندې ووت، لیک یې خلاص کړ، میرویس خان خپل ورور ته لیکلي و چې ژر تر ژره اصفهان ته راشه!

* * *

په زندان کې د میرویس خان میاشت پوره شوه، خو چا یې پوښتنه ونه کړه. کله کله به حسن قلي ورته راته، خو خبرو یې داسې نوي څه نه لرل چې د پیسو په ورکړه وارزي.

خو یوه ورځ حسن قلي ته لویه تمه پیدا شوه، میرویس خان ورته وویل چې که یې هندوستان ته د دېوان بېګ د وراره د سفر د وخت په اړه معلومات ورته راوړل، نو د سرو زرو په دوو سیکو به یې ونازوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسن قلي ته دا غوښتنه حیرانونکې وه، خو وروسته یې سر پسې ونه ګرځاوه، سترګو ته به یې یواځې د سرو زرو ژیړې سیکې نیغې نیغې کېدلې...

حسن قلي یوه ورځ خپلې سیکې تر لاسه کړې، میرویس خان ته یې وویل چې د دېوان بېګ وراره د نوې میاشتې په پیل کې هندوستان ته ځي.

بله ورځ د میرویس خان ورور او یو بل په ونه لوړ بلوڅ د حسن قلي په مرسته زندان ته راغلل، میرویس خان له حسن قلي څخه وغوښتل چې دوی یواځې پرېږدي، خو د حسن قلي زړه نه و، ویل یې چې دی باید د خپل مسوولیت له مخې پاتې شي، اخېر یوې سیکې له کوټې وایست. میرویس خان له راغلو کسانو سره اوږدې خبرې وکړې، ورور ته یې د دریو کارونو مسوولیت ور وسپاره...

حسن قلي تر پایه خپل غوږ پر دروازه ایښی و، خو پوه نه شو چې دوی څه سره ویل.

میاشت ووته، میرویس خان خوشاله و، سترګې یې ځلېدلې...

یوه ورځ په ونه لوړ بلوڅ راغی، له میرویس خان سره لنډ وغږېد. میرویس خان حسن قلي راوغوښت، هغه ته یې وویل چې بلوڅ به یو باز درکړي، دا باز اعتماد الدوله ته ور ورسوه.

دوې اونۍ ووتې، میرویس خان چرتي و، اعتماد الدوله یې پوښتنه ونه کړه!

خو یو سهار یې په بالاحصار کې د ګڼې ګوڼې غږ واورېد، میرویس خان تر دریڅې ور وکتل، دوړه ولاړه وه، ګڼو کسانو د غولې هوارې تیرې جارو کولې... آسونه ګرځېدل، پر توپونو باندې لندې ټوټې تېرېدلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه وروسته چای راوړونکی راغی، میرویس خان ته یې وویل چې نن بالاحصار ته اعماد الدوله تشریف راوي.

د چای راوړونکي خبره رښتیا وه، په بالاحصار کې څو بګی ودرېدې، لومړی پوځي کسان ترې راکښته شول، شاوخوا ودرېدل، بیا یوه پوځي د بګی دروازه خلاصه کړه.

اعتماد الدوله له ونې ټيټ سړی و، په تور پټکي کې یې سپین مخ او سپينه ږيره ښکلي ښکارېدل.

وروسته یوه ډله عسکر راغلل، کتار ودرېدل، د بالاحصار مشر رامخکې شو، د اعتماد الدوله لاسونه یې ښکل کړل. ټولو حرکت وکړ، میرویس خان تر هغو ورته کتل چې د درېځي له لاندینی برخې پټ شول.

شپېه وروسته دروازه خلاصه شوه، اعتماد الدوله او د بالاحصار مشر کوټې ته ورننوتل، میرویس خان ودرېد، اعتماد الدوله کلکه غېږ ورکړه، یوه سړي په ببړه یوه څوکی راوړه، خو اعتماد الدوله میرویس خان ته نږدې پر کټ کېناست. د بالاحصار مشر ته یې وکتل، ویې ویل:

_هېله ده چې میرویس خان به نه وي درنه خوابدی شوی!

د بالاحصار د مشر ژبه بنده شوه:

_نه، نه صیب، تل یې احوال اخلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو میرویس خان تر دې دمه دا سړی نه و لیدلی.

اعتماد الدوله د میرویس خان پر اوږه لاس کېښود، په خوند یې وویل:

_اجب باز دی، په یوه ورځ یې دوې هوسۍ ونیولې...سپهسالار ته مې وویل چې برېتونه وخرېیه!

میرویس خان ځان ناګاره واچاوه، داسې یې وښوده لکه په هېڅ چې هم نه وي خبر.

اعتماد الدوله وویل:

_زه د ښکار شوقي یم، په هفته کې یو ځل نږدې غرونو ته ځم، خو تر اوسه مې کومه هوسۍ نه وه راوړې، سپهسالار راته ویلي و چې که دې کومه ورځ هوسۍ راوړه، نو زه به خپل برېتونه خرېیم. تېره ورځ مې دوې هوسۍ ور وړې، برېتونه یې ونه خرېیل، ویل یې چې دا هوسۍ دې په باز نیولې دې، خو یوه خبره یې وکړه، توبه یې وایسته چې بیا به د ښکار پېغور نه راکوي...پوهېږې! لویه هیله مې د سپهسالار د خولې بندول و...

اعتماد الدوله اوږدې خبرې وکړې، خوله یې د میرویس خان لخوا د ورکړل شوي باز په صفت نه مړېده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ورته وویل چې دا باز یې په ترکمنو کې پیدا کړی و. ترکمن ښکاریان د باز بچیان نیسي، په سخته یې تربیه کوي، په سلو کې یو باز داسې راوزي چې هوسۍ وهي…

چای راغی، میرویس خان پوه شو چې اعتماد الدوله ولې ښکار نه شي کولی، د هغه په ښي لاس کې نیولې پیاله لړزېدله…

دوی اوږدې خبرې وکړې، اعتماد الدوله خوشاله و. میرویس خان ته یې ځان پړ باله، ویل یې چې په زندان کې یې د یوه لوی خان پوښتنه نه وه کړې.

د تګ په وخت کې یې د بالاحصار مشر ته وویل چې میرویس خان په خپله سیمه کې لوی سړی دی، ډېر پام ورباندې کوه! درنه خوابدی نه شي.

د اعتماد الدوله له تلو وروسته په کوټه کې زوړ کټ، شکېدلی فرش او خیرنه بستره نوي شول.

*   *   *

 میرویس خان د خپل دوهم هدف تر لاسه کولو ته ورځې شمېرلې، دوه ځله یې د حسن قلي په مرسته بلوڅ ملګری زندان ته راوغوښت، خو د خوشالي وړ خبره یې ترې وانهورېده.

یوه غرمه درب شو، د کوټې دروازه په زوره له چوکاټ سره ولګېده، د حسن قلي سترګې زړې راختلې وې، راغی، میرویس خان یې تر ګرېوان ونیو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان په حیرانۍ ورته کتل...

حسن قلي چیغه کړه!

_ووایه! د دېوان بېګ وراره دې په کومه بلا خوړلی؟

میرویس خان د هغه لاس له خپل ګرېوانه لیرې کړ، دروازه یې پورې کړه، حسن قلي دروازې ته ورغی، په غوسه یې وویل:

_همدا اوس دېوان بېګ ته ورځم.

میرویس خان تر لاس ونیو، ورو یې وویل:

_څه خبره ده؟

حسن قلي په ملنډو وویل:

_یاني ته نه یې خبر؟

_نه، په دې څلورو دېوالونو کې به له څه شي خبر شم!

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسن قلي وويل:

_د دېوان بېګ وراره له بسته کاروان سره ژوندی ورک دی.

د میرویس خان سترګې وځلېدې، پر کټ کېناست، ویې ویل:

_ نو ته ولې ماته په غوسه یې؟

حسن قلي د دروازې لاستی ونیو، له خولې یې لاړې باد شوې:

_زه ماشوم نه یم، پوه شوم چې تا ولې د دېوان بېګ د وراره د تګ د وخت مالومات رانه غوښتل. هر څه چې دي، خو د دېوان بېګ د وراره پر سر دا بلا تا راوستې ده…همدا اوس دېوان بېګ ته ورځم او ورته وایم چې…

میرویس خان په خبره کې ورولوېد:

_کم عقلي مه کوه! له ژونده سترې یې؟

حسن قلي د دروازې لاستی پرېښود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_فکر کوې چې دېوان بېګ به دې په سرو زرو کې پټ کړي؟! نه! دېوان بېګ به پوه شي چې له ما سره دا مرسته تا کړې! پوهېږم، هوښیار سړی یې، نه غواړې چې د خیانت په تور توپ ته وتړل شې!

حسن قلي پر کټ کېناست، سر یې په غبرګو لاسونو کې ونیو.

میرویس خان وویل:

_دېوان بېګ دې خپل دی؟

_نه

_ملګری؟

_نه، تر سپي مې هم بد ایسي!

_نو بیا ولې دومره خپه یې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسن قلي تر ډېره غلی و، بیا يې سر پورته کړ، ویې ویل:

_سمه ده! خو د سرو زرو پینځه سیکې غواړم!

* * *

په لنډ وخت کې دې اوازې ټول اصفهان پر سر واخیست چې د دېوان بېګ وراره هندوستان ته پرلار تری تم شوی دی.

دېوان بېګ په غوسه و، کندهار ته يې ځو سپاره ولېږل، ګرګین ته يې پیغام ور ووړ چې وراره يې د ده د واکمنی په سیمه کې ورک شوی دی او په پیدا کېدو کې يې باید مرسته وکړي.

وخت ووت، خو د ورک کاروان درک ونه لګېد...

میرویس خان پوهېده چې د دېوان بېګ وراره پر دېوان بېګ ډېر ګران دی، دېوان بېګ به اخیر د ده لېدو ته ورشي. فکر يې سم وخوت، یوماخستن د کوټې دروازه خلاصه شوه، یو قوي سړی راغی، ځان يې دېوان بېګ معرفي کړ.

دېوان بېګ په ختّه ګرجی و، لوړه ونه يې درلوده، وړو سترګو يې شنه رڼا کوله...

دی میرویس خان ته مخامخ کېناست، هڅه يې کوله چې ځان ارام وښيي، خو غږ يې لړزېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان بېګ پخوانۍ خبرې راواخيستې، صفوي حکومت ته د ميرويس خان پر اخلاص وغږېد، ويې ويل چې يو وخت يې له بلوڅو اتلس ګرجي عسکر راخوشې کړل...

دېوان بېګ اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د ميرويس خان له ستاينې او صفوي حکومت ته د هغه د وفادارۍ په اړه وې... خان او دربار يې ملامت کړ، ويې ويل چې په زندان کې يې د هوتکو د مشر پوښتنه نه ده کړې...

ميرويس خان غلی و، ده کومه ښېړه نه درلوده، پوهېده چې دېوان بېګ به اخېر اصلي خبرې ته راشي... انتظار يې لنډ شو، دېوان بېګ د خپل وراره ورکېدل ياد کړل...ميرويس خان ته يې يو ځل بيا د اتلسو ګرجي عسکرو د راخوشې کېدو خبره وکړه، ويې ويل چې تاسو په بلوڅو کې ډېر شناخت لرئ...

ميرويس خان د دېوان بېګ د وراره پيدا کول اسانه کار وګاڼه، ويې ويل چې د بلوڅو له ډېرو خانانو سره شناخت لري... دی به تر خپله وسه د دېوان بېګ د وراره درک مالوم کړي. خو دېوان بېګ ته يې دا هم وويل چې په دې کار کې د بالاحصار د مشر مرستې ته ضرورت لري...

د دېوان بېګ وړې سترګې وځلېدې ...ميرويس خان ته يې وويل چې ده ته به هر راز سهولتونه برابر کړي، دېوان بېګ په خوشالۍ له کوټې ووت.

سهار د بالاحصار مشر له يوه بل کس سره راغی، ويې ويل چې دا کس به د ميرويس خان هر امر ته تيار وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د خپل وورو ملګری بلوخ راوغوښت، هغه ته یې وویل چې څو نور بلوخ پیدا کړي او ده ته دې په دوو، دریو ورځو کې یواځې یو ځل د نمایش له پاره راځي.

دېوان بېګ هم غلی نه و ناست، ده به هره ورځ زندان ته نفر رالیږه او له میرویس خان څخه به یې د نویو خبرو پوښتنه کوله،خو میرویس خان به ورته ویل چې دی هره اونۍ ځیني بلوخ زندان ته راغواړي، په کندهار او شاوخوا سیمو کې یې هم قومي مشرانو ته خبر ورکړی چې د ورک شوي کاروان درک ولګوي.

یو سهار یې دېوان بیګ ته احوال ور کړ چې د وراره درک یې موندلی دی، د ده وراره او ورسره ملګري روغ جوړ دي.

غرمې ته دېوان بېګ راغی، میرویس خان یې په غېږ کې ونیو، ویې ویل چې د وراره ځای او ادرس ورکړي، خو میرویس خان ور یاده کړه چې دا کار ماته پرېږده، ځکه په هغه سیمه حمله یې وراره او د هغه ملګرو ته خطر پېښوي…

وخت ووت، په ټول ښار او دربار کې همدا یوه خبره راګرځېده چې میرویس خان د دېوان بېګ د وراره د ورکېدو ځای پیدا کړی دی.

یوه ورځ میرویس خان خپل بلوخ ملګری را وغوښت، ورته ویې ویل چې یحیی خان ته حال و ر ولېږه چې اوس نو د دېوان بېګ د وراره او د هغه د ملګرو د راوستلو وخت دی.

*   *   *

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان او د هغه وروړ یحیی خان یوه ښکلي هسک سالون ته ور ننوتل. د اوږده مېز دواړو غاوړ ته ناست کسان ولاړ شول، چکچکې یې کړې... دېوان بېګ مخې ته ورغی ، میرویس خان ته یې کلکه غېږ ورکړه... تر لاس یې ونیو ، تر څنګ یې کېناوه.

میرویس خان ناستو کسانو ته وکتل، ټولو نوې قیمتي جامې اغوستې وې، له رنګ او بڼې اسراتمند ښکارېدل...

دېوان بېګ ودرېد، غاړه یې صافه کړه! ویې ویل:

_ښاغلو! دا مېلمستیا مې د هغه چا په افتخار جوړه کړې چې زه یې صفوي حکومت ته تر ټولو صادق انسان ګڼم! دا کس قومي مشر میرویس خان دی چې زما ورک وراره او د هغه ښځه ویشت ملګري یې پیدا کړل...

چکچکې شوې.

میرویس خان د منني په بڼه سر وخوځاوه.

دېوان بېګ وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

...ټول کاروان اصفهان ته روغ جوړ راورسېد، ان د کاروان یو وېښته هم نه دی کم شوی... ټول تجارتي مالونه سلامت دي...

دېوان بېگ اوږدې خبرې وکړې، د اتلسو گرجي عسکرو پخوانۍ کیسه یې بیا تازه کړه چې د میرویس خان په مټ راخوشي شوي ول... ټولې خبرې یې د میرویس خان د صداقت او وفادارۍ په اړه وې... په پای کې یې د میرویس خان له ورور یحیی خان څخه هم مننه وکړه چې د ده د وراره په راخلاصولو کې یې زیار وایست...

د دېوان بېگ له خبرو وروسته یو بل تن چې مخ یې تر سترگو په وېښتو کې پټ و، ودرېد. دېوان بېگ د میرویس خان غوږ ته خپله خوله ور نږدې کړه، ورور یې ویل:

_دا د خزانې وزیر دی!

د خزانې وزیر لنډې خبرې وکړې، ویې ویل چې میرویس خان په خپل ولس کې درونډ نوم لري، خلک یې ناز وړي، یو وخت یې په کلات کې څو یاغي کلي مجبوره کړل چې صفوي حکومت ته مالیه ورکړي ...

د خزانې د وزیر له خبرو وروسته یو بل تن چې پر پزه یې د کالداني نښه وه ودرېد، ویې ویل چې پاچا ته باید د میرویس خان شفاعت وکړو چې په بالاحصار کې یې له نظر بندي راوباسي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان بېګ یې په خبرو کې ور ولوېد، ویې ویل چې په دې اړه به وروسته وغږېږي. میرویس خان په ټیټ غږ له دېوان بېګ څخه د دې سړي نوم وپوښت، خو دېوان بېګ په خندا خبره واړوله او له خپل وراره څخه یې وغوښتل چې د کاروان د ورکېدو کیسه ووایي.

په بر سر کې یو ډنګر ځوان ودرېد، ویې ویل چې له لسو ورځو مزل وروسته یوه غره ته ورسېدو، په تنګه دره کې روان و چې له لویو ډبرو مول وهلي ټوپکوال را ووتل... موږ یې یوې زړې کلا ته بوتلو، په یوه سمڅه کې یې واچولو او لاسونه یې را وتړل ، تیاره وه، د لاس ګوتې سمې نه مالومېدې، یواځې د ډوډۍ په وخت کې به یې لاسونه را خلاص کړل...

ځوان اوږدې خبرې وکړې، له لوږې او تندې وغږېد، سختۍ یې یادې کړې... ویې ویل چې یو وخت مو د ټوپکو ډزې او نارې واورېدې... چیغې شوې، آسونه وشنېدل، د سمڅې دروازې اور واخیست...

ځوان غلی شو، یحیی خان ته یې وکتل، ویې ویل:

_دې ځوان له بنده راخوشي کړو.

د دېوان بېګ په سترګو کې اوښکې ورغړېدې، ولاړ شو، لومړی یې خپل وراره او بیا یې یحیی خان په غېږ کې ونیول...

بیرته خپل ځای ته راغی، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_دا ټول د میرویس خان له برکته، ده خپل ورور ته احوال ور لیږلی و چې د بلوڅو له خانانو سره ووینې او هغوی دې ته مجبور کړي چې زما د وراره د راخلاصولو ځای پیدا کړي. وروسته د میرویس خان ورور د بلوڅو د خانانو په مرسته پر زړه کلا یر غل ور وړ او غله وتښتېدل...

دېوان بېګ غلی شو، جام یې پر سر واړاوه، ویې ویل:

_غلو دومره وخت نه و موندلی چې د کاروان آسونه، اوښان، کچرې او تجارتي اجناس له کلا وباسي، هر څه په خپل حال وو...

دېوان بېګ وټوخل، شېبه وروسته یې په لوړ غږ وویل:

_هلئ نو، راځئ چې زما د وراره د خلاصېدو د خوشالۍ په مېلمستیا کې ګډون وکړو!

ټول د ځنګ لویې کوټې ته ورغلل، پر مېز مختلف خواړه پراته ول... میرویس خان د دېوان بیګ څخه لیري کېناست، ده له دوو، دریو نورو کسانو سره سیاسي بحث را واخیست، د صفوي پاچا شاه حسین صفتونه یې وکړل، خو له مغولو او تزاري روسیې یې ښه خوله ونه وهله...

له ډوډۍ وروسته انګړ ته ووتل، په شنه چمن کې د مرمرو له تیږو کوچینی حوض جوړ و، په حوض کې رنګه ماهیان ګرځېدل... میرویس خان د چایو پیاله ور واخیسته، څو کسان ترې راوګرځېدل، میرویس خان خبرې کولې... نورو سرونه ورته خوځول...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان دوه- درې ځله دېوان بېګ ته وکتل... د شرابو جام يې په لاس کې و، ده ته يې وچې سترګې نيولې وې... تندې يې تروه ښکارېده.

ماخستن پر دوو آسونو پورې تړلې بګۍ راغله، میرویس خان او د هغه ورور یحیی خان يې بالاحصار ته یوړول.

میرویس خان دريځې ته ودرېد، لا هم په ځینو کورونو کې رڼا ښکارېدله.

ورور یې په خندا وویل:

_ځنګه لالا! ستا نخشه خومې سمه عملي کړه!

میرویس خان ورغی، پر کټ کېناست، سترګې یې ځلېدلې...موسک شو، د خپل ورور پر اوږه یې لاس کېښود، ويې ويل:

_ما درې کارونه در سپارلي وو، اصفهان ته د اصیل باز رالېږل او د دېوان بېګ د وراره نیول او خوشي کېدل پوره شول، خو درېیم یې لا پاتې دی! لوی مفتي ته دې څه راوړي دي؟! پیسې او قیمتي سوغاتونه دې ځنګه کړل؟

ورور یې په بېړه وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_لوی مفتي ته مې پخوانۍ تسبيح پيدا کړې، ډېرې قيمتي دي، هره دانه يې له اصيلې فېروزې جوړه ده، تسبيح او نور قيمتي سوغاتونه له بلوڅ ملګري اخيستی شې!

میرویس خان د خپل ورور اوږه ټینګه کړه!

يحيى خان وويل:

_باز مې په اسانۍ وموند، بس، ترکمنو ته مې يو څوک پسې ولېږل، خو د دېوان بېګ د وراره نيولو ستړی کړم.

غلی شو، ويې ويل:

_له محمد خان بلوڅ نه مې مرسته وغوښته، هغه څلوېښت سپاره برابر کړل، ستا د راکړو مالوماتو له مخې مو اته ورځې په هغه غره کې تيرې کړې چې د دېوان بېګ د وراره کاروان پرې راته. يو سهار د اوښانو زنګولې وشرنګېدې، سرونه مو پورته کړل، کاروان په تنګه دره کې روان و.

محمد خان ته مې ويلي و چې ټول ژوندي غواړم، ملګرو هوايي ډزې وکړې، تعداد يې ډېر و، کاروان ووېرېد، لاسونه يې پورته کړل.

دوی مو يوې زړې کلا ته بوتلل او ستا له هدايت سره سم مو په ګېډه ماړه ساتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_د کندهار وضع څنګه وه؟

یحیی خان سوړ اسویلی وایست:

_د ګرګین ظلمونه له حده واوښتل، میاشت مخکې د ګرګین یوه عسکر کومې ښځې ته لاس ور اچولی و، کلیوالو وواژه، ګرګین سلامت کلی تر تېغ تېر کړ.…

میرویس خان وویل:

_وسلې مو څنګه کړې؟

_تر اوسه مو ایله یونیم زر ټوپکې پیدا کړې دي، د جنګي کلا د ډیپو واک له ګرګین سره دی، یو ټوپک هم نه شي ترې را ایستی، خو له مغولو او تزاري روسیې څخه په ډېره سختنه خال خال وسلې راوړو.…

غلی شو، ویې ویل:

_لالا! نور نو د ګرګین ظلم له حده تېر شو، دوه نیم، درې زره ځوانان دې ته تیار دي چې پر جنګي کلاحمله وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميرويس خان وويل:

_ببښه مه کوئ! تر اوسه لا وخت شته!

* * *

مياشت ووته، يو ځل اعتماد الدوله بالاحصار ته ورغی، له ميرويس خان سره يې وليدل، خو ټولې خبرې يې د ښکار په اړه وې، د ميرويس خان له خوا د ورکړل شوي باز په صفت نه مړېده...

دېوان بېګ هم ميرويس خان ته دوه ځله خوندور خواړه ور لېږل. ده له ميرويس خان څخه بخښنه غوښتې وه چې د ډېرو مصروفيتونو له لاسه يې ليدو ته نه شي ورتلای.

ميرويس خان لوی مفتي ته قيمتي تسبيح هم ور لېږلې وې، خو د هغه درک نه و.

ميرويس خان له خپل بلوڅ ملګري څخه وغوښتل چې اعتماد الدوله، دېوان بېګ، لوی مفتي او ځينو نورو درباريانو ته وربښميني چپنې، هندوستاني قيمتي ټوټې او نورې ګران بيه ډالۍ ور ولېږي.

وخت ووت، هوا سړه شوه، له لومړۍ واورې سره يې کوټې ته بخارۍ راوړه...

ميرويس خان به ډېر وخت کړکۍ ته ولاړ و، د کورونو له دودکشو څخه به تور لوګي پورته کېدل...شاوخوا غرونه تک سپين ول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سهار حسن قلي ورته وویل چې په دې ورځو کې د سپهسالار په کور کې لویه جلسه جوړېږي او د دربار ټول مقامات د صفوي حکومت د حدودو په ستونزو خبرې کوي.

میرویس خان ته دا جلسه مهمه ښکاره شوه، دېوان بېګ ته یې احوال ور لېږه چې دی هم دې جلسې ته ور وبولي، خو د دېوان بېګ ځواب منفي و، ویل یې چې په دې جلسه کې د میرویس خان ګډون بې ګټې دی.

میرویس خان اعتماد الدوله ته لیک ولېږه، ویې لیکل چې د کندهار او شاوخوا سیمو ستونزې تر نورو ښې را مالومې دي، د مشورې له پاره به تر ما بل ورړ ځوک پیدا نه کړی.

یوه ورځ یوه ګاډۍ راغله او میرویس خان یې د سپهسالار کورته بوت.

کور ښکلی و، د مرمرو ستنې یې درلودې، له دېوالونو یې سلامت ګچیني هوسۍ راوتلې وې.

میرویس خان دوهم منزل ته وخوت، لویه کوټه له درباریانو ډکه وه. میرویس خان ټولو ته لاس ورکړ او د اعتماد الدوله تر څنګ کېناست. د ناستو کسانو څېرې یې تر سترګو تېرې کړې، نوې وې، یواځې درې- څلور کسان یې د دېوان بېګ په مېلمستیا کې لیدلي وو.

اعتماد الدوله ودرېد، مېریس خان یې ناستو کسانو ته معرفي کړ. وروسته یې د راغلو کسانو نومونه واخیستل...میرویس خان پوه شو چې ناست کسان د صفوي حکومت مهمې ستنې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له معرفي وروسته سپهسالار ودرېد، ټولو ته یې ښه راغلاستووایه، ویې ویل چې میرویس خان یې تر دې دمه نه و لیدلی، خو صفوي حکومت ته یې د هغه د لویو خدمتونو په اړه ډېر څه اورېدلي و.

دروازه خلاصه شوه، دېوان بېګ د ناوخته راتګ له سببه بخښنه وغوښته، کېناست، خو کله چې یې په میرویس خان سترګې ولګېدې، تنده یې تروه شوه.

د غونډې په پیل کې سپهسالار اوږدې خبرې وکړې، د صفوي حکومت د حدودو ځینې برخې یې یادې کړې، ویې ویل چې خلک یاغي شوي دي... خو کله چې یې د ایران په شمال کې د لزګي سنیانو یاغیتوب یاد کړ، وزیر اعظم فتح علي خان داغستانی یې په خبرو کې ور ولوېد او په غوسه یې وویل چې خبره دومره مه لویوه! هېڅ هم نشته، یواځې څو کسانو د مالیې له ورکړې انکار کړی او دا دومره لویه خبره نه ده چې د لزګیانو په ټول قوم پسې د یاغیتوب ټکی وتړې.

خو سپهسالار په خبرو کې ور ولوېد، په غوسه یې وویل چې صفوي حکومت ته یواځې سنیان ستونزې جوړوي، ویې ویل چې په بم او کرمان کې هم بلوڅو بغاوت کړی.

د سپهسالار دې خبرې یوه بل له رنګه تور سړي ته خوند ور نه کړ، پاڅېد، ویې ویل چې دا خبرې په مذهب پورې مه تړئ، په مرکزي ایران کې هم پاڅونونه شوي دي، خو اوسېدونکي یې شیعیه دي...

یو بل سړی ودرېد، په غوسه یې وویل چې شیعیه به ولې د خپل شیعیه حکومت پر ضد قیام کوي... ټول فساد په سنیانو کې دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کوټه کې شور ماشور شو، ټولو سنیانو ته د ملامتی ګوته نیوله، یواځې وزیراعظم فتح علي خان داغستاني او له رنګه تور سرې د سنیانو ملاتړ کاوه. میرویس خان وپوهېد چې په دې شلو- پنځه وېشتو کسانو کې یواځې همدا دوه کسه سنیان دي.

وروسته خبره لا پسې جنجالي شوه، پر یو بل یې تورونه ولګول... هر یوه بل ملامتاوه چې صفوي حکومت ته صادق نه دی... خبره تر دې هم ور واوښته، غلاوې یادې شوې...د مالیې د پټېدو او د کاروانونو د وهلو خبرې مینځته راغلې...

جلسه بې نظمه شوه، د خبرو وار نه کېده...

میرویس خان غلی و، دی وپوهېد چې د صفوي حکومت په د ننه کې څومره ژور اختلافات موجود دي.

سپهسالار څو ځله د نظم د راوستلو کوشش وکړ، خو بریالی نه شو...

وزیر اعظم خپله چپنه ورټوله کړه، ودرېد.

د سپهسالار رنګ ژېړ شو، له وزیر اعظمه یې په ډېر احترام وغوښتل چې جلسه پرې نه ږدي، خو د وزیر اعظم خبره یوه وه، ویل یې چې په دې غونډه کې ده او د ده قوم ته سپکاوی شوی...

سپهسارلار ټینګار وکړ، وزیر اعظم کېناست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان پوهېده چې په صفوي حکومت کې تر شاه حسین وروسته وزیر اعظم دوهم لوی قدرت دی.

اعتماد الدوله په لوړ غږ وویل:

_هېله کوم! غلي شئ! موږ یو بل پېژنو، تل مو همدا حال وي، خو میرویس خان لومړی ځل زموږ جلسې ته راغلی، دی به څه وايي...

ټول غلي شول.

وزیر اعظم وویل:

_میرویس خان د سنیانو له سیمې راغلی دی، په حقایقو پوهېږي، دی به د خپلو خلکو کیسه راته وکړي!

میرویس خان ودرېد، دی پوهېده چې د خپلو نخشو د عملي کولو له پاره یې دربار ته نږدې والی څومره ضرور دی. دا هم ورته مالومه وه چې تر دې ځایه په سخته راغلی دی او وړه غلطي به یې ټوله خواري ور ډوبه کړي. ځکه یې د درباریانو د را جلبولو له پاره له هوښیاری کار واخیست. صفوي حکومت یې خپل وګانه، د هند مغولي حکومت، تزاري روسیه او عثماني امپراطوري یې یا د کړل، ویې ویل چې دا ټول تر ایران راتاو دي او د صفوي حکومت د ځینو سیمو د نیولو نخشې کاږي...نو د قوم او مذهب خبرې مو کمزوری کوي او ښه دا ده چې د یوې سیمې او یوه قوم پر ځای عمومي فکر وشي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته یې د ګرګین خبرې راواخیستې، میرویس خان پوهېده چې ګرګین په دربار کې د ګرجي دېوان بېګ غوندې ډېر پلویان لري، خو دا هم ور مالومه وه چې د ځینو کسانو نه خوښېږي. فکر یې وکړ چې له ډېرو درباریانو سره یې لا شناخت کمزوری دی او که په پیل کې د ګرګین له ظلمونو پرده پورته کړي، په خپل راتلونکې پلان کې به بریالی نه شي، ځکه په احتیاط غږېده، اول یې د ګرګین صفت وکړ ویې ویل چې په کارونو کې قاطع انسان دی... ښه مدیریت لري او په خبره پوهېږي...وروسته یې خبرې بلې خواته یووړې، په ګرګین ونه لګېد، خو د هغه له کلانتر (ښاروال) او ځینو نورو قوماندانانو یې ښه خوله ونه وهله، ویې ویل چې د ځایي اوسېدونکو دود او کلتور نه دی ور معلوم، په ژبه نه ورسره پوهېږي، د خلکو مذهب او ناموس ته په سپکه ګوري... همدا علت دی چې ځینې سیمې یاغي شوې او د مالیې له ورکړې یې انکار وکړ...

میرویس خان روانه او فصیح ژبه درلوده، د ده د خبرو پر وخت ټول کسان غلي ول...

کله چې کېناست، تالار چکچکو ونیو.

میرویس خان وپوهېد چې خبرې یې پر ځای وې، که یې له یوې خوا ګرګین ستایلی و، خو له بل لوري یې په ډېر ماهرانه ډول د هغه غندنه کړې وه....د ناستو کسانو تندې هوارې ښکارېدلې... یوه خوا هم خپه نه وه.

وروسته د هغو سیمو په اړه خبرې وشوې چې د مالیې له ورکړې یې انکار کړی وو، جلسه بېرته ګډوډه شوه، یوه له رنګه سره سړي د خزانې وزیر ته وویل چې د زوی په واده کې دې لسو زرو کسانو ته ډوډۍ ورکړه! زوم ته دې قیمتي کور واخیست... لور دې په زرو کې پټه کړه! دا پیسې له کومه شوې؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مالیې د وزیر تور مخ له غوسې شین شو، مقابل لورې ته یې سپکې خبرې وکړې، عیاش یې وګاڼه، ویې ویل چې په یوه میاشت کې یې لس باکرې مینځې واخیستې....

دواړه ودرېدل، خو نورو سره بېل کړل.

خو د جلسې پای ښه و، د ټولو ګټه یوه وه، په دې اړه وغږېدل چې له پاچا سره باید د دوی د حقوقو د ډېرېدو په باره کې خبرې وشي···

له رسمي غونډې وروسته ډوډۍ تیاره شوه. میرویس خان ځان وزیر اعظم ته ور نږدې کړ، له خبرو یې وپوهېد چې له دېوان بېګ او نورو ګرجي افسرانو کرکه لري.

د چایو پر وخت له اعتماد الدوله سره وغږېد، میرویس خان ته معلومه شوه چې دی له وزیر اعظم او سپهسالار سره ډېر جوړ دی، خو له دېوان بېګ څخه یې ښه خوله نه وهله···

میرویس خان پوهېده چې دېوان بېګ هم په دربار کې لوی قدرت لري...میرویس خان ته په دربار کې د دوو متضادو ډلو موجودیت مهم و، په اسانۍ مخکې پکې تلای شوای.

ده له اعتماد الدوله څخه وغوښتل چې له پاچا سره د لیدو زمینه ورته برابره کړي.

اومه برخه

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت ووت، میرویس خان د ډېرو کسانو زړونه خپل کړي ول، ځیني درباریان به زندان ته ورتلل او له میرویس خان سره به یې مشورې کولې...یو ځل اعتماد الدوله ورغی، ویې ویل چې له پاچا سره یې د میرویس خان د لیدني زمینه چمتو کړې وه، خو دېوان بېګ دا ملاقات د پاچا د وخت ضایع کول وګڼل ....

اعتماد الدوله وویل چې دېوان بېګ ته د ګرګین یو لیک را رسېدلی دی، لیکلي یې دي چې میرویس خان هوښیار سړی دی، مخه یې ونیسه،له پاچا سره به یې لیدنه زما په ګټه نه وي.

د ژمي په وروستیو کې یوه بله جلسه جوړېده، میرویس خان ته دا جلسه ډېره مهمه وه، د صفوي حکومت ټول مهم کسان ورته راتلل، پاچا ته یې باید د خپلو تر کنټرول لاندې سیمو په اړه معلومات ورکړی وای.

میرویس خان اعتماد الدوله ته لیک ولېږه، په ځواب کې یې ورته لیکلي و چې دی به تر خپله وسه هڅه وکړي چې میرویس خان دې جلسې ته ور وبلل شي.

خو یوه اونۍ وروسته یې بخښنه ترې وغوښته، لیکلي یې و چې دېوان بېګ ستونزې ورته جوړوي، هغه نه غواړي چې میرویس خان په دې جلسه کې ګډون وکړي، دا یې هم لیکلي و چې دېوان بېګ له هغه چا سره جوړ دی چې د دې غونډې د نظم او جوړېدو مسوولیت لري.

میرویس خان سپهسالار او وزیر اعظم ته لیکونه ور ولېږل، خو درک یې مالوم نه شو.

یو سهار حسن قلي د غونډی د قیقه ورځ ورته وویله. غونډه د نوروز په ورځ جوړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان کړکۍ ته ودرېد، په ځینو کورونو کې د بادامو د ونو سپین ګلان ښکارېدل.

دی مایوسه و، ډېر فکر یې وکړ، خو چاره یې نه لیده، نوي کال ته یواځې درې ورځې پاتې وې.

* * *

درب شو، غولی ولړزېد، میرویس خان په بېړه کېناست، سترګې یې وموښلې، د بالاحصار خواته پرې شوې درېڅې ته ودرېد، تیاره وه.

له دوهم درب سره د بالاحصار د دېوال پر سر سره لمبه راوګرځېده، څو نور توپونه هم تش شول...

میرویس خان بېرته پر کټ پرېووت، سترګې یې پټې کړې، دی په دې نیمه شپه کې د توپونو د ویشتلو په راز پوهېده، حسن قلي د صفوي حکومت له مراسمو خبر کړی و. نوی کال د توپونو په دربا پیلېده.

میرویس خان خواشینی و، ده په یوه مهمه جلسه کې ګډون نه شوای کولای.

تر سپېده چاوده یې سترګې پټې نه شوې. لمونځ یې وکړ، له چایو وروسته یې تودې اوبه راوغوښتې، ولمبېد، جامې یې بدلې کړې، اوږد وغځېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمه يې ډوډۍ ورته راوړه، يوه ګوله يې هم تر ستوني نه تېرېده…

ماسپښين دروازه خلاصه شوه، په بېړه کېناست، سترګې يې وځلېدې...وزير اعظم جلسې ته ور غوښتی و.

د شاهي ماڼۍ عمومي دروازه د ګارډ دوو عسکرو پرانيسته. پراخ شين ځای و، د سړک دواړو غاړو ته د ناجو ونې ولاړې وې، په چمن کې هوسۍ ګرځېدې... ور هاخوا د يوه طاوس ببره رنګه لکۍ لمر ځلوله.…

ميرويس خان د ماڼۍ تر مخ له بګۍ کښته شو، د دروازې دواړو غاړو ته د دوو زمريانو ډبريني مجسمې جوړې وې، د زمريانو له خولو رڼې اوبه بهېدلې…

ميرويس خان ماڼۍ ته ور ننوت، اوږد دهلېز پر سرو غاليو فرش و، په دېوالونو کې يې ښکلې منظرې رسم شوې وې…

يوه ګارډ دروازه ورته خلاصه کړه، په هسک او لوی سالون کې کڼ کسان ولاړ ول. وزير اعظم، د خزانې وزير، سپهسالار، اعتماد الدوله او څو نور کسان مخې ته ورغلل، سترګې مشې يې توده وه، ميرويس خان د نوي کال مبارکي ورته وويله.

سترګې يې پر دېوان بېګ او ګرګين ولګېدې، مخکې ورغی، لاس يې ورکړ، خو د دېوان بېګ او ګرګين ګوتې مړې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان شاوخوا وکتل، د سالون په بر سر کې لوړه اېښودل شوې طلايي رنګه څوکۍ تشه وه.

خدمتګاران راغلل، چای او مختلفې وچې مېوې يې راوړې.

وړه دروازه خلاصه شوه، يو تک تور سړی راغی، په لوړ غږ يې وويل:

_اعليحضرت تشريف راوړي!

ټول غلي شول.

لومړی د ګارډ دوه عسکر راغلل او د طلايي رنګه څوکۍ شاته ودرېدل.

شاه حسين په ونه لوړ سړی و، صاف سپين مخ يې درلود، پر سر يې طلايي تاج اېښی و.

شاه حسين پر طلايي رنګه څوکۍ کېناست، په سالون کې ټولو ولاړو کسانو تعظيم وکړ.

په پيل کې د ښار لوی مفتي غاړه صافه کړه، پاچا ته يې د نوي کال مبارکي وويله او له خدايه يې ورته اوږد عمر او خوشاله ژوند وغوښت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته وزیر اعظم د خبرو اجازه واخیسته، بخښنه یې وغوښته چې پاچا ته په دې نوي کال کې ښه خبرونه نه لري. ده د صفوي حکومت ځینې یاغي سیمې یادې کړې او ویې ویل چې خلکو پاڅون کړی …

بیا د خزانې وزیر خبرې وکړې، له والیانو یې نهیلي وښوده، ویې ویل چې د پخوا په څېر پوره مالیه نه رالېږي، د مرکزي حکومت د خزانې خونده نشته.…

وروسته ځینو والیانو خبرې وکړې، د دوی په خبرو کې هم نا امیدي ډېره وه. ځینې سیمې یې له لاسه وتلې ګڼلې….خو په ټولو والیانو کې یواځې ګرګین ډاډه وغږېد…د ځان ستاینه یې وکړه، ویې ویل چې مالیه پر وخت راټولېږي، هېڅ ستونزه نشته …او د ده تر حاکمیت لاندې سیمې خوندي دي.…

د خزانې وزیر یې په خبرو کې ور ولوېد او ویې ویل چې تېر کال د ګرګین خان لخوا حکومتي خزانې ته سل زره تومنه هم نه دي راغلي.…

د ګرګین رنګ سور شو او د خزانې وزیر یې په دروغو متهم کړ.

په دربار کې ګنګوسي شوې…ډېرو کسانو د خزانې د وزیر طرفداري کوله، خو دېوان بېګ او ځینې نور د ګرګین پلویان ول.…

شاه حسین غلی ناست و، سترګې یې له خوبه ډکې ښکارېدې، کله کله به یې اوږد اوږمی وایست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر اعظم ټول کسان ارامي ته را وبلل، وروسته يې د میرویس خان نوم واخیست،ویې ویل چې دی د منطقې سړی دی، په واقعیت پوهیږي.

د دیوان بېګ او ګرګین رنګونه سره شول.

شاه حسین وویل:

_میرویس خان چیرته دی؟

میرویس خان مخکې ورغی، تعظیم یې وکړ.

شاه حسین د هغه د تېرو کارونو او صفوي حکومت ته د صداقت ستاینه وکړه، ویې ویل چې اعتماد الدوله په هر څه خبر کړی دی... وروسته يې له میرویس خان څخه د هغه د صحت پوښتنه وکړه، دا یې هم وویل چې دوې میاشتې مخکې یې د دربار طبیب د علاج له پاره ور لیږلی و...

دیوان بېګ تعظیم وکړ، پا چا ته یې وویل چې میرویس خان اوس ښه دی.

خو میرویس خان حیران و، دی نه و ناروغه شوی. دا یې هم نه په زړه کېدل چې ده ته دې کوم طبیب ورغلی وي.

میرویس خان له شاه حسین څخه مننه وکړه چې د ده په فکر کې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاه حسين دا هم وويل چې يو ځل يې ميرويس خان ليدو ته ور وغوښت، خو ديوان بېګ ورته وويل چې ناروغه دی.

وزير اعظم او سپهسالار ته د ديوان بېګ د ټکولو له پاره ښه موقع په لاس ورغلې وه. دوی دې خبرې ته پکی وواهه، حيراني يې وښوده، ويې ويل چې ميرويس خان نه دی ناروغه شوی.٠٠٠

پاچا ديوان بېګ ته په غوسه شو، د ديوان بېګ سر وځړېد.

وزير اعظم له ميرويس خانه د خبرو غوښتنه وکړه. ميرويس خان د دې ورځې نتظار ايست، لومړی د کندهار او شاوخوا سيمو په عمومي وضعيت وغږېد، د خپلو خلکو دودونه او رواجونه يې بيان کړل...بيا يې د ګرګين د عسکرو ظلمونه او د خلکو ناموس ته په سپکه کتل ياد کړل، وروسته يې د ځينو قبيلو د پاڅونونو د علتونو په اړه خبرې وکړې٠٠٠

ميرويس خان په خبرو کې وړې وه، خبرې يې هم هوايي نه کولې، دی د اسنادو له مخې غږېده، د هرې پېښې د قيق تاريخ يې بياناوه... د هغه قومي مشر نوم به يې اخيست چې له محلي حکومت سره يې ستونزه درلوده. د پاڅون ځای، قبيله او علت ټول ور مالوم وو...پاچا او ټول درباريان غلي ول.

ميرويس خان د ګرګين د عسکرو او قوماندانو د ظلمونو په اړه اوږدې خبرې وکړې... وروسته يې ګرګين را واخيست، ويې ويل چې مديريت يې کمزوری دی. ..د ده د هر عسکر ظلم او ناروا ده ته راجع کېږي...په کندهار کې له صفوي حکومته دا ډول کمزورې نمايندګي به د لويو پاڅونونو سبب شي ....

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین ته غوسه ورغله، میرویس خان یې د حکومت پر ضد په بغاوت تورن کړ، خو اعتمادالدوله، وزیر اعظم، سپهسالار ....دا خبرې بې بنیاده وګڼلې، د میرویس خان تېرې کارنامې یې له سره تازه کړې او ویې ویل چې ګرګین عقدې اخیستی، د میرویس خان پوهه او په خپلو خلکو کې د هغه درناوی او محبوبیت یې نه ورباندې لورېږي.…

د میرویس خان له خبرو وروسته ځینې نور کسان هم وغږېدل… خو د ناستې تر پایه یوازې ستونزې یادې شوې…یوه هم د حل خبره ونه کړه.

وروستۍ خبرې شاه حسین وکړې.

میرویس خان ته د پاچا خبرې حیرانونکې وې، شاه حسین د فال او پېشګویي په اړه وغږېد، ویې ویل چې ځینو فال لیدونکو، ستورو پېژندونکو، د خوب تعبیروونکو او ملایانو ښه زېري ور کړي دي…نوی کال به د صفوي حکومت د غښتلتیا او د د ښمنانو د ماتې کال وي…دا یې هم وویل چې لوی مفتي له کربلا راوړې خاوره دم کړې ده، که دا خاوره د جګړې پر وخت پر خپلو عسکرو وشیندئ، دښمن مو نه شي لیدلای، زړور پرې ورځی... .

مېلمستیا په بله کوټه کې نیول شوې وه. میرویس خان له وزیر اعظم سره کېناست، خو شاه حسین خپل مېز ته ور وغوښت.

د ګرګین او دېوان بېګ سترګې رډې راختلې وې…خو میرویس خان د خبرو موقع ونه مونده. شاه حسین له لوی مفتي سره غږېده. پر فال او خوب یې ډېر باور درلود، ځینې ستورې یې په بخت نیولي وو او د لوی مفتي پېشګویي مهمه ورته ښکارېدله.…

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

یوه اوونۍ وروسته د شاه حسین خاص نماینده بالاحصار ته ورغی او میرویس خان یې نوي ځای ته بوت.

میرویس خان د پاچا ماڼۍ ته نږدې په یوه کوچیني ښکلي کور کې واړول. نه ګارډ و او نه هم کوم پیره دار. بس! یو آشپز او یو خدمتګار یې درلود.

میرویس خان ځو کتابونه راوغوښتل، حویلۍ شنه وه، ده به ډېر وخت د پسرلي پاسته لمر ته مطالعه کوله.…

یوه ورځ پاچا ور وغوښت، خو دا ځل د ګارډ د یوه عسکر لخوا یوه بل واړه سالون ته رهنمایي شو.

په سالون کې د تبلې او باجې غږ راګرځېده…ځو ښکلي نجوني نڅېدلې.…

میرویس خان د پاچا په غوښتنه د هغه تر څنګ کېناست. پاچا اشاره وکړه، ساز ودرېد، نجوني ووتې.

یوه خدمتګار د شرابو جام ورته ونیو، خو میرویس خان چای وغوښت.

پاچا نشه و. ځینو درباریانو ته یې کنځلې کولې…ویل یې چې د غم خبرې ولې تر ما رارسوي …واک مې ورکړی، په خپله دې حل کړي.…

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ته دا خبرې نوې نه وې. دی پوهېده چې شاه حسين راحت طلبه او عياش انسان دی، ټول وخت په حرمسرای کې له خپلو سلګونو ښځو او مینځو سره تېروي، تل نشه وي...خپل کارونه يې نورو ته ور سپارلي او خپله د هېواد له امورو سره چندان علاقه نه لري...

پاچا بې واره غرېده... له خپلو ډېرو درباريانو، واليانو او مهمو قوماندانانو يې شکايت درلود... خو د ګرګين نوم يې وانه خيست.

چای راغی، میرویس خان له لنډې شيبې څخه استفاده وکړه. ده نېغ په نېغه د ګرګين ظلمونه نه شوای يادولای. وار له واره يې د هندوستان د فال ليدونکو او جادوګرانو کيسې راواخيستې...د فال نيولو ځينې مهم کتابونه يې ياد کړل، ويې ويل چې له دې کتابونو څخه هر څوک استفاده کولای شي...

میرویس خان د فال، تاويذ او جادو په اړه خپلې خبرې وغځولې... دی د پاچا له سترګو او وازې خولې وپوهېد چې شاه حسين ته د هندوستان د جادوګرانو دا حيرانونکې کيسې نوې دي او خوند ترې اخلي...

په پای کې يې وخندل، ويې ويل چې ګرګين هم يوه داسې جادو ته ضرورت لري چې زړه يې نرى کړي او له ظلمه لاس واخلي...وروسته يې د ګرګين ظلمونه ياد کړل.... ويې ويل چې د ګرګين دا ناروا وې به صفوي حکومت کمزوری کړي...

خو د شاه حسين تندی تريو شو، خبرې يې بېرته فال او جادو ته ور واړولې او له میرویس خان نه يې د هندوستان د جادوګرانو د کيسو دوام وغوښت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ته د وزیر اعظم خبره ور په زړه شوه. ده ته یې ویلي و چې ګرګین غښتلی او عصبي سړی دی، ان شاه حسین هم ترې وېرېږي او د هغه د ګوښه کېدو یا تبدیلېدو زړه نه لري.

میرویس خان نا امیده له ماڼۍ را ووت، خو په دې خوشاله و چې ازاد ګرځېده، نه چا پیره پرې کوله او نه هم تر نظارت لاندې و. میرویس خان به کله کله د هغو درباریانو کورونو ته ورته چې پر ده یې اعتماد درلود.

میرویس خان پوهېده چې نور یې په اصفهان کې پاتې کېدل بې ګټې دي. د اوړي په لومړۍ میاشت کې شاهي ماڼۍ ته ورغی، له شاه حسین څخه یې د حج فریضې ته د تلو اجازه وغوښته، خو شاه حسین یې خبره ونه منله. په دوهم ځل اعتماد الدوله، وزیر اعظم او ځینې نور درباریان واسطه شول، شاه حسین نشه و، دا ځل یې (نه) ونه ویل.

* * *

میرویس خان د مني په اولو کې مکې ته ورسېد. مکې کوچینی بازار درلود، کورونه او دوکانونه له ختو جوړ ول، ګرمي وه، د عربو لمر سوځولو تورو مخونو غوږ را ایستلي ول.

میرویس خان د حج له مراسمو وروسته ځینو دیني عالمانو ته تحفې ور وړې، لویو مفتیانو ته یې د ګرګین ظلمونه تشریح کړل...د ګرګین پر ضد د جهاد لیکلې فتوا یې ترې واخیسته.

میرویس خان بېرته اصفهان ته لاړ. دا ځل یې د شاه حسین او درباریانو په وړاندې باور نور هم زیات شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیراعظم او اعتماد الدوله پاچا ته ورغلل، ویې ویل چې میرویس خان کندهار ته تلی شوای، خو دی صفوي دربار ته صادق انسان دی، اصفهان ته راغی، ښه به دا وي چې د صفوي حکومت د ټینګښت په خاطر ګټه ترې واخلو.

شاه حسین هم پوهېده چې میرویس خان په خپلو خلکو کې درووند نوم لري، ډېرې قبیلې پرې راټولې دي، ده ته به د منصب ورکړه د صفوي حکومت په ګټه وي.

میرویس خان په ژمي کې د کندهار خواته حرکت وکړ. له ده سره د شاه حسین په مهر، مهر شوي دوه مکتوبونه ول.

*   *   *

یو ساتونکی راغی، تعظیم یې وکړ، ویې ویل:

_صیب! د ښار زیاتره دوکانونه وتړل شول.

ګرګین د شرابو جام کېښود، خپلې وروځې یې سره وروستې:

_ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نه پوهیږم! خلک له ښاره په وتو دي.

ګرګین ولاړ شو، له سالونه ووت. د جنګي کلا نږدې برج ته وخوت. خلک د ښار لوېدیځ لور ته روان ول...له دښتي د ډول غږ راته.…

یو افسر راغی، ویې ویل:

_صېب! ټول خلک د میرویس خان استقبال ته ور روان دي.

ګرګین د یوه توپ پر میل لاس کېښود، لوېدیځ لور ته یې وکتل، لیرې په سپېره دښته کې نرۍ توره لیکه را روانه وه.…

افسر وویل:

_میرویس خان په همدې کاروان کې دی.

د ګرګین تندره تروه شوه، خپلې کوټې ته لاړ، کړکۍ ته ودرېد، پرده یې چوله کړه. وړو_ زړو د ښار لوېدیځ لورته منډې وهلې.…

ګرګین د پردې تر ژۍ خپلې ګوتې تاو کړې، کش یې کړه، له پردې سره د سپین ګچ وړې ټوټې راولوېدې. چیغه یې کړه، خدمتګار راغی، غلی ودرېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین وویل:

_شراب راوړه!

*   *   *

میرویس خان کندهار ته تر راتګ یوه اوونۍ وروسته د نارنج مانۍ ته ورغی. ګرګین ته یې احوال ور ولېږه چې غواړي ورسره ووینې، خو ګرګین یې غوښتنه ونه منله. ویلي یې و چې دی یوه مهمه غونډه لري، میرویس خان په دوهمه ورځ بیا جنګي کلا ته ورغی، د ګرګین ځواب دا ځل هم منفي و.

خو په ځلورمه شپه ګرګین تر سهاره سترګه پټه نه کړه، له ډېرې غوسې خوب نه ورته، سپیده چاود یې ځو کسان د میرویس خان کور ته ور ولېږل، خو میرویس خان ورته وویل چې کار لرم، بل وخت به سره ګورو.

د ګرګین زړه اور واخیست، خپلو عسکرو ته یې امر وکړ چې د بازار ټول دوکانداران جنګي کلا ته راوغواړي. غرمې ته لوی سالون له خلکو ډک وو.

ګرګین په غوسه ښکارېده، دوکانداران یې وګواښل چې که مالیه ور نکړي، دوکانونو ته به یې اور ور واچوي. خو د ټولو دوکاندارانو خبره یوه وه، ویل یې چې دوی ته د میرویس خان خبره تر هرڅه ډېر ارزښت لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګرګين له خولې لاړې باد شوې، ځينې دوکاندارن يې بنديان کړل، په سبا يې خپل دوه سوه عسکر د دوکانونو د نړولو له پاره بازار ته ور ولېږل، خو غرمې ته بېرته راغلل، ګرګين ته يې وويل چې سلګونه ځوانان له تورو او تبرونو سره ورته ولاړ ول.

ګرګين د کلا يوه برج ته وخوت، د څلورو توپونو خولې يې بازار ته ور واړولې.

يوه عسکر د توپ ګولۍ راوړه، بل عسکر چيغه کړه!

_ميرويس خان جنګي کلا ته را را روان دی.

ګرګين لاندې وکتل، په تېز آس پسې مړه دوړه پورته کېدله...

ګرګين له برجه کښته شو، خپلې کوټې ته لاړ، د شرابو جام يې پر سر واړاوه.

ميرويس خان راغی، ګرګين ته يې د سترې مشې له پاره لاس ور وغځاوه، خو خلاصې ګوتې يې په هوا کې پاتې شوې.

ګرګين په غوسه وويل:

_ته خلک بغاوت ته هڅوې!

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وخندل، په سړه سینه یې وویل:

_نه، خو ستا دا درانه مالیات به بغاوت ته لاره هواره کړي.

ګرګین چیغه کړه:

_تا دوکانداران د مالیې له ورکړې منع کړي دي.

چای راغی، سوړ و.

میرویس خان د چایو پیاله بېرته په پتناسه کې کېښوده، ویې ویل:

_د دوکانونو مالیه دوه چنده ډېره شوېده...

ګرګین چیغه کړه:

_خو دا په تا پورې اړه نه لري!

میرویس خان وخندل، د خپلې سدرۍ جېب ته یې لاس کړ، ګرګین ته یې مهر شوی کاغذ ونیو.

ګرګین تاو شوی کاغذ ور واخیست، خلاص یې کړ، سترګې یې رډې راوختې.

www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_اوس خو وپوهېدې چې په ما پورې اړه لري؟!

ګرګین غلی و، کاغذ ته یې په حیرانۍ کتل.

میرویس خان وویل:

_لومړی خبره! زه د شاه حسین په امر د کندهار ښار کلانتر ټاکل شوی یم، له دې وروسته به زه د ښار دوکانونو ته مالیه ټاکم، نو هیله کوم، زما په کار کې مداخله مه کوه.

ګرګین بل جام ور پورته کړ!

میرویس خان د پاچا په مهر دوهم مکتوب ورته ونیو، ویې ویل:

_دوهمه خبره، هېڅ کار زما له مشورې پرته مه کوه!

ګرګین مکتوب ولوست، برېتونه یې وځړېدل....

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_درېیمه خبره! بندي دوکاندارن باید همدا نن راخلاص شي.

میرویس خان له کوټې ووت.

ګرګین په غوسه و، ځمکې ځای نه ورکاوه، ده د جنګي کلا ټول مهم کسان خپلې کوټې ته ور وغوښتل. د صفوي پاچا مکتوبونه یې ور وښودل، ویې ویل چې پاچا په یوه داسي انسان باور کړی چې د صفوي حکومت ریښې وهي.…

خو نورو کسانو مشوره ورکړه چې د شاه حسین امر ته په سپکه کتل د ګرکین په ګټه نه ده. دی باید له میرویس خان سره ګذاره وکړي.

اتمه برخه

*　*　*

ترنګ شو، رباب وترنګېد، ګرګین د شرابو جام پر سر واړاوه، یودم یې چېغه کړه!

_بس که! په دې تکراري نغمه دې غوږونه را وخوړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زوړ ربابي تورې ګوتې ولړزېدې، د رباب تارونه يې کش کړل، بله نغمه يې ونيوله.

ګرګين پر څوکۍ کېناست، جام يې وڅښکاوه، تر څنګ ولاړ سړي د شرابو سرايي کږه کړه، سره شراب د جام تر ژۍ راپورته شول.

يو عسکر راغی، تعظيم يې وکړ، ويې ويل:

_صيب! د کاکړو د قبيلې هغې پښې ماليات راوړل چې دا څو کاله يې ماليات نه ورکول.

ګرګين کېناست، عسکر ته يې په حيرانۍ وکتل.

عسکر وويل:

_صيب! سل اوښان او څلوېښت کچرې په غنمو او نورو خوراکي موادو بار دي.

ګرګين ولاړ شو، زانګې وانګې برنډې ته ووت. له پورته يې لاندې وکتل، له اوښانو او کچرو ډکې بوجۍ کښته کېدلې...

د مالياتو مسوول راغی، سترګې يې ځلېدلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بېړه يې وويل:

_ټول د ميرويس خان برکت دی، دا قبيله يې د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړې ده.

د ګرګين ټنډه تروه شوه، بېرته خپلې کوټې ته لاړ.

مياشت وروسته د اصفهان شاهي دربار ته دا خبره ورسېده چې ميرويس خان يوه بله داسې قبيله د مالياتو ورکړې ته مجبوره کړه چې څو کاله يې ماليه نه وه ورکړې.

*   *   *

يحيى خان په خواشينی وويل:

_وروره، ځيني خلک په غوسه دي.

ميرويس خان بېلچه ور واخيسته،د تاکونوله ډکې جووې يې اوبه واړولې، ورو يې وويل:

_پوهېږم!

چيغه يې کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_بازګله!

د ونو له مینځه په ونه لوړ سړی را ووت. په بېړه راغی، ویې ویل:

_خان صېب! څه دې ویل؟

میرویس خان وویل:

_د دې بېلچې لاستي چاک کړی، د ورغوي غوښه نیسي.

سړي په بېړه وویل:

_خان صېب، ماته یې پرېږده، اوبه زه لګوم!

میرویس خان وخندل:

_ستا له پاره وایم، لاس دې ژوبل نه کړي.

سړي بېلچه ور واخیسته، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خان صیب! له کوچنیوالي یواځې بېلچه پېژنم، بلد یم، له کلونو راهیسي ستاسو باغواني کوم.

میرویس خان وخندل، ځادر یې هوار کړ، کېناست.

یحیی خان وویل:

_ټول قومونه باور درباندې لري، خو ځینې کسان په غوسه دي، وایي چې لا اوس هم صفوي حکومت ته مالیه راټولوئ!

میرویس خان وویل:

_نو څه وایي؟

_وایي چې نور نو د توري وخت را رسېدلی دی. تېره ورځ هم څو کسانو د ګرګین پر یوه کلا حمله ور وړه!

میرویس خان وویل:

_کلا یې ونیوله؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نه، ټول تر تېغ تېر شول.

میرویس خان سوړ اسویلی وایست. له خاورو يې یوه مړه غومبسه را پورته کړه، د يوه تور مېږي تر مخې يې واچوله، ويې ويل:

_ورته وګوره!

یحیی خان ځمکې ته وکتل. مېږی راغی، تر غومبسې را وګرځېد، تر وزر يې کش کړه، نه کېده، غومبسه تر مېږي څو چنده غټه وه.

میرویس خان ټيټ شو، تر غومبسې یوه لویشت لېرې څو نورو روانو مېږیانو ته يې ور پوه کړل، تور مېږیان پر خړو خاورو ورغړېدل. يو پر غومبسه ولګېد، روان شو،خو بېرته راوګرځېد، غومبسه يې تر پښې ونیوله. نه کېده، دوو مېږیانو دومره لويه غومبسه نه شوای ورسره وړلای.

څو نور مېږیان راغلل، خو غومبسه درنه وه.

یحیی خان خپل ورور ته په حیرانۍ وکتل.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_حوصله وکه!

وخت ووت. پر غومبسه خواره واره مېږیان راتول شول. غومبسه يې له ځمکې پورته کړه.

میرویس خان وویل:

_صفوي حکومت د همدې غومبسې په شان دی، په څو کسانو يې نه شو پورته کولای.

میرویس خان غلی شو، ورور يې په حیرانۍ ورته کتل.…

میرویس خان وویل:

_لنډه منده ګټه نه لري، له فکره پرته قوي دښمن ته غېږه ورکول، د ځان تباهي ده. موږ باید له ارامو اعصابو کار واخلو، دښمن ته ځان ور نږدې کړو، کار پکې وکړو، له مینځه يې مات کړو.

یحیی خان غلی و.

میرویس خان د خپل ورور پر اوږه لاس کېښود، ورو يې وویل:

په احساساتو او ځانځانۍ دې خدایکه شل کړه. دا غومبسه د خلکو هوښیاري او اتفاق، پورته کولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یحیی خان سړه سا وایسته:

میرویس خان وخندل:

_ګوره! ګرکین هم کرار نه دی ناست، ځینې قبیلې یې پر ځان راټولې کړې دي، د خلکو په بې اتفاقۍ کې خپله بقا ویني، نه غواړي چې په یوه خوله اووسي، خو ما له ډېرو قومي مشرانو سره خبرې کړي،په ډېرو کسانو کې د آزادۍ د اخیستلو احساس را ژوندی شوی دی، مه نا امېده کېږه، بس، یو څه وخت نور هم صبر وکه!

یو ناڅاپه آس وشنېد، درب شو، د باغ لرګېنه دروازه له دېوال سره ولګېده، آس پر جووه راغی، پښې یې په ختو کې ننوتې، پر آس سپور سړي ټوپ کړل.

یحیی خان خپلې توري ته لاس ور وغځاوه، خو میرویس خان تر مټ ونیو، ورو یې وویل:

_ساړه خوره! عبدالحمید دی.

سړی راغی، وار له واره یې چیغه کړه!

_د ابدالیو مشر دولت خان یې وواژه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

یحیی خان ودرېد، خو د میرویس خان په پښو کې د ولاړېدو سېکه نه وه پاتې.

راغلي سړي وویل:

_ګرګین د شپې لخوا په شهر صفا کې د دولت خان پر کور یرغل ور ووړ. دولت خان او د هغه زوی نظرمحمد خان، دواړه یې ووژل.

میرویس خان په راوتلو زړو سترګو ورته کتل.…

چوپه چوپتیا شوه، جووې ته د اوبو د تویېدو جوررړا راتله.…

د راغلي سړي په سترګو کې اوښکې راټولې وې. په غریو کې یې وویل:

_د شپې یې د کلا دروازه ماته کړه، دولت خان ونه تښتېد، مخې ته ورته راغی، خو د ګرګین عسکرو د تورې وار وربانديې وکړ، د دولت خان زامنو او د کلا ساتونکو جګړه وکړه، خو شمېر یې کم و، نظرمحمد خان یې په غشو وویشت، خو د دولت خان دوه نور زامن رستم خان او محمد زمان خان وتښتېدل.…

یحیی خان خپل ورور ته وکتل، په غوسه یې وویل:

_اوس هم باید صبر وکو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ولاړ شو، څادر یې ور واخیست، شونډې یې وخوځېدې:

_هو! صبر وکړئ!

*   *   *

ګرګین په غوسه و، دی د اوږده سالون تر سره لاړ، بېرته راوګرځېد، د مېز له سره یې د شرابو جام ور پورته کړ، چیغه یې کړه!

_څه پکې وایې؟

میرویس خان غلی و.

ګرګین وویل:

_نه اورې! درته ومې ویل چې د ارغستان ابدالیانو پاڅون کړی. یوه کلا یې نیولې ده.

میرویس خان ولاړ شو، ګرګین ته مخامخ ودرېد، د ګرګین د غټو سترګو په سپینو کې سره رګونه تېر ول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_دا اور دې په خپله بل کړ!

گرگین جام پر ځمکه و ویشت، لاړ، په خپله څوکۍ زړېدلی سر کېناست.

میرویس خان وویل:

_تا د ابدالیانو مشر وواژه!

گرگین غلی و.

میرویس خان وویل:

_له ارغستانه خپل عسکر راوغواړه!

د گرگین له خولې لاړې باد شوې!

_نه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_او د دولت خان زوی رستم خان د ابدالیو د قوم د مشر په توګه ومنه!

ګرګین ودرېد:

_امکان نه لري.

میرویس خان د چایو پیاله ورپورته کړه، ورو یې وویل:

_ بله لاره نه لرې.

میرویس خان له سالونه ووت. د جنګي کلا مخې ته یې ورور ولاړ و. دواړه پر آسونو سپاره شول. یحیی خان وویل:

_څه یې ویل؟

_د ارغستان د پاڅون په باره کې راسره غږېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

_څه مشوره دې ورکړه!

_ورته ومې ویل چې خپل پوځیان راوغواړه او د دولت خان زوی د قوم د مشر په توګه ومنه!

د یحیی خان تندی تریو شو:

_دا مشوره به دې نه ورکوله، که نور نه وي، په ارغستان کې خو باید د ګرګین له عسکرو سره وجنګیږو.

میرویس خان وخندل:

_د غومبسي کیسه دې هېره شوه؟

* * *

تیاره وه، تالنده وغرمبېده، د ولاړ سړي په سترګو کې سپینې کرښې لیکې تېرې شوې.

سړی یوې اوږدې کوټې ته ننوت. په دېوال کې ایښودل شوې لمپې ژېړه رڼا کوله.. .

ګڼ کسان ولاړ شول. سړي ته یې غېږ ورکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سړي خپل لوند څادر پر تړلي بستره وغوړاوه. کېناست، یوه ځوان د چایو ډکه پیاله ور ته کېښوده.

یوه بوډا وویل:

_میرویس خانه! ناوخته شوې!

میرویس خان وخندل، پر خپل لانده تندي یې لستونی تېر کړ، ورو یې وویل:

_حاجي کاکا! پخوا به تر خاکرانه په دوه ساعته کې را رسېدم، خو د نن لنده بل ته مې پام نه و، په باران او چکړو کې د آس پښو سم کار نه کاوه، دوه ساعته یې تر څلورو ساعتونو هم ور واړول.

غلی شو، شاوخوا یې وکتل، ویې ویل:

_اکرم خان نه ښکاري!

د کوټې له کونجه یوه غږ کړل!

_یوائې اکرم خان نه دی، ځینې نور قومي مشران هم نشته!

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه بل وویل:

_ټول خبر ول. احوال مو ور لیږلی و، خو رانه غلل، جرګې ته یې په سپکه وکتل.

میرویس خان د چایو غوړپ وکړ، ورو یې وویل:

_دومره ژر یو څوک مه ملامتوئ، شرایط خراب دي، یا به احوال نه وي ور رسېدلی، یا به یې باران د راتګ مخه نیولې وي.

ټول غلي شول.

یوه وویل:

_میرویس خانه! ستا تر راتګ مخکې مو خبرې کولې، بس! یواځې پر جنګي کلا د حملې ورځ راښيه!

یوه بل وویل:

_خو زه په اوس وخت کې د جګړې مخالف یم!

دریم په خبره کې ور ولوېد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_یاره سیدال خانه، (نه) مه پکې وایه!

یوه بل وویل:

_سیدال خان ناصري سم وایي! تر اوسه لا کمزوري یو، ټول قومونه مو نه دي غبرولي!

د کوټې له کونجه یو را مخته شو، ویې ویل:

_قومونه نو سپین وي که تور! دا دی، د اوو، اتو قومونو مشران شته. نور څوک غواړئ!

یوه بوډا وویل:

_میرویس خانه! ته څه پکې وایې؟

میرویس خان وویل:

_د هر چا نظر د قدر وړ دی، خو د ناصري صاحب خبره مې خوښه شوه!

غلی شو، د چایو پیاله یې ور پورته کړه، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_پر ګرګین حمله، وړه خبره نه ده.

یوه وویل:

_نو څه وکو؟

میرویس خان وویل:

_د لیرې سیمو اوسیدونکي هم پرې را ګډ کړئ! که زما منئ، ان د هزاره ګانو مشران هم راوغواړئ!

یوه وویل:

_خو ځیني خلک له ګرګین سره جګړه ناروا بولي، وایي چې پر مسلمان به څنګه توره پورته کوو!

سیدال خان ناصري وویل:

_میرویس خانه! د مکې د علماوو فتوا دې څه کړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د خپلې سدرۍ جېب ته لاس کړ، کاغذ یې را وایست. سیدال خان په بېړه کاغذ ور واخیست، ویې ویل:

_د باران اوبه ور رسیدلي دي، نم یې کش کړی، دا کاغذ ډېر ارزښت لري.

کاغذ ته یې ور پوه کړل، پر بالښت یې کېښود. ورو یې وویل:

_له ځینو کسانو یې ښځې بوتلې، خو اور یې وانه خیست، دا فتوا به یې خولې ور بندې کړي.

میرویس خان وویل:

_اوس نو یوې بلې جرګې ته هم ضرورت دی؛تردې لویې جرګې ته!

*　*　*

د جارو ډکې پر ځمکه وښوېدل، خاوره او د زرتارو وړې ټوټې یې ورسره یووړې.

یوه دوکاندار چیغه کړه!

_اه! خان صېب! مه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل دوکاندار راغی، د میرویس خان له لاسه یې جارو ور واخیسته، ځړېدلی سر ودرېد.

تر میرویس خان ګڼ دوکاندران را تاو شول، ټول غلي ول...

میرویس خان وویل:

_که هر څوک د خپل دوکان مخه پاکه کړي، ښار په خپله پاکېږي.

یو سپین ږیری رامخته شو، میرویس خان یې پر تنده ښکل کړ، ورو یې وویل:

_ نور مو مه شرموه!

یودم یې چیغه کړه!

_ټول خپل دوکانونه وتړئ! بېلچې او جاروګان راواخلی! تر غرمې د بازار د پاکولو اشر دی.

میرویس خان وویل:

_زه هم یوه بېلچه غواړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپين ږيرى دوكاندار وويل:

_تاسو د ښار کلانتر ياست، ښه نه ده چې...

ميرويس خان په خبره کې ور ولوېد:

_بابکه! کلانترې ښېله خبره ده، زه هم د دې سيمې اوسېدونکی يم، غواړم چې د ښار په پاکولو کې برخه واخلم.

آس وشنېد، د کوڅې په سر کې يو مول وهلی کس ښکاره شو. راغی، د ميرويس خان غوږ ته يې خوله ور نږدې کړه. څه يې وويل، د ميرويس خان رنګ والوت.

ميرويس خان يوه شېبه غلی و، بيا يې د سپين ږيرې دوکاندار پر اوږه لاس کېښود، ويې خندل:

_بس! يواځې څو شېبې وروسته بېرته راځم.

روان شو، مخ يې را واړاوه، په خندا يې وويل:

_زما ښېلچه هېره نه کړئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ونه پورې تړلي آس ته ور وګرځېد، له راغلي کس سره له ښاره ووت. دواړه د توت زړې ونې ته ور وګرځېدل. سیوري ته کېناستل. میرویس خان ورو وویل:

_ګرګین له کومه وپوهېد؟

سړي خپل مول خلاص کړ، ویې ویل:

_ستاسو له ډلې کوم یوه احوال ورته راوړی و، ویل یې چې څه موده مخکې مو په خاکران کې د ځینو قبیلو مشران راټول کړي وو او د ګرګین پر وړاندې د قیام پر لارو چارو غږېدې.

میرویس خان سړه سا وایسته.

سړي وویل.

_ګرګین ور وغوښتم، په غوسه و، ویې ویل چې د جنګي کلا قوماندانان راوغواړه، شپبه وروسته یې په جلسه کې ستا نوم واخیست، د خاکران جرګه یې یاده کړه، ویل یې چې میرویس خان خطرناکه دی.

له ونو څو پوځیان را ووتل، پر دوو تورو آسونو پسې تړلی توپ یې ټېله کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوان مول وواهه.

میرویس خان وویل:

_د جلسې نتیجه څه راوخته؟

ټول په یوه خوله ول، ستا پلوي یې کوله، ویل یې چې میرویس خان د ښار کلانتر دی، ښه منصب لري، په کندهار کې د صفوي حکومت راپرزېدا یې په ګټه نه ده، میرویس خان به څنګه خپلو پښو ته، خپله تبر نیسي.…

سړی ولاړ شو، ورو یې وویل:

_زه درنه لاړم! د ګرګین جاسوسان ډېر دي.

میرویس خان وویل:

_حاجي نواب زرګر ته ورشه، د هغه بل ځل د احوال راوړلو پیسې مې هم درته اینښې دي.

ځوان پر آس پښه واړوله، ویې خندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو د احوال راوړلو بیه یو څه ډېره که، پوهېږې! په دې شرایطو کې کې اسانه کار نه دی.

سړي آس ته پښنه ورکړه!

میرویس خان فکر په مخه کړ، شونډې یې وخوځېدې:

_ګرګین به چا د خاکران د جرګې له حاله خبر کړی وي!!!

نهمه برخه

* * *

میرویس خان د انګورو واښکی ور واخیست، ورو یې وویل:

_د خاکران په جرګه کې اتلس کسان وو. څوک خاین درته ښکاري؟

سیدال خان ناصري د انګورو دانه خولې ته واچوله. ویې ویل:

_ټول په وطن مین خلک دي، خو یوائې په دوو کسانو شک لرم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان په بېړه ور وکتل.

سیدال خان وویل:

_عطاګل او ملک قاسم ځو ځله په جنګي کلا کې لیدل شوي دي.

میرویس خان وویل:

_دواړه خبر که چې د راتلونکې جومې په شپه مو د قومونو مشران راټول کړي دي، غواړو چې پر جنګي کلا د حملې تیارى ونیسو.

د سیدال خان سترګې رڼې راوختې.

میرویس خان وویل:

_خو دواړو ته د جرګې د جوړېدو دوه مختلف ځایونه ور وښیه.

* * *

ملک قاسم په غوسه وویل:

www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

_دا نو څه ملنډې دي، له مابښامه راهیسې مو په کوټه کې کېنولی یم، د عبدالله کور ته څه وخت ورځو؟ نیمه شپه شوه.

سیدال خان ناصري ورو وویل:

_ملک صېب، بس یواځې د یو څو شېبو خبره ده.

عطاګل په خبره کې ور ولوېد:

_سیدال خانه! پر موږ مو ملنډې ووهلې، په دې سپینه ږیره مې دوه ساعته مزل راوکړ، دلته راغلم، خو نه جرګه شته او نه هم مرکه!

دروازه خلاصه شوه، د لاس مینځلو اوبه راغلې.

سیدال خان وویل:

_عطاګل کاکا، ځینې مشران رانه غلل، جرګه مو بل وخت ته وځنډوله.

ملک قاسم چیغه کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نو موږ مو ولې برمته کړي یو؟

سیدال خان وخندل:

_ملک صېب. تاسو زموږ مېلمانه یاست. غوږه ښوروا، پاکه او پسته بستره، ښکلې کوټه، نور څه غواړئ! هسې هم په دې توره شپه کې خپل کلي ته نه شي رسېدلی.

ملک قاسم ولاړ شو:

_ملندې مه وهه! تا خو احوال راولېږه چې د جرګې ځای د عبدالله په مهمانخانه کې دی، خو زه مو دلته راوستم.

سیدال خان وویل:

_اوس خو جرګه نشته، نو ځای یې ولې درته مهم دی.

د ملک قاسم رنګ والوت، بېرته کېناست، لاسو نه یې چلمچي ته ونیول، خړې اوبه ترې تویې شوې.

سیدال خان ناصري د باندې ووت. بالا خانې ته وخوت. میرویس خان وړې کړکۍ ته ولاړ و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیدال خان ناصري وویل:

_ملک قاسم په پوست پاک نه راته ښکاري، ډېر نا ارامه دی.

میرویس خان تر کړکۍ سر وایست، پر ستورو د سپوږمۍ تته رڼا پرته وه.

میرویس خان وویل:

_ملک قاسم ته دې څه ویلي وو؟

ورته ومې ویل چې ملګري د عبدالله په کور کې راټولېږي.

_او عطاګل کاکا ته؟

_هغه مې د عبدالرحمن د باغ کشمش خانې ته راغوښتی و. ورته ومې ویل چې کشمش خانه مو فرش کړې ده.

دواړه غلي شول، چرچرک نارې وهلې....

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آسونو د پښنو دربا راغله. میرویس خان کیڼ لورې ته وکتل، ګڼ سپاره د عبدالرحمان تر باغ تېر شول، د عبدالله د کلا لویې دروازې ته ودرېدل. میرویس خان خپلې سترګې ټینګې کړې، څو ځله یې ورپولې. د کلا دېوال ته زینه ودرېده، څو عسکر تر دېوال واوښتل.

چیغې شوې!

میرویس خان وویل:

_ځان ور ورسوه

سیدال خان په بېړه پر زینو کښته شو، چیغه یې کړه

_هلئ!

له څو ځوانانو سره په منډه له کلا ووت.

میرویس خان کوټې ته ورغی. ملک قاسم او عطاګل وارخطا ول.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ملک قاسمه! ته خاین یې!

د ملک قاسم سترګې رډې راوختې.

میرویس خان وویل:

_تا ګرګین ته د خاکران د جرګې احوال ور وړی و.

ملک قاسم چیغه کړه!

_چټیاټ مه وایه!

میرویس خان وویل:

_ موږ پر تا او عطاګل اکا باندې شک درلود، د خاین د مالومولو له پاره مو دواړو ته د خیالي جرګې د جوړېدو مختلف ځایونه ور یاد کړل، پوهېدو چې خاین به ګرګین ته د جرګې د ځای په اړه خبر ورکوي، د ګرګین عسکر د عبدالرحمن تر باغ تیر شول او د عبدالله پر کور ور وختل.

میرویس خان غلی شو، د ملک قاسم سترګې رډې راختلې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_ملک قاسمه، تاته مو د عبدالله کور در یاد کړی و.

ملک قاسم ګام واخیست، د ښوروا په کاسه کې وخوت، میرویس خان یې پورې واهه. میرویس خان پر بله لمپه ولوېد، تیاره شوه.

میرویس خان چیغه کړه!

_ویې نیسئ!

میرویس خان د باندې ووت، د کلا دروازه خلاصه وه.

د چوترې پر ژی کېناست. خپل سر یې په دواړو لاسونو کې ونیو. نږدې غږ یې واورېد:

_وتښتېد؟

میرویس خان ور وکتل، عطاګل و.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اکا! درته شرمنده یم. مجبوروم، خاین مو باید پیدا کړی وای···

عطاګل سره سا وایسته. د میرویس خان تر څنګ کېناست، ورو یې وویل:

_ بچیه! خوا مه بدوه، که زه ستا پر ځای وای، ما هم همدا کار کاوه.

سیدال خان راغی، ویې ویل:

_ملک قاسم څه شو؟

میرویس خان وویل:

_وتښتېد.

دواړه غلي شول.

میرویس خان وویل:

_د حاجي عبدالله په کور کې خو په څوک نه يي ژوبل شوي.

_نه، مشر زوی یې مازې په لاس ولګېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عسکرو څه ویل؟

_ویل یې چې دلته د حکومت پر ضد خلک راټول شوي، خو څه یې ونه موندل، بېرته لاړل.

میرویس خان سړه سا وایسته، ورو یې وویل:

_د دوهمې جرګې د جوړېدو کار څنګه شو؟!

*   *   *

ژېړې پاڼې ورغړېدې، نرۍ برېښوکۍ راغله، پر آس سپور مول وهلې سړي خپلو سترګو ته لاس ونیو، دوړه د کلي په مینځ کې د پراته ډېران پر سر راوګرځېده، ډېران ته نږدې یې د ډنډ په خوسا اوبو کې سېکه وخته.

سړی له آسه کښته شو. مول یې خلاص کړ، له کلا ګڼ کسان راووتل، سړي ته یې غېږ ورکړه، یوه بوډا وویل:

_میرویس خانه! لاره خو دې غلطه نه کړه!

میرویس خان وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نه حاجي بابکه! مانجې ته ځو وارې پخوا هم راغلی وم.

یو ځوان راغی، آس یې د کلا تر مخ ولاړو کتار غواوو ته نږدې وتاړه.

میرویس خان وویل:

_آس وړی دی! له سهاره راهیسې یې ژامې نه دې خوځېدلې!

بوډا وویل:

_غم یې مه کوه، په اوربشو به یې موړ کو.

ډله کلا ته ننوته. لمر ته کتار کوټې ولاړې وې، د کوټې تر مخ چوتره له لمر وهلو سره بخونو انګورو ډکه وه.

میرویس خان وویل:

_حاجي بابکه! وامې ورېدل چې دلته په مانجه کې انګورو مرض کړی و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوډا وویل:

_هو! خونده يې نه وه، له درېيو زرو تاکونو مو يواځې همدا ممېزو ته واچول.

ټول برج ته وختل، په وړه کوټه کې سور ليکې ليکې ټغر هوار و. څنډو ته يې رنګارنګ توشکې ښکاېدلې.

ميرويس خان سړه سا وايسته:

_بابکه! دې کوټې د اصفهان بالاحصار را په زړه کړ.

کېناست. پيالې وکړېېدې، توره چايجوشه راغله، په ختين لوښي کې نيمه ممېز شوي انګور پراته ول.

ميرويس خان وويل:

_د جرګې له پاره څوک راغلي دي؟

بوډا بالښت ته ډډه ووهله. ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_هو! د ملک حبیب الله کوټه ډکه ده. بس! یواځې د هزاره وو مشران یو څه وځنډېدل. نه وو ملامت، لاره لیرې وه. ایله پرون را ورسېدل.

میرویس خان د چایو پیاله ور پورته کړه.

بوډا وویل:

_سیدال خان ناصري، بابو جان بابی، میاجي بهادر خان.…

یودم غلی شو، خپل تندي ته یې څپېړه ورکړه، ویې ویل:

_اوف! څه بلا یې بولي! ګل خان بابړ.

وره ته نږدې ناست ځوان ته یې وکتل، ویې ویل:

_بچیه! ماغزه مې سم کار نه کوي، له ما یې د نورو نومونه هېر شول.

ناست ځوان وویل:

_یوسف خان، عزیزخان نورزی، نورخان بړېڅ، نصروخان الکوزی، یونس خان کاکړ.…

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان له چایو غوړپ وکړ، ویې ویل:

_هغه زما وراره، محمد خان او ملګري يې را رسېدلي دي؟

ځوان وویل:

_هو!

بوډا وویل:

_میرویس خانه! وخت خراب دی، ولې دې دومره لاره یواځې را ووهله؟

میرویس خان وویل:

_بابکه! وراره مې ډېر راته ټينګ و، ويل يې چې له مونږ سره يو ځای لاړ شه، خو د ګرګين جاسوسان ډېر دي. ښه مې وګڼله چې د سهار په خړه کې يواځې له کوره راووځم.

بوډا سر وخوځاوه:

_سم وايې زويه! سم وايې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلی شو، یودم یې وویل:

_هاغه ملک قاسم څه بد کړي و! وراره دې کیسه راته وکړه. سم اصول داره سړی و. شک مې هم نه پرې راته چې د پردیو جاسوس به وي.

میرویس خان سړه سا وایسته:

_بابکه! د انسان پېژندل سخته ده. د بدو ورځو یار مو ګاڼه، خو خیانت یې وکړ، اوس د ولس له ویرې په جنګي کلا کې اوسي.

بوډا ټوخي واخیست. په زحمت یې وویل:

_ستړی به یې، له ډوډۍ او لمانځه وروسته یوه سترګه خوب وکه. د جرګې ځای مو د ملک حبیب الله کوټه ټاکلې ده. بېګاته به له خیره هلته ورځو.

* * *

د بالښت پر سر ایښې قرآن شریف ته لاسونه ور وغځېدل، ټولو په یوه خوله لوړه وکړه چې د وطن ازادي ته به ژمن وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر یو بیرته په خپل ځای کیناست.

میرویس خان وویل:

_اوس باید د جګړې په اړه خبرې وکو.

سیدال خان ناصري وویل:

_پر جنګي کلا مستقیمه حمله مو له پښو غورځوي. پر دېوالونو ولاړ ځلوېښت توپونه وړه خبره نه ده. موږ...

نور خان بړبخ په خبره کې ور ولوېد:

_لومړی به له ارګه (جنګي کلا) د باندې پر نورو پوځي کلاوو برېد وکړو.

یوسف خان غاړه صافه کړه!

_خال خال، حملې ګټه نه لري! د ګرګین ټول زور جنګي کلا ده. د جنګي کلا نیول، د شپږو نورو کلاوو د سقوط مانا ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرې ډېرې شوې، نوبت له واکه ووت، هر یوه خپله خبره کوله...

میرویس خان غلی و.

شېبه وروسته ټول په یوه خوله شول، ویل یې چې تلفات منو، خو پر جنګي کلا له حملې څخه نه تېرېږو.

سیدال خان ناصري، میرویس خان ته وکتل:

_خانه! غلی یې!

میرویس خان د چایو غوړپ وکړ، ورو یې وویل:

_پر جنګي کلا مې د حملې پر هر اړخ فکر وکړ، د خپلو جنګیالیو له ډوبېدا پرته مې څه ونه موندل.

د کوټې له کونجه یو غږ راغی!

_زړور اوسه! نر پسه د قربانۍ له پاره دی.

نصروخان الکوزي وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_د میرویس خان خبره سمه ده. ټول قربانۍ ته تیار یو، خو څومره قرباني!!!

ملک حبیب الله وویل:

_ودې وژل شو، خو چې منطق ولري، پر جنګي کلا مستقیمه حمله بې نتیجې ده.

میرویس خان وویل:

_جګړه بې تلفاتو نه وي، خو باید فکر وکو، کم تلفات او بریالیتوب.

عزیز خان نورزي وویل:

_سخته ده، ګرګین له ټوپکو او توپونو سره په جنګي کلا کې راته ناست دی، موږ منډه پرې ور اخلو، تلفات به خامخا ډېر وي.

ټول غلي شول.

میرویس خان وویل:

_یو څه وخت راکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باندې ووت. سپوږمۍ په وریځو کې پټه وه. له غونډیو د لېوانو انګولا راتله.

کېناست، ولې یې له دېوال سره ولګول.

یودم ولاړ شو، د کوټې په وره کې ودرېد، سترګې یې وځلېدې، په خوند یې وویل:

_له ګرګین سره له ښاره د باندې جګړه کوو.

ورمېړونه کاږه شول، د ناستو کسانو سترګې رډې راوختې.

یوه وویل:

_ګرګین دومره کم عقل نه دی چې جګړې ته له پخو دېوالونو را ووځي.

میرویس خان وویل:

_پوهېږم! ځکه نو موږ له هوښیارۍ کار اخلو.

_څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان کېناست، ویې ویل:

_زما خبرې واورئ!

لسمه برخه

*   *   *

د جنګي کلا دروازه خلاصه شوه، پر دوو آسانو پسې تړلې سر پټې ګاډۍ ودرېده، ګاډیوان کښته شو، کاږه ګامونه یې واخیستل، لاس یې پر دېوال ولګاوه، ولوېد.

عسکرو ور منډه کړه، پرمخې لوېدلی ګاډیوان یې ستوني ستغ راواړاوه. تر اوږې یې مات شوی غشی راوتلی و.

یوه عسکر چیغه کړه!

_نورو ور وکتل، عسکر د ګاډۍ خلاصې پلې ته ولاړ و، ګاډۍ له مړو ډکه وه.

د ټپي عسکر ځګیروی وخوت، په زحمت یې د خپل سره کوټ جېب ته لاس کړ، په وینو لړلی کاغذ یې را وایست. ورو یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_دا کاغذ اعليحضرت ته ور ورسوئ!

يوه عسکر کاغذ ور واخيست، د نارنج مانۍ ته يې منډه ور واخيسته، پر زينو وخوت. د لوی سالون دروازه يې خلاصه کړه.

د ګرګين له خولې لاړې باد شوې:

_احمقه! نه وينې چې جلسه لرو.

عسکر په ماته خوله وويل:

_صېب! صېب! ستا اوښی او د هغه ملګري يې وژلي دي.

په سالون کې ناست قوماندانان ودرېدل، د ټولو سترګې رډې راختلې وې.

ګرګين چيغه کړه!

_څه چټيات وايې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عسکر په خواره خوله وویل:

_د کلا په مینځ کې ګاډی ودرېده، له مړو ډکه ده.

مخکې ورغی، ګرګین ته یې کاغذ ونیو، ویې ویل:

_یواځې ګاډیوان ژوندی پاتې دی!

ګرګین په بیړه کاغذ ور واخیست، رنګ یې سور شو، سترګې یې رډې راوختې، چیغه یې کړه!

_اه! نو دومره زړه!

ولاړو کسانو یو بل ته وکتل.

یوه کاغذ ور واخیست. شونډې یې وخوځېدې:

))ګرګین خانه! که روغې پښې غواړې، نو له دې وروسته بلوڅو ته په مالیه پسې مه راځه.((!

ګرګین چیغه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ګاډیوان راولئ!

عسکر په بیړه له سالونه ووت.

د ګرګین له خولې لاړې باد شوې:

_د بلوڅو سیمې ته چا کسان لیږلي وو؟

یو ډنګر سړی را مخته شو، په رېږدېدلي ږغ یې وویل:

_صېب! ما!

_څو کسان وو؟

_څه؟

ګرګین چیغه کړه!

_نه اورې! بلوڅو ته دې په مالیه پسې څو کسان لیږلي وو؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صېب! ستا اوښې مې نه لیږه، په خپله یې ویل....

ګرګین چیغه کړه!

_احمقه! څو کسان ؟

_صېب! پنځوس عسکر او پنځلس ګاډۍ!

ګاډېوان راغی، له اوږې یې تازه وینه بهېدله.

ګرګین وویل:

_نور ملګري دې څه شول؟

د ګاډېوان سر وځړېد:

_صېب! ټول یې ووژل.

ګرګین لاړ، پر څوکۍ کېناست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګاډیوان وویل:

_صېب! کاکړو ته د مالیې له پاره لېږل شوي درې ځلوېښت پوځیان هم وژل شوي دي، کاکړو هم په یوه خوله د مالیې له ورکړې انکار کړی.

کړنګ شو، جام ورغړېد، د ګرګین سوک د لرګي د مېز له نريو دړو ووت.

چیغه یې کړه!

_لښکر تیار کړئ!

* * *

ګرګین پر یوه لوړه ولاړ و، ده د جنګي کلا په ارت میدان کې څو زره منظمو پوځیانو ته خبرې کولې ….

غړېدا یې تونده وه، د بلوڅو او کاکړو چرګې او ښاروي یې هم د رحم وړ نه ګڼل. ده هغو پوځیانو ته د انعامونو ژمنه ورکړه چې ډېر سرونه پرې کړي.

ګرګین اوږدې خبرې وکړې، ټوله غړېدا یې د وینو او انتقام په اړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته يې مهم جنګي قوماندانان را ټول کړل، پر مېز يې د بلوڅو او کاکړو د سيمو نخشه وغوړوله. د حملې لوري يې وټاکل…

سالون ته د ميرويس خان په ورتګ يې نخشه ټوله کړه. ميرويس خان غلی ودرېد.

ګرګين وويل:

_جګړې ته دې څومره کسان تيار کړل؟

ميرويس خان وخندل:

_يو هم نه!

د ګرګين سترګې رډې راوختې!

_بيا نو مه وايه چې صفوي دربار ته صادق يې.

ميرويس خان ټولې شوې نخشې ته وکتل، ويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صداقت له باور سره تړلی دی.

د ګرګین پر ټنده خولې راغلې. نخشه یې بېرته پرانیسته. پر تورو نښو یې ګوته کېښوده، ویې ویل:

_د دې غونډیو ور هاخوا د بلوڅو څو لوی کلي پراته دي. حمله له همدې ځایه پیلوو، وروسته نورو کلیو ته ورځو...بیا د کاکړو وار دی.

میرویس خان وویل:

_د حملې له پاره مو څومره لښکر برابر کړی ؟

_دوه زره پلي پوځیان، زر سپاره ، لس توپونه او یوسلو اویا جنګي بګی.

میرویس خان نخشې ته وکتل، ویې ویل:

_د بلوڅو او کاکړو ماتې دومره اسانه خبره نه ده. تر دې کلیو ور هاخوا مالداره بلوڅ پراته دي، ان ښځې یې هم په ټوپک پوهېږي.

غلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین وویل:

_نو ته په څه درد خورې!

میرویس خان وویل:

_ما څلور زره جنګیالي تیار کړي دي، خو نیمایي یې ټوپک نه لري. که د ټوپکو مرسته راسره وکړې، بریالي به یوو.

ګرګین په خبره کې ور ولوېد:

_د ټوپکو خبره مه راته کوه.

_نو بیا خپل پوځیان ډېر که!

ګرګین په حیرانۍ ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_د پوځیانو شمېره دې شپږو زرو ته ورسوه، توپونه هم باید تر دېرشو کم نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه قوماندان وويل:

_خو موږ جنګي کلا يوائې نه شو پرېښودلای!

ميرويس خان وويل:

_جنګي کلا يوائې نه ده، نيمايي پوځيان پکې پاتې کېږي. شپږ نورې کلاوې هم له عسکرو ډکې دي.

ګرګين لاړ، پر څوکۍ کېناست.

ميرويس خان وويل:

_زه دا خلک پېژنم، بلوڅ او کاکړ غښتلي جنګيالي لري، ماتې به دې صفوي حکومت ته بې اعتباره کړي.

ګرګين خپل سر په دواړو لاسونو کې ونيو، يوه شېبه غلی و، وروسته يې سر پورته کړ:

_شل توپونه او شپږ زره پوځيان تيار کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلیٔ شو، ويې ويل:

_ميرويس خانه! خپل کسان راټول که، د هفتې په پيل کې حرکت کوو.

ميرويس خان وويل:

_درې زره کسان تيار دي، د نورو غم مې هم خوړلی، ځينې قبيلې په لاره کې پرتې دي، بس له دې خوا پرې ورځم، جنګيالي به يې تيار وي.

ګرګين جام پر سر واړاوه، ويې ويل:

_نو له موږ سره ملګرتيا نه کوې!

ميرويس خان وخندل:

_غم مه کوه! غونډيو ته به په يوه ورځ ور رسېږو.

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ماسپښین له جنګي کلا ووت، په هماغه مازدیګر یې د بلوڅو او کاکړ و مشرانو ته دوه تکړه سپاره ور ولېږل چې د ګرګین د پوځ له شمېر، امکاناتو ، د تګ له لارې... او د حملې له ځایه یې خبر کړي.

په دوهمه ورځ یې د ځینو قبیلو له مشرانو سره خبرې وکړې، میرویس خان خوشاله و، تر دې ځایه یې خپله نخشه بریالی ګڼله، له جنګي کلا یې د ګرګین نیمایي پوځ او شل توپونه ایستلي ول.

وروسته یې په پاتې نخشه خبرې وکړې.

*   *   *

تور لوګي تر غونډیو پورته ولاړ ول. میرویس خان آس ته پونده ورکړه، د غونډۍ سرته وخوت، لاندې په لمنو کې پراته کلي په تورو لوګیو کې پټ ول.

کله کله به د یوه توپ له خولې سره غورنجه را ووته.

میرویس خان بېرته شاته وګرځېد، پر غونډۍ کښته شو، د خپلو زرګونو کسانو مخې ته ودرېد. په لوړ غږ یې وویل:

_همدلته واړوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیدال خان ناصري مخکې ورغی، سترګې یې له اوښکو ډکې وې.

میرویس خان وخندل:

_مه وارخطا کیږه! تشو کورونو ته یې توپونه نیولي دي.

سیدال خان وویل:

_وخت یې نه دی؟

_نه!

سیدال خان آس ته پونده ورکړه، د لښکر تر سره لاړ، بېرته راوګرځېد، پر لوړه ودرېد، چیغه یې کړه!

_خیمې ودروئ!

وخت ووت، میدان رنګارنګ خیمو ونیو.

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_راځه!

سیدال خان آس ته چوکه ورکړه، دواړه پرغونډۍ وختل، لاندې د سوځېدلو باروتو بوی ته. پر غونډۍ کښته شول، د ګرګین ځینو پوځیانو خیمې وهلې. نور د ټوپکو په پاکولو بوخت وو، ځینې یوې بلې خواته ګرځېدل. کله کله به یو نیم آس وشنېد.

میرویس خان یوې لویې خیمې ته ور ننوت. ګرګین پر څوکۍ ناست و، مخې ته یې نخشه پرته وه.

ګرګین سر پورته کړ، سترګې یې سرې وې، په غوسه یې وویل:

_په کلیو کې هېڅوک نه وو، چا خبر ورکړی! ان خپل څاروي یې هم ایستلي دي.

میرویس خان پر څوکۍ کېناست، ویې ویل:

_ته باید زموږ تر راتګه ماتله شوی وای.

ګرګین وویل:

_طاقت نه راته!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ميرويس خان وخندل:

_او تشو کورونو ته دې توپونه ونيول.

ګرګين په خبره کې ور ولوېد:

_ما قسم کړی، د بلوڅو او کاکړو يو دېوال به هم روغ رانه پاتې نه شي.

غلی شو، ويې ويل:

_جنګيالي دې چېرته دي؟

_تر غونډيو ور هاخوا!

_غواړم چې ويې وينم.

ګرګين له خيمې ووت. پر آس يې پښه واړوله، له ميرويس خان او سيدال خان سره پر غونډۍ وخوت. لاندې سلګونه رنګارنګ خيمې ولاړې وې.

ګرګين ښي لور ته ګوته ونيوله، ليرې د غره په لمنه کې ګڼې ژېړې او سرې ونې ښکارېدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې ویل:

_سبا د همدې کلیو وار دی.

میرویس خان وخندل:

_نو دا حملې به میاشتې وخت ونیسي.

ګرګین په حیرانۍ ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_پوهیږې چې کاکړ او بلوڅ دواړه منظم لښکر نه لري چې په یوه ځای یې ور سره مالومه کړو. د دوی جنګیالي په وړو ډلو وېشل شوي دي، دا ډلې په ځینو کلیو کې پټې دي، شاید ځای ځای د ترپ او خرپ جګړه وکړي، په دوی پسې به زموږ د زرګونو کسانو یو ځایي ورتګ د وخت ضایع کېدل وي.

ګرګین وویل:

_نو څه وایې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_که زما منې لښکر نیم که، نیمايي يې کاکړو ته ولېږه، پاتې به د بلوڅو سیمې جارو کړي. هسې مو هم شمېر ډېر دی، د ترپ او خرپ پر جګړې غښتلي یو. په کم وخت کې به دواړه قبیلې له پښو وغورځوو.

ګرګین غلی و، ده د آس د یال په مړو وېښتو کې ګوتې تېرولې.

یودم یې سر پورته کړ، ویې ویل:

_خبره دې په فکر کولو ارزي.

میرویس خان د غره په لمنو کې لرو پرتو کلیو ته ګوته ونیوله، ویې ویل:

_دا ځل به یې زه ورسره مالومه کړم!

ګرګین غلی و.

میرویس خان وویل:

_غم مه کوه! اوس زما وار دی چې صفوي حکومت ته خپل صداقت ور وښیم. سبا نه، بل سبا به په هماغه کلیو کې زما مېلمستیا وخورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین آس ته پونده ورکړه، پر غونډۍ کښته شو.

میرویس خان خپل لښکر ته ور وګرځېد، خیمې ته ننوت، د بلوڅو نویو راغلو مشرانو ته یې غېږ ورکړه، کېناست، ویې ویل:

_څو جنګیالي مو تیار کړي دي؟

یوه په ونه دنګ بلوڅ وویل:

_دوه زره.

میرویس خان وویل:

_سمه ده، اوس شپږ زره کسان لرو، خو که ګرکین خپل لښکر نیمایې کړ، نو دې تعداد ته هم ضرورت نشته.

وروسته یې خپل وراره محمد خان راوغوښت، ورته ویې ویل چې غونډۍ ته وخېږي او په پټه د ګرګین پوځ وڅاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خان مازدیگر بېرته راغی، خپل تره ته یې وویل چې گرگین خپل نیمايي پوځ جنوب لور ته ولېږه.

د میرویس خان سترگې وځلېدې، د لښکر د تيارېدو امر یې وکړ، څو زره جنگيالي په شپه کې، د غره په لمنو کې پرتو کليوته روان شول.

* * *

میرویس خان یوې لوړې ته وخوت، لمر و، له ځړو کورونو تور لوگي پورته کېدل.

وړې ډبرې ورغړېدې، میرویس خان ور وکتل، سیدال خان پورته را خوت.

میرویس خان پر یوه لویه تیږه کېناست، سیدال خان وخندل:

_څنگه! څوک به وايي چې دلته جگړه نه ده تېره شوې.

غلی شو، د میرویس خان تر څنگ کېناست، په سوځېدلي سا یې وویل:

_څو کادانو ته مو اور ورته کړ، وینې یې، د پروړې لوگی تر ډېرو وي.

غلی شو، لیرې یې گوته ونیوله، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_تر هاغه چنارانو ور هاخوا غوته لوګی بیا د وچو پاڼو دی.

میرویس خان وویل:

_ګرګین ته مو څوک ور ولېږه؟

_هو، د غرمې مېلمستیا ته مو را وغوښت.

میرویس خان سوړ اسویلی وایست:

_خو زما زړه درببېږي، ګرګین دومره کم عقل نه دی چې د څو زړو کادانو په سوځېدو دې غلط شي.
دومره خو به وايي چې جګړه بې مړو نه وي.

سیدال خان وخندل:

_خو دا ستا نخشه وه، ودې ویل چې ګرګین باید له لري دا لوګي ويني.

میرویس خان ودرېد، سړه سا یې وایسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_که مړي نه لرو، اسیران خو تیارولی شو.

سیدال خان په حیرانئ ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_د یو څو خپلو بلوڅو ملګرو لاسونه ور وتړئ!

ګام یې واخیست، خو بېرته ودرېد، ویې ویل:

_هاغه ځای وینې؟

سیدال خان خپل لاس پر تندي کېښود، سترګوته یې سیوری جوړ کړ، ویې ویل:

_لاندې د توت زړې ونې یادوې؟

هو، هماغه ځای دښتې ته نږدې او له کلیو لیرې دی، شاوخوا تکړه نښه ویشتونکي پټ که!

یوولسمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

میرویس خان دښتې ته وکتل، لري د تت سیوري غونډې تکه توره را روانه غوټه ښکارېدله.

میرویس خان د سره انګار پر سر پېیلي پسه ته ور وګرځېد، د پسه ورون ته یې چاقو ونیو، وړه ټوټه یې ترې بېله کړه، په ډکه خوله یې وویل:

_هر څه سم دي؟

یوه چاغ بلوڅ وویل:

_نه پوهېږم! دوولس پسونه مو اور ته نیولي دي.

میرویس خان وویل:

_بس دي، ګرګین خو به هم ډوډۍ ته سلامت لښکر نه راولي!

لاړ، د توت سیورې ته له خپلو قوماندانو سره کېناست.

ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_توپانچې مو ډکې دي؟

یوه ځواب ورکړ!

_هو، مخکې مو باروت او غټه چره ور واچوله!

سیدال خان وویل:

_پنځه سوه نښه ویشتونکي همدلته دي، نور جنګیالي په شاوخوا ونو او لویو بوټو کې پټ شوي.

میرویس خان دښتې ته وکتل. تور آسونه را روان ول.

ویې ویل:

_د حملې له پاره بیړه مه کوئ! د ګرګین لښکر ستړی دی، خیمې وهي، له ډوډۍ وروسته به یې نیم جنګیالي ویده وي.

د ګرګین لښکر ودرېد، د میرویس خان تندی تریو شو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_لیري یې واړول، فکر نه کوم چې د توپک ګولۍ ور ورسېږي.

په بېړه ودرېد، ویې ویل:

_له ما سره راځئ!

پر آس سپور شو، دولس، دیارلس کسان ورپسې ول. دښتې ته ورغلل.

ګرګین مخکې راغی، میرویس خان ته یې کلکه غېږ ورکړه، په خندا یې وویل:

_لوګي مې ولیدل، پوهېږم، د یاغیانو ښخ دې ور ایستلی دی، خو لا هم ډېر کورونه روغ ښکاري.

میرویس خان وخندل.

ګرګین وویل:

_دښمن څومره تلفات لري؟

_سل کسان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګرګین برېتونه وځړېدل.

میرویس خان وخندل:

_نور تښتېدلي دي، هغوی چې جګړه کوله یا مو ووژل او یا مو ژوندي ونیول.

د ګرګین سترګې وځلېدې:

_بیا هم ښه ده.

یودم یې چیغه کړه!

پسې ورځو. یو یو وژنو، نه یې پرېږدو.

میرویس خان شاوخوا وکتل، ویې ویل:

_دا ځای مناسب نه راته ښکاري، لښکر ته دې وو ایه چې مخکې لاړ شي، که درېیو زرو کسانو ته ډوډۍ نه شو ورکولای، اوبه خو به نږدې وي.

ګرګین وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو تا د مېلمستیا خبره کړې وه.

_اوس هم نه یم پښېمانه، تر هاغه ونو لاندې مې ترتیبات نیولي دي، خو یواځې درېیو سوو کسانو ته ډوډۍ ورکولای شم.

ګرګین په خبره کې ور ولوېد:

_خو غواړم چې اول د دښمن پرې شوي سرونه ووینم.

میرویس خان وویل:

_وبه یې وینې، خو د خولې خوند مه خرابوه! اول ډوډۍ وخوره.

ټول پر آسونو سپاره شول، حرکت یې وکړ، شېبه وروسته د توت زړو ونو ته نږدې د روانو اوبو پر غاړه ودرېدل.

ګرګین درې سوه کسان بېل کړل، له میرویس خان سره پورته وخوت. ټول تر زړو توتانو لاندې پر هوارو شویو لیمڅیو کېناستل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرګین شاوخوا وکتل، ویې ویل:

_جګړه خو بې پرې شویوو اندامونو نه وي.

سیدال خان ناصري وویل:

_صېب! جګړه پورته په کلیو کې شوې ده، اوس هم د بلوڅو سرونه پراته دي.

ګرګین پزه کش کړه، په خوند یې وویل:

_د کباب بوی نور هم وړی کړم، خو اول اسیران راولئ.

میرویس خان یوه پوځي ته اشاره وکړه، شېبه وروسته ګڼ لاس تړلي کسان راوستل شول.

ګرګین ودرېد، کتار ولاړو لاس تړلو کسانو ته ورغی، تېنده یې تروه شوه:

_ښه نو! تاسو د صفوي حکومت د مالیې مامورین ووژل!

یودم یې یو لاس تړلی ځوان تر څنو ونیو، چیغه یې کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_احمقه! اور ته دې اچوم.

د ځوان ژامې ته یې سوک ورکړ، د ځوان ورمیږ کوږ شو، له خولې یې وینو داره وکړه. ولوېد.

میرویس خان منډه ور واخیسته، تر ګرګین یې غبرګ لاسونه را وګرځول، ویې ویل:

_مه کوه! زه یې خپله وژنم، خو اوس یې وخت نه دی، ډوډۍ تیاره ده.

ګرګین پر خپل ځای کېناست، یودم یې توپانچه را وایسته، ټک شو، لاس ترلی بلوڅ لاندې ورغړېد.

د ګرګین له خولې لاړې باد شوې!

_ټول اسیران ووژنی!

د ګرګین پوځیانو له خپلو اوږو ټوپکونه کښته کړل.

میرویس خان چیغه کړه!

_حمله!

(c) ketabton.com: The Digital Library

له نږدې ونو او ډبرو سپینې لوخړې را ووتې، ډزې شوې، د ګرګین څو عسکر ولوېدل.

میرویس خان خپله توپانچه ګرګین ته ونیوله، خو د ګرګین مخې ته د هغه یوه عسکر ځان واچاوه، تر خولې یې تېره کوکه را ووته، لاندې ولوېد.

ګرګین منډه واخیسته، څررر شو، غشی یې تر غاړې ووت.

د ګرګین درې سوه عسکر یو په بل پسې ولوېدل، میدان د سوځېدلو باروتو بوی ونیو.

میرویس خان ورمېږ کوږ کړ، د ګرګین ګڼ سپاره په چټکی سره را روان ول.

د ټوپکو نلی ور واوښتې. آسونه وشنېدل، د ګرګین څو عسکر یو په بل پسې ولوېدل.

درب شو، د توت د ونو لوی ښاخونه را ولوېدل.

میرویس خان چیغه کړه!

_توپچیان په ننه کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دوهم درب سره له ځمکې پورته شو، پر ونه ورغی، اوږه یې د ونې له تنې سره ولګېده، ولوېد، سترګو ته یې دوړه ودرېده.

ویې ټوخل، خپلې توپانچې ته ور وښویېد. نږدې چیغې یې واورېدې، یوه ډله جنګیالیو د ګرګین د لښکر خواته منډې ور وهلې!

میرویس خان چیغه کړه!

_په خپلو ځایونو کې پرېوځې.

درب شو، د توپ ګولۍ د جنګیالیو په مینځ کې ولګېده، په ونه کې ځررررررا شوه، له ژېړو پاڼو سره سرې غوښې راولوېدې.

یو غوښ شوی لاس ور باندې راغی، ځنګ ته ولوېد، سره بوټۍ لا پورته پورته غورځېده.

میرویس خان یوه ټوپک ته ور وښویېد. د سره رنګ اغوستي کوټ سپور یې په نښه کړ، سپور له آسه ولوېد.

ودرېد، د ګرګین توپانچه یې ور واخیسته، منډه یې کړه، څغ شو، له ډبرې سوکې باد شول.

میرویس خان چیغه کړه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ له همدې لوړو یې په نښه کړئ.

توپانجه یې د ګرګین یوه پوځي ته ونیوله، ماشه یې کش کړه، تشه وه. بېرته شا ته وښوېيد. ټوپک یې را واخیست، توت ته ودرېد. لیرې توپچي یې په نښه کړ، دوړه راغله، پر سترګو یې لستونۍ تېر کړ، بېرته یې سترګه پټه کړه، ډز شو، توپچي ولوېد.

په بیره یې ټوپک ډک کړ، مخامخ را روان پوځي ته یې ونیو، ونه لګېد، پوځي را ورسېد، له آسه یې پر میرویس خان ور ټوپ کړل، دواړه لاندې ورغړېدل، پوځي یې پر ټټر کېناست، میرویس خان د هغه لاس ونیو، د تېره خنجر څوکه یې تر سترګو پورته ولاړه وه.

پوځي د خپل بدن ټول زور پر خپل مټ واچاوه، د چاړې څوکه د میرویس خان پر تنده ولګېده، پر ښۍ سترګه یې وینه راغله.

یودم د پوځي لاس مړ شو، د میرویس خان پر ټټر ولوېد، میرویس خان پورې واهه، د پوځي تر ولیو نیزه ختلې وه.

چیغې شوې، د میرویس خان جنګیالي له مورچو را ووتل. مخامخ د ګرګین پر لښکر ورغلل.

د ګرګین پوځیانو د دښتې خواته منډې وهلې. یو- یو لوېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېه وروسته چوپه چوپتيا شوه، دبنته له سرو کوټونو ډکه وه.

میرویس خان له خپل پټکي ریتاړه وابسته، تندی یې پرې وتاړه. ورغی. آسونه او انسانان پراته ول، له ځینو خیمو سرې لمبې پورته کېدلې....

اوبو ته ور وګرځېد، کېناست، لپه یې ډکه کړه، سیوري وربانديې راغلل، د خوشالۍ ناره یې واورېده:

_خان صېب! بریالي شوو.

میرویس خان ور وکتل، سیدال خان او څو نور جنګي قوماندان ولاړ ول. میرویس خان خپل مخ ته اوبه ور واچولې، لستونی یې پرې تېر کړ.

سیدال خان وویل:

_د تندي وینه دې لا نه ده درېدلې.

میرویس خان ودرېد، شاوخوا یې وکتل، له ولاړو ژېړو بوټو په وینو لړلې پښې راوتلې وې.

ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_څومره تلفات لرو؟

سيدال خان وويل:

_نه پوهېږم! خو، اوو، اتو سووو ته رسېږي.

میرویس خان سره سا وایسته، له پورته سپکې سپورې راغلې، میرویس خان ور وکتل، دوو کسانو د ګرګین مړی له پښو نیولی و، په تیږو کې یې کشاوه.

میرویس خان وویل:

_ورته ووایاست چې د مړو بې احترامي ښه نه ده.

یو کس ورغی، له دوو کسانو سره ودرېد، خو هغوی پورې واهه. بېرته یې د ګرګین مړی تر پښو ونیو، کش یې کړ، د ګرګین سلامته پایڅه راوخته.

میرویس خان ګړندي ګامونه واخیستل، د یوه ژامي ته یې سوک ورکړ، ولوېد. میرویس خان چیغه کړه!

_په موږ کې د مړو سپکاوی نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوېدلی سړی ودرېد، په وینو سرې لاړې یې تو کړې، سترګې یې رډې راوختې:

_خو ده زما ورور را زندیٔ کړ!

میرویس خان وویل:

_سمه ده، سزا یې ولیده، بس، نور څه پرې کوې!

سړی روان شو.

میرویس خان کېناست. ګرګین ته یې وکتل، د ګرګین سترګې سپینې راختلې وې، له غاړې یې تازه وینه راتله.

ولاړ شو، په خاورو کې پروت څادر یې را واخیست، د ګرګین پر لوڅ ورون یې واچاوه. دښتې ته یې وکتل، د مړو پر سر تېوسان ګرځېدل.

ویې ویل:

_د ګرګین عسکرو ته قبرونه وکېندئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ږغ يې واورېد:

_صېب! سخته ده، دوه، درې زره کسان دي.

میرویس خان وویل:

_دا سمه ده چې دښمن دی، خو انسانیت يې هم ویلی، لېوانو او تېپوسانو ته يې نه پرېږدم.

غلی شو، سړه سا يې واېسته:

_د خپلو کسانو مړي باید د هغوی کورنیو ته وسپارو.

سیدال خان وویل:

_صېب! نه کېږي! د اوو، اتو سووو جنازو انتقال اسانه خبره نه ده.

میرویس خان په خبره کې ور ولوېد:

_نو دلته يې تېپوسانو ته پرېږدې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیدال خان وویل:

_ګوره! موږ بیره لرو، د ګرګین په زرګونو عسکر لا په جنګي کلا او نورو کلاوو کې پاتې دي، که د خپل مشر له مړیني خبر شي، ښار ته به اور ور واچوي. موږ باید د دوی تر خبرېدو مخکې پر جنګي کلا حمله ور وړو.

میرویس خان وویل:

_د ګرګین دري زره کسان کاکړو ته ورغلل، زر نښه ویشتونکي سپاره د کاکړو د مرستې له پاره ور ولېږئ.

یوه له رنګه تور سړي وویل:

_صېب! کاکړ په خپله په زرګونو غښتلي ځوانان لري، مخکې خبر ول، جګړې ته تیار دي.

میرویس خان وویل:

_زما خبره ومنئ! همدا اوس زر غښتلي ځوانان تیار کړئ!

له رنګه تور سړي وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_په سترګو!

روان شو.

میرویس خان پر یوه هواره تیږه کېناست. ویې ویل:

_پر جنګي کلا حمله اسانه خبره نه ده!

یوه چاغ سړي وویل:

_یو خو دا د وېرې خبرې بنې نه راباندې لګېږي، موږ خو څه ټکري نه پر سر وو، غیرت مو ټولو ته مالوم دی، مخامخ پې ورځو، هر څه چې خدای پېښ کړل.

میرویس خان چیغه کړه!

_د خدای روی ومنئ، همدې لویو لویو باتو غرق کړو، بس دی نور ، همدا صفویان سل کاله پاچاهي درباندې کوي. یواځې غیرت مهمه نه ده، عقل یې هم ویلی. پوهېږم چې د جنګي کلا نیول مهم کار دی، خو په کمو تلفاتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلی شو. دښتي ته یې وکتل، یوه جنګیالي یې د ګرګین د عسکر سور کوټ اغوستی و، اوسپنیزه خولۍ یې لمر ته ځلېدله. څو نورو کسانو ورته خندل.

د میرویس خان سترګې وځلېدې، په بېړه یې وویل:

_د ګرګین د عسکرو زرې، خولۍ، روغ کوټونه او بیرغونه را ټول کړئ.

ولاړو کسانو په حیرانۍ ورته وکتل.

* * *

میرویس خان په خاورو کې کښلو لیکو ته وکتل. ویې ویل:

_د جنګي کلا لمر ختو خوا ته بازار پروت دی. که له دې خوا حمله وکو، نو عام خلک تاواني کېږي، دلته باید یو دِز هم ونه شي. شمال ته یې غر دی او جنوب ته یې څو کلي او کروندې پرتې دي.

غلی شو، خپلو قوماندانانو او د قبیلو مشرانو ته یې وکتل، د لښتي څوکه یې یو ځای کېښوده. ویې ویل:

_دا کلي تر نورو نږدې دی، د توپ ګولۍ یې خوري. باید له خلکو تش شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر يې پورته کړ:

_بابو جانه! د لته د لښتي پر ژۍ کتار ونې ولاړې دي، ته به څو تکړه نښه ويشتونکي درسره کړې، په بل څه کار مه لرئ! بس د جګړې له پيل کېدو سره يواځې د کلا پر دېوالونو ولاړ توپچيان سر پورته کولو ته مه پرېږدئ!

غلی شو، ليکو ته يې وکتل، ويې ويل:

_بهادرخانه! دا ځای وينې؟

په ونه لوړ ځوان ور مخکې شو، د لښتي څوکې ته يې وکتل.

ميرويس خان وويل:

_دلته څه دي؟

_زړې ګنډوالې!

ميرويس خان وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ته به له درېيو سوو جنګياليو سره په همدې کنډوالو کې پټېږي. له اول ډز سره به ځانونه د کلا عمومي دروازې ته را رسوئ.

پاتې شوه د جنګي کلا جنوبي برخه. دلته د انګورو باغونه دي، پانې به يې ژېړې وي، خو که احتياط وکو، سلګونه کسان پکې پټېدای شي.

سيدال خان وويل:

_خو دا خوا هواره ده، له کلا هم ښه ګلالۍ فاصله لري، جنګيالي مجبور دي چې پر کلا د حملې پر وخت له باغونو ور ووځي، تلفات به يې ډېر وي.

ميرويس خان وويل:

_بله چاره لرو؟

ټول غلي ول.

ملا پيرمحمد مياجي وويل:

_دا خوا ماته پرېږدئ! دوولس سوه کسان لرم، لومړۍ به د توپچيانو غم وخورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان وویل:

_دې خواته پنځه توپونه ولاړ ول، خو دوه يې ګرګين پر بلوڅو او کاکړو د حملې له پاره را کښته کړل. که يې بل نه وي ور خېژولی، له درېيو توپونو سره چاره کېږي.

غلی شو، لښته يې ور واخيسته، ويې ويل:

_پاتې شوه د کلا لوېديځ لور ته عمومي دروازه. دلته د پټېدو ځای نشته، له يو څو دېوالونو پرته يې ټوله مخه د ورغوي غوندې صافه ده. د لښکر ډېره برخه بايد په همدې هوار ميدان کې وجنګېږي، خو که مې فکر سم وخوت، تلفات به مو کم وي.

داوود خان هوتک وویل:

_د ګرګين له لښکره څو توپونه را پاتې شول؟

سیدال خان وویل:

_ګرګين له جنګي کلا شل توپونه را واېستل، خو اته يې کاکړو ته له تلونکي لښکر سره ولېږل. موږ ته دوولس توپونه په لاس راغلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوود خان هوتک په خبره کې ور ولوېد:

_نو له دې توپونو استفاده نه شوی کولای؟

میرویس خان وخندل:

_د همدې توپونو په مټ خو زړور یو. پوهېږې! څلور توپونه د جنګي کلا د عمومي دروازې پر سر ولاړ دي، شپږ نور هم په هغو برجونو کې ابښودل شوي چې د کلا تر مخ پرته میداني یې تر خولو لاندې ده. دا توپونه باید د توپونو په واسطه له مینځه لاړ شي.

غلی شو، د لیکو تر څنګ یې یوه بله لیکه وایسته، ویې ویل:

_دلته د اوبو ځا ده. که زموږ له نخشې سره سم، د کلا ساتونکو دروازه راته خلاصه کړه او تر دې ځایه ور ورسېدو، نو بیا د جګړې ګټل اسانه دي، د کلا د توپونو خولې دومره نه شي را ټېټېدای چې دا ځای وولي.

بابو جان وویل:

_نو څه ته ماتله یو! نه پرې ورځو؟

میرویس خان وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_تر اوسه لا وخت شته.

_خو لښکر په جوش کې دی، ټول حملې ته تیار دي، له دوو ورځو مزل وروسته هم د ستړیا نښه نه پکې ښکاري.

میرویس خان وخندل:

_بېړه مه کوه. د حملې مناسب وخت مازدیګر دی، لمر باید یوه نیزه پورته وي.

ټولو په حیرانۍ ورته وکتل.

میرویس خان وویل:

_خو له وړو ځخه د غنمو د ایستلو ځو ځپرې مې هم پکار دی.

غلۍ شو، یودم یې وویل:

_ پام مو وي، په کلا کې د نارنج مانۍ ده، د لته د ګرګین د ځینو قوماندانانو کورونه، ښځې او ماشومان هم شته. موږ یواځې د ګرګین له عسکرو سره جنګېږو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

*   *   *

د روان لښکر پر سر د صفوي حکومت بیرغونه رپېدل. مخکې روانو سلګونو سپرو سره کوټونه اغوستي ول، په اوسپنیزو خولیو کې یې د مازدیګرني لمر ژېړه رڼا پرته وه.

میرویس خان، ځینې قوماندانان او د قبیلو مشران د لښکر مخې ته روان ول.

سیدال خان آس ته پونده ورکړه، تر لښکر مخکې شو، ودرېد، لښکر ته یې وکتل. د لښکر تر مخې پر څو آسانو پسې تړلو څېرو له ځمکې مړه دوړه پورته کوله... لمر د سپرو ولیو ته سیخ و، د سپرو پر مخونو سیوري پراته ول. دوړو او سیورو له پېژندلو ایستلي ول.

سیدال خان بېرته لښکر ته ور وګرځېد. په خوند یې وویل:

_میرویس خانه! اوس د څېرو راز را مالوم شو، په دې هم وپوهېدم چې ولې دې دا وخت حملې ته مناسب ګاڼه.

میرویس خان وویل:

_خو لا مې زړه پر ځای نه دی، نه پوهېږم! ساتونکي به د کلا دروازه راته خلاصه کړي که نه!

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیدال خان وخندل:

_د ګرګین په دې سره کوټ، زرې او خولۍ کې به نو څوک وایې چې ګرګین نه یې!

لښکر ورو، ورو د کلا عمومي دروازې ته ور نیږدې کېده. د میرویس خان د زړه دربا ډېره شوې وه، شاته لښکر ګوته پر ماشه روان و.

یو ناڅاپه د دروازې غنجا وخته، میرویس خان تر څا تېر شو، خو د لویې دروازې پر سر، په برج کې ولاړ عسکر یودم چیغه کړه!

_دورازه وتړئ! دښمن دی!

د ټوپک ډز شو، د میرویس خان ښی لاس ته سپور ولوېد.

میرویس خان چیغه کړه!

_دروازه بندېدا ته مه پرېږدئ!

ډزې شوې، له پورته یو پوځې را ولوېد. توپونه وغړمبېدل. د لښکر په شاته پاتې وروستۍ برخه کې سرې لمبې راوګرځېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دروازې دوې پلې ببرته سره ولګېدې، څو کسانو آسونو ته پونده ورکړه، آسونه پر دروازه ولګېدله، یوه پله خلاصه شوه. آسونه یو په بل پسې ولوېدل، د دروازې پله پورې شوه، خو ځای ته نه ورتله، د یوه پراته آس نیمايي تنه د دروازې تر لیخک وتلې وه.

شاته توپونه وغړمبېدل، د کلا تر یوه برج سرې لمبې را وګرځېدې...د توپ بله ګولۍ د دروازې له سره تېرې تیرې را بېلې کړې.

چیغې شوې، د کلا جنوب ته له پرتو باغونو ګڼو کسانو منډې را وهلې. د توپ ګولۍ پکې ولګېده، په ونیو لړلي پټکي او څادرونه باد باد شول.

د دروازې دواړه پلې خلاصې ولاړې وې، پلي او سپاره کلا ته د روانو اوبو غوندې ور ننوتل.

میرویس خان د کلا په مینځ کې یوه دېوال ته کېناست، لومړۍ یې یوه توپچي ته ټوپک ونیو، ماشه یې کش کړه، توپچي پر توپ پرېووت. لاسونه یې یوې بلې خواته ځړېدلي پاتې شول.

ډزې وې، چیغې وې، لمبې وې.... د دېوالونو له سره د ګرګین یو یو عسکر را لوېده.

شېبه وروسته خبره لاس او ګرېوان ته ورسېده، تورې او چړې په وینو سرې شوې. د کلا په مینځ کې څو دوکانونو اور واخیست، له برجونو، کورونو او زندانه تورې لوخړې پورته کېدلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جګړه تر ناوخته توده وه، نیمه شپه خال خال ډزو ته ورسېده، سپېده چاود ته یواځې مړه لوګي پاتې ول.

دولسمه برخه

* * *

میرویس خان ټینګ شو، له خاورو یې یو ماشوم ور پورته کړ، د هغه پر سپېره مخ یې د خپلې لونګۍ څنډه تېره کړه، د ماشوم سترګې پټې وې، پر ټټر یې د توري سور پرار ښکارېده.

د میرویس خان سترګې ډکې شوې، د ماشوم پر سپېره مخ اوښکه ولوېده، ورغړېده، د هغه تر سپېرې زنې پورې یې توره لیکه جوړه کړه.

میرویس خان ماشوم پر خپل ټټر پورې ولګاوه. سلګۍ یې شوې. ځان یې کابو کړ.

کیڼ لور ته یې وکتل، د نارنج د مانۍ سپین دېوالونه تورو لوګیو نیولي ول.

مخ یې واړاوه، د ده ځینې جنګیالي په کنډوالو کې ګرځېدل، څو نورو د ګرګین د مړو شویو پوځیانو جېبونه لټول...

میرویس خان ماشوم پرې ایست، خپل څادر یې پرې هوار کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځګیروی یې واورېد. په بېړه ولاړ شو، د چت را لوېدلي لرګي یې لیرې کړل، له خاورو یې د ګرګین ټپي عسکر را وایست. د عسکر کولمې را وتلې وې.

د عسکر په وینو سرې شونډې وخوځېدې:

_اوبه! اوبه!

میرویس خان منډه واخیسته، د یوه مړه عسکر له تشي یې د اوبو پتک را خلاص کړ، بېرته راغی، سترګې یې رډې را وختې، د ترږي، ټپي پوځي غاړه پرې وه، ولاړ قومي مشر پر سره کوټ خپله سره توره پاکوله.

میرویس خان چیغه کړه!

_ولې؟

قومي مشر یواځې وخندل، روان شو.

له کنډوالو څو په ټوپکو بار کچرې را ووتې. میرویس خان منډه ور واخیسته، په بیره یې وویل:

_څه کوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه له ونې ټیټ مول وهلي کس ځواب ورکړ!

_د وسلو ډېپو مو مات کړ، ولجه ده.

میرویس خان چیغه کړه!

_دا وسلې په بیت المال پورې اړه لري.

ورغی، بار ته یې اوړه ورکړه، ترلې ټوپکې لاندې ولوېدې.

منډه یې واخیسته، له مړو جسدونو یې ټوپ کړل. ځان یې په یوه سا د کلا تر عمومي دروازې پورې ورساوه. چیغه یې کړه!

_دروازه وتړئ!

_درنې پلې وغنجېدې.

د دروازې پر سر برج ته وخوت، تر کلا د باندې یې وکتل، د باغونو خواته پر غالیو، مېزونو، الماریو... بار خرې رواني وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان د خپل یوه جنګیالي له لاسه ټوپک و ایست، له ډز سره د یوې خرې پښنو ته مړه دوړه پورته شوه.

خرې ودرېدې.

میرویس خان وویل:

_هلئ! غله راوګرځوئ!

لاندې د کلا د دروازې تر مخ ولاړ پوځي ناره کړه!

_صېب!زموږ خپل کسان دي.

میرویس خان چیغه کړه!

_را ویې ګرځوئ!

ځو پوځیانو منډه ور واخیسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان بېرته له برجه کښته شو، د ګرګین د غونډو سالون ته ننوت، غالۍ ټولې شوې وې، څوکۍ او مېزونه مات پراته ول.

د باندې ووت، یوه جنګیالي ته یې وویل:

_هله! سیدال خان ته ووایه چې قوماندانان، د قبیلو مشران او ټول لښکر د کلا میدانۍ ته را ټول کړي. یواځې په برجونو کې څو کسان پرېږدئ.

غرمې ته د کلا لویه میداني له جنګیالیو ډکه وه، میرویس خان یوه بام ته وخوت. د ښځو، ماشومانو او اسیرانو په وژلو یې خواشیني وښوده، ویې ویل چې موږ یواځې د خپلواکۍ له پاره جنګېږو، که ظلم وکړو، نو زموږ او د ګرګین فرق څه دی.

وروسته یې د چور کیسې را واخیستې، بار کچرو او خرو ته یې اشاره وکړه، ویې ویل چې د ګرګین په وژلو به صفوي حکومت ضرور خپل غچ اخلي، همدا ټوپکې او توپونه به یې په درد خوري.... د اتحاد او اتفاق په اړه وغږېد، د جګړې اخلاق یې تشریح کړل، د ښځو، ماشومانو او اسیرانو وژنه یې بې غیرتي وبلله...

میرویس خان اوږدې خبرې وکړې، لمر ته د ولاړو زرګونو کسانو سرونه خوږېدلي وو.

د میرویس خان له غږېدا وروسته یو چاغ، په ونه لوړ قومي مشر را مخته شو، د بار کچرو درول یې د خان سپکاوی وګاڼه، ویې ویل چې په دې جګړه کې ده او د ده اتو سوو جنګیالیو برخه واخیسته، نږدې دوه سوه شهیدان یې ورکړل، حق یې دی چې له جنګي کلا څو ټوپکي وباسي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس خان ناره کړه!

_که د وطن د ازادۍ له پاره راغلي یاست، پاتې شئ. که نه نو د کلا دروازه خلاصه ده.

چاغ په ونه لوړ قومي مشر چیغه کړه!

_زما کسان دې راووځي!

له لښکره شل، پنځه ویشت جنګیالي ور ووتل.

د قومي مشر تنده تروه شوه.

_زما خبره مو وانه وریده!

یو ځوان مخکې ورغی، ویې ویل:

_ خپل قوم دې سپک کړ، موږ په وطن مین خلک یو. نه دې غواړو.

قومي مشر خپلې توري ته لاس کړ، بېرته یې ګوتې مړې شوې، له شل، پنځه ویشتو کسانو سره د کلا د لویې دروازې خواته روان شو، خو پنځه کسه بېرته ترې را وګرځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له لښکره يوه چيغه راغله!

_خو دلته نورې ناروا وې هم شوې دي. د جګړې پر مهال دوو سپاسرو ته لاس ور لوېدلی.

د ميرويس خان سترګې رډې راوختې! په بېړه يې سيدال خان ته وکتل.

سيدال خان وويل:

_خبره يې سمه ده.

_جنايتکاران معلوم دي؟

_هو، څلور کسه!

ميرويس خان وويل:

_زندۍ يې کړئ!

د سيدال خان سر وخوځېد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صېب! خو یو یې ستا ترورزی دی!

میرویس خان چیغه کړه!

_زندی یې کړئ!

*   *   *

د جنګي کلا د نیولو په څلورم مازدیګر ملا پیرمحمد میاجي په ببړه کوټې ته راغی، میرویس خان ته یې وویل چې کاکړو ته د ګرګین د تللي لښکر پاتې برخه را روانه ده.

میرویس خان د کلا برج ته وخوت، لیري په تور لښکر پسې دوړه پورته کېدله.

د میرویس خان په امر توپونه ډک شول، د صفوي حکومت بیرغونه ودرېدل، په زرګونو جنګیالي د کلا دېوالونو ته وختل.

بهادر خان ته یې وویل چې د کلا په میدانۍ کې زر تکړه سپاره ودروي. کله چې د دېوال پر سر لومړنۍ توپ تش شو، له کلا به ور وځي او پر دښمن به حمله ور وړي.

میرویس خان له خپلو ځینو قوماندانانو سره په یوه برج کې ودرېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا پیرمحمد میاجي وویل:

_دا اووه، اته سوه کسان ناخبره راته ښکاري.

داوود خان هوتک سوړ اسویلی وایست.

_خو د دروازې پر سر ړنګ برجونه به یې وپوهوي چې دلته جګړه تېره شوې ده.

میرویس خان وویل:

_کار مه وربانديې لرئ! پرېږده چې نږدې راشي.

د ملا پیرمحمد میاجي شونډې وخوځېدې:

_د ګرګین مړینه پټه نه پاتې کېږي، خو که په دې عسکرو کې کوم یو وتښتي، تاوان به مو لنډ وي.

میرویس خان پر زینو کښته شو، د لښکر تر مخ ودرېد، ویې ویل:

_نه غواړم چې په دې اوو، اتو سوو کسان کې یو هم وتښتي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له پورته یې وارخطا ناره واورېده:

_خانه! د ګرګین لښکر ودرېد.

میرویس خان په بېړه پر زینو وخوت. آسونه ځای پر ځای ولاړ ول.

میرویس خان وویل:

_شک یې واخیست!

له لښکره څو کسان مخې ته راغلل.

میرویس خان ته نږدې د ټوپک ډز شو.

میرویس خان منډه واخیسته. د کلا پر دېوال ولاړ پوځي یې پورې واهه!

چیغه یې کړه!

_ما نه وو درته ویلي چې ډزې مه کوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

عسکر په ماته ګوډه ژبه وويل:

_صېب! پام مې نه و، ماشه رانه کش شوه.

ميرويس خان په بيړه د ګرګين لښکر ته وکتل، مخکې راغلي آسونه بېرته ګرځېدلي وو.

داوود خان هوتک وويل:

_اوس څه وکو؟

ميرويس خان وويل:

_د توپک ګولۍ ور رسېږي؟

_فکر نه کوم.

چيغه يې کړه!

_توپونه تيار دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

له یوه برجه غږ راغی:

_هو، ستاسو امر ته ماتله یو.

ملا میاجي وویل:

_ورته وګورئ! لښکر شاته وګرځېد.

میرویس خان چیغه کړه!

_اور!!!!!!

دېوال ولړزېد، څو پرله پسې توپونه تش شول.

د ګرګین په لښکر کې سرې لمبې را وګرځېدې. د کلا دروازه خلاصه شوه. بهادر خان او زر سپاره له کلا ور ووتل. چیغې یې وهلې، د ټوپکو له خولو خړ لوګي را وتل.

وخت ووت، توري له تېکو را ووتې، تن په تن جګړه ونښته!

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوود خان هوتک چیغه کړه!

_هلته وګورئ! د ګرګین یوه ډله پوځیان تښتي.

میرویس خان ور وکتل، لمر لوېدو خواته په څو تورو آسونو پسې نرۍ دوړه پورته کېدله.

میرویس خان سړه سا وایسته!

_د صفوي دربار دومره ژر خبرېدا به مو تاواني کړي.

* * *

میرویس خان د جنګي کلا له نیولو وروسته د ښار په شپږو نورو کلاوو یرغل ور ووړ. څلور کلاوي له جګړې پرته تسلیم شوې، خو د چهل زینو او قیتول کلاوو مقاومت وکړ.

جګړه ونښته، د دې کلاوو دېوالونه له ګرګینه نیولو توپونو وخوړل. څه عسکر ووژل شول، نورو لاسونه پورته کړل.

له جګړې وروسته د میرویس خان لومړی کار صفوي شاه حسین ته د یوه لیک لیږل و. په لیک کې یې پاچا په دروند نوم یاد کړ، ویې لیکل چې اوس هم صفوي حکومت ته صادق او وفاداره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته يې د ګرګين ظلمونه را واخيستل، يادونه يې وکړه چې ځيني خلک د ګرګين د وحشت پر وړاندې راپورته شول، خو ټولې قبيلې لا اوس هم صفوي دربار ته درناوی لري، تاسو خپل مشر ګڼي او د ماليې ورکړې ته تيار دي.…

دا يې هم وليکل چې د انديښنې وړ کومه خبره نشته، ورو، ورو به حالات کابو کړي.…

ميرويس خان پوهېده چې صفوي دربار دومره ناپوه نه دی، خو دې ليک لږ تر لږه د دښمن په حمله کې ځنډ راوستی شو.

وروسته يې د ټولو قبيلو مشران را وغوښتل، لويه جرګه يې جوړه کړه، سلګونو کسانوته يې وويل چې کندهار سل کاله وروسته ازاد شو، خو صفوي حکومت کرار نه کېني، دوی بايد تيار اوسي.

بيا يې د مکې د علماوو فتوا ور وښوده، د صفوي حکومت پر وړاندې جګړه يې جهاد وباله. ټول قومونه يې يوالي او اتحاد ته را وبلل، ويې ويل چې په يوالي کې مو بقا او په بې اتفاقۍ کې مو ورکه ده.…

ميرويس خان اوږدې خبرې وکړې، ټولې خبرې يې د خلکو د يوالي او وطندوستي په اړه وې.…

د ميرويس خان له خبرو وروسته د جرګې ټولو غړو پاچا غوښت. دوی په دې سلا شول چې ميرويس خان خپل پاچا وټاکي، خو ميرويس خان په دې وخت کې پاچاهي ښه ونه ګڼله، ويې ويل چې له ډېر وخت وروسته ټولې قبيلې سره راټولې شوې دي، نه غواړي چې يو ځل بيا د واک او قدرت خبره په قومونو کې نفاق پيدا کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناسته اوږده شوه، اخېر يې پرېکړه وکړه چې ميرويس خان د ټولو قبيلو مشر کړي. ميرويس خان ومنله، خو شرط يې دا و چې له ده سره به د هر قوم يو نماينده هم موجود وي او ده ته به په کارونو کې سلا ورکوي.

يوه چيغه راغله!

_ته زموږ نيکه يې! ميرويس نيکه!

له هرې خوا د خوشالۍ نارې راپورته شوې:

_ميرويس نيکه، ميرويس نيکه، ميرويس نيکه.…

*   *   *

ميرويس نيکه پوهېده چې د کندهار ازادي به د کابل مغولي حکومت په وېره کې کړي، دی په دوو جبهو کې نه شواى جنګېدلی، ده د خپل ورور يحيى خان په لاس مغولي دربار ته احوال ور ولېږه چې د کندهار لخوا به مغولي حکومت ته کومه ستونزه نه پېښېږي.

بيا يې له مختلفو قومونو شتمن کسان را ټول کړل، له دوی يې د جنګي کلا او نورو شپږو کلاوو د ترميم له پاره مرسته وغوښته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړنګو شویو برجونو ته تیري پورته شوې، لوېدلي دېوالونه ترمیم شول، د کلاوو په مینځ کې ړنګې شوې کوټې بېرته ودرېدې.

وروسته یې توپخانه منظمه کړه. په خرابو ټوپکو یې لاس وواهه. له هر قومه یې زړور جنګیالي وغوښتل، لس زره منظم لښکر یې جوړ کړ.

بیا یې د ښار مشهور کوتر بازان را وغوښتل، هغوی ته یې وظیفه ورکړه چې د پیغامونو د رسولو له پاره کوترې تربیه کړي.

دوی کوترې سره ووېشلې، سهار به یې په یوه کلا کې دانه ور اچوله، غرمه به یې په بله کلا کې له غنمو ډک شکورونه ورته کېښودل، مازدیګر یې له ښاره د باندې څو ځایونه ورته ټاکلي ول.…

کوترې په لنډ وخت کې تربیه شوې. سهار به یې یو ځای ګېډې مړې کړې، غرمې ته به بل ځای په دانې پسې تلې.…

*   *   *

دوې میاشتې ووتې، خو د صفوي حکومت کوم درک ونه لګېد. یوه ورځ میرویس نیکه د چهل زینو په کلا کې د خوراکي موادو د ذخیره کولو ګدام کوت چې یو جنګیالی راغی، نیکه ته یې وویل چې له اصفهانه د شاه حسین خاص استازی محمد جامي راغلی دی.

میرویس نیکه جنګي کلا ته ورغی. محمد جامي له عمره پوخ سړی و، سپینه پسته ږیره یې درلوده، له څېرې تازه ښکارېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس نیکه ټینګه غېږ ورکړه، محمد جامي یې د نارنج د ماڼۍ لوی صالون ته بوت. دواړه پر څوکیو کېناستل، محمد جامي شاوخوا وکتل، ویې ویل:

_موږ خبر شوو چې د نارنج ماڼۍ سوځېدلې ده، خو اوس د خرابۍ کومه نښه نه پکې ښکاري.

میرویس خان وخندل:

_ بېرته مو جوړه کړه!

محمد جامي میرویس نیکه ته وکتل، ویې خندل:

_ پر همدې څوکۍ به ګرګین ناست و.

میرویس نیکه وخندل:

_نیت دې سم ونیسه، خیر دی چې د یو څو ورځو له پاره پر دې څوکۍ زه هم کېنم. څه خبره ده، موږ اوس هم صفوي حکومت ته وفاداره یو، تمه ده چې شاه حسین بېرته خپل حاکم راولېږي...

محمد جامي په خبره کې ور ولوېد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو په جنګي کلا کې مې ستا لښکر او تیاری ولید، ماته خو داسې ښکاره شوه چې پر دې څوکۍ دې پاخه اړولي دي.

میرویس نیکه وخندل:

_هوښیار سړی یې! نه غلطېږي، فکر وکه چې همداسې ده.

محمد جامي پیاله ورپورته کړه، له چایو یې غوړپ وکړ، ویې خندل:

_تاوان به وکې!

میرویس نیکه وویل:

_تر اوسه هم چندان په ګټه کې نه وو، یو ځل به همدا تاوان هم وازمایو.

_خو ته کمزوری یې، په دې څو وړو قبیلو له شاه حسین سره دډغرې نه شې وهلی، ملا به درماته کړي.

میرویس نیکه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_مورږ په سلو کلونو کې د خپلواکۍ څکه نه وه کړې، اوس یې په خوند وپوهېدو، همدې خوند زړور کړو.

محمد جامي وټوخل، ویې ویل:

_خوښه دې، زه شاه حسین را ولېږلم، راته ویې ویل چې ستاسو له نیت نه خبر شم او بېرته احوال ور وړم.

میرویس نیکه وخندل:

_نو اوس به زمونږ په نیت پوهېدلی یې؟

محمد جامي وویل:

_هو! د وینو بوی مې حس کړ.

میرویس خان وخندل، ولاړ شو، کړکۍ ته و دربډ، ویې ویل:

_مورږ په وینو تویولو پسې نه ګرځو، خو که نور زمونږ د وینو تږي وي او زمونږ په وژلو پسې دلته راځي، روغې پښې به رانه یونه سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد جامي ودرېد،ويې ويل:

_دا دې وروستۍ پرېکړه ده؟

میرویس نیکه لاسونه سره وجنګول، دوه کسان راغلل. میرویس نیکه وویل:

_محمد جامي په جنګي کلا کې تر ټولو پاکې او سوتره کوټې ته رهنمايي کړئ! د ده خپګان زما خپګان دی، عزت يې وکړئ او د يوه دروند میلمه غوندې يې وساتئ!

محمد جامي په حيرانۍ ورته وکتل، ويې ويل:

_ څه مانا؟

_مانا دا چې ته به تر يو څه وخته زموږ مېلمه يې.

محمد جامي چيغه کړه!

_خو زه غواړم چې سبا بېرته د اصفهان خواته حرکت وکم.

میرویس نیکه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_خو زه نه غواړم چې اصفهان ته ژر ورسېږي. يو دوې مياشتې ګذاره وکه. ستا په څنډ کې زموږ خير دی.

مياشت وروسته په هرات کې د صفوي حکومت حاکم محمد خان کندهار ته ورغی، ميرويس نيکه ته يې وويل چې کندهار بېرته صفوي حکومت ته ور وسپاري، خو د ميرويس نيکه خبره يوه وه، ويې ويل چې نور نو د غلامۍ له ژونده ستړی شوی دی.

ميرويس نيکه د هرات حاکم ته هم له ښاره د وتلو اجازه ورنه کړه، ده او ملګرو ته يې د نارنج په ماڼۍ کې د اوسېدو ځای برابر کړ.

ميرويس نيکه ته وخت مهم و. ده د وخت په سپما کې خپل برياليتوب ليد.

ميرويس نيکه څو توپونه له کلاوو واېستل، ځينو ته يې د چهل زينو د غره لوړې څوکې وټاکلې، يو شمېر نور يې د ښار په څنډو کې ځای پر ځای کړل.

ده قومي مشرانو ته امر وکړ چې تر دوو مياشتو پورې پنځه زره نور جنګيالي هم برابر کړي.

د مني په لومړيو کې خبر ور ورسېد چې د هرات نوي والی پر کندهار د يرغل له پاره له خپلو درېيو زرو جنګياليو سره را روان دی. ميرويس نيکه ملا پيرمحمد مياجي را وغوښت، ورته ويې ويل چې دښمن بايد تر کندهاره راونه رسېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مياجي له پنځو زرو جنګياليو سره له ښاره ووت، د هرات د نوي والي پر لښکر ورغی، څه يې ووژل، څه بېرته دهرات خواته وتښتېدل.

صفوي حکومت غلی کېنه ناست، په يو نيم کال کې يې څلور نورې حملې هم وکړې، خو مات شول.

اخير د ميرويس نيکه جنګيالي دومره زړور شول چې د تبريز د حاکم محمد خان پنځه زره کسيز لښکر يې يواځې په پنځو سوو جنګياليو له پښو وغورځاوه. د فراه تر دلارامه پورې مخکې لاړل، محمد خان يې ژوندی ونيو او په زرګونو ټوپکې، آسونه، اوښان، زغرې...او څو توپونه يې کندهار ته راوړل.

*   *   *

سارايي مرۍ له غاره خپل سر را وايست، ځمکه ودربېده، د غار په خوله کې را ټولې خاورې بېرته غار ته ور ورغړېدې، مره په غار کې ننوته، په زرګونو تورې، سپينې او خړې نرۍ پښې تېرې شوې...ځمکه دربېده... آسونه شنېدل، په ګاډيو پسې د درنو ترلو توپونو غنجا خته.... دېرش زره کسيز سور لښکر په مرو دوړو کې پټ و.

شپېه وروسته د هلمند د سيند پر غاړه سلګونه سپينې خيمې ودرېدې. د خيمو په مينځ کې يواځينی سره خيمه تر نورو لويه او هسکه وه.

په دې خيمه کې يو پنځه دېرش کلن غښتلی ځوان ناست و، ده د خپل تره د انتقام فکرونه وهل، تنده يې تروه وه، په ذهن کې يې د کندهار ښار په سرو لمبو کې ليد. ځوان خسرو خان نومېده، همدا دېرش زره ګرجي پياوړي عسکر يې تر امر لاندې ول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خسرو خان مازديگر له خيمې ووت، درې کسان د لرګي په پايو پورې تړلي ول.

يوه عسکر په وېرېدلي غږ وويل:

_صېب! کوچيان دي، د سيند پر غاړه مو له سلامتۍ رمې سره ونيول.

خسرو خان د اوبو غاړې ته ورغی، پوځې جامې يې وايستې، اوبو ته ور ګډ شو، څو عسکرو مخامخ ګټو لوخو ته ټوپکونه ونيول.

خسرو خان تر لوخو لامبو ووهله، بېرته را وګرځېد، پښې يې پر ځمکه ولګېدې، په اوبو کې ودرېد، د ټټر ببر لانده وېښته يې سره نښتي ول.

ويې ويل:

_کوچيان راولئ!

په لنډ وخت کې درې لاس تړلي کسان راوستل شول.

خسرو خان وويل:

www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اوس يې نو اوبو ته ور واچوئ.

کوچيان له لاسونو- پښو ونيول شول، اوبه باد شوي، شپېه وروسته د ابو سر ته واړه ډومبکونه را وختل.

یوه پوځي په ببړه توليا ورته ونيوله، خسرو خان ځان وچ کړ، جامې يې واغوستې، خيمې ته ننوت. سترګې يې پټې کړې، نيمه شپه د باندې را ووت. پيره دار ويده و.

خسرو خان چيغه کړه، پيره دار په بيړه ودرېد، ګڼ پوځيان له خيمو را ووتل. خسروخان وويل:

_زه ويده جنګيالي نه غواړم! اعدام يې کړئ!

پيره دار ته لاسونه ور ولوېدل، هغه چيغې وهلې، بخښنه يې غوښته... خو د دار ګردې حلقې يې ورمېږ مات او چيغې يې غلې کړې.

سهار ته يې د لښکر مهم قوماندانان را وغوښتل، امر يې وکړ چې خپل ځو کسان د جاسوسانو په جامه کې کندهار ته ولېږي او د ميرويس خان د جنګياليو د شمېر او جنګي امکاناتو په اړه معلومات راوړي.

خسرو خان هوښيار سړی و، مخکې تر حملې يې د قومونو په اړه معلومات ټول کړي ول، پوهېده چې په دې خلکو کې د غلجي او ابدالي کيسه توده ده، ده د قومونو په بې اتفاقۍ کې خپل بريالیتوب لید. ځکه يې وار له واره پر کندهار د حملې پر ځای د ابداليو مشر عبدالله خان د هرات والي مقرر کړ، خو عبدالله خان ډېر ژر د خسرو خان په هدف پوه شو او ولايت يې پرېښود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خسرو خان نهیلی نه شو، ده هڅه کوله چې ځیني ورې قبیلې د ځان ملګرې کړي، خو میرویس نیکه هم غلی نه و ناست. د ده په امر ټولې کروندې وریجل شوې او حاصلات یې کلاوو ته یووړل.

میرویس خان پوهېده چې ښار محاصره کېږي، ځکه یې د دوو کالو غله – دانه او نور ضروري مواد ذخیره کړل.

ده ځیني قومي مشران نورو قبیلو ته ور ولېږل، هغوی ته یې پیغام ورووړ چې په یوالې کې مو برې دی او که دا ځل دښمن ته تسیلم شوئ، نو بیا د پیړیو له پاره د ازادئ خوبونه مه وینی.

د میرویس نیکه په امر له عمومي دروازو پرته د اوو کلاوو نورې ټولې دروازې په تیږو بندې شوې. ده د ټولو جنګي کلاوو دېوالونو ته اضافه توپونه وخېژول، تر ښار ګرد چاپېره سرپټي مظبوط سنګرونه جوړ شول.

ده د ښار اوسیدونکو ته ډاډ ور کړ چې تر خپله وسه به د دوی دفاع کوي، خو ځیني کسان نه قانع کېدل، د دوی په زړونو کې وېره ننوتې وه، له ښاره به هره ورځ څو کډې وتلې.

میرویس نیکه خپله کورنۍ راوسته او په یوه جنګي کلا کې یې واړول. ده د ښار اوسیدونکو ته وویل چې خسرو خان د ګرګین وراره دی او د خپل تره په انتقام پسې راوتلی. که ښار وساتئ، خسروخان ماتې خوري او که ښار پرېږدئ، بل ځای هم نه شی ترې خلاصېدی.

کډې ودرېدې، ځیني تللي کسان هم بېرته راغلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس نیکه ټولو نارینه وو ته امر وکړ چې د خپلو کورنیو ښځې، پیغلې او تنکي ځوانان په ټوپک وپوهوي او د ضرورت پر مهال دې له ځانه دفاع وکړي.

وروسته یې هرې کلا ته یو،یو قوماندان وټاکه، جنګي کلا یې سیدال خان ناصري ته ورسپارله، د نورو کلاوو مسوولیت یې بابو جان، بهادر خان، ملا پیرمحمد میاجي، عزیزخان نورزی، نصروخان الکوزی،... او د نورو قوماندانانو پر غاړه ور واچاوه.

بیا یې له خپلو پنځلسو زرو جنګیالیو څخه درې زره سپاره بېل کړل، د د دوی مشرې یې داوود خان هوتک ته ورکړه چې فراه، سیستان او ګلستان ته لاړ شي او له خلکو مرسته وغواړي.

په خپله له دوو زرو کسانو سره له ښاره ووت او د هلمند د بست کلا په زړو کنډوالو کې پټ شو.

دیارلسمه (ورستۍ) برخه

* * *

سپېدې چاودلې وې، خو لا هم پورته څو رانه ستورې ځلېدل.... کله کله به یو آس وشنېد، یو ټوخی به راغی، په غونډیو کې به یوه لېوه وانګولل...

داوود خان هوتک له خپل لښکر سره بېرته را روان و، په لښکر کې یې زر سپاره جنګیالي اضافه شوي ول، اوس یې شمېر څلورو زرو ته رسېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د شګلنو غونډیو په پیڅکو کې روان ول. کله کله به یوه آس توده ووهله، مخکینۍ پښې به یې تر زنګنو په شګو کې ننوتې.

هوا ولاړه وه، شګې پر خپلو ځایونو پرتې وې.

یو ناڅاپه ځررر شو، د داوود خان هوتک یوه جنګیالي چیغه کړه، لاندې ولوېد.

مخامخ شګې باد شوې، له شګو په سلګونو کسان را ووتل، غشي ووریدې، د داوودخان څو سپاره یو په بل پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کړه!

_کمین دی!

آسونه وشنېدل، د داوود خان جنګیالیو خپلې توپکې تشې کړې، له شګو راوتلي څو جنګیالي یو په بل پسې ولوېدل.

داوود خان چیغه کړه!

_شاته وګرځئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آسونو مخې را وګرځېدې، د داوود خان لښکر شاته لاړ. لیرې په دښته کې ودرېد، وارخطا جنګیالیو مخامخ غونډیو ته کتل، هېڅ هم نه و.

داوود خان ناره کړه!

_تش شوي ټوپکونه ډک کړئ!

ټوپکونو ته باروت، چرې او پلتې ور ولوېدې.

واړه قوماندان راغلل، له داوود خان سره ودرېدل، ټولو مخامخ غونډیو ته کتل...لیرې د یوې غونډۍ پر سر یو تور ټکی ښکاره شو، ټکی ورو، ورو غټېده. د غونډۍ پر سر یو سپور ودرېد.

ورپسې پر یوه اوږده لکړه پېیلی بیرغ ښکاره شو، شېبه وروسته د غونډیو سرونو زرګونو سپرو واخیست.

داوود خان وویل:

_د خسرو خان لښکر دی.

غلی شو. ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_څه کوو؟

یوه قوماندان وویل:

_پرې ورځو!

بل په خبره کې ور ولوېد:

_نه، تباهي ده! ورته وګورئ!

ټولو غونډیو ته کتل، خړې غونډۍ تکې تورې ښکارېدلې.

داوود خان وویل:

_تاواني کېږو. څلور زره کسان له دېرشو زرو جنګیالیو سره نه دي برابر.

د یوه قوماندان تنده تروه شوه:

_نو وتښتو؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

داوود خان وويل:

_هو!

_خو دا بې غیرتي ده.

_خو زه په ځان وژنه کې غیرت نه وینم!

لښکر ته یې مخ ور واړاوه! چیغه یې کړه!

_شاته ګرځو!

قوماندانانو ته یې وکتل، ویې ویل:

_جګړه کوو، خو دلته نه! دا دښته مو په ګټه نه ده. موږ باید د بست د کلا تر کنډوالو پورې ځانونه ورسوو.

غلی شو، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_د خسرو خان له لښکره دومره فاصله ونیسئ چې د توپ ګولۍ مو ونه خوري.

یوه وویل:

_خو که هغوی راپسې را چټک شول، بیا؟

_په دې شګو کې آسونه دومره تېز نه شي تلای، بل دا چې خسرو خان په لسګونو درانه توپونه لري، سلګونه بګۍ یې له خوراکي او نورو موادو ډکې دي، تېز نه شي تلای!

_خو ټوله دښته شګه نه ده، که کلکې ته ورسېدو بیا؟

داوود خان وویل:

_بیا به یې هغه وخت ګورو، اوس حرکت کوو.

لښکر حرکت وکړ، دوی د خسرو خان له دېرشو زرو سپرو څخه په کلالۍ فاصله کې مخکې روان ول.

دوه درې ځله توپونه وغړمبېدل، خو ګولۍ یې لیرې لګېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمې ته شګې کمې شوې، پسته ځمکه ورو ورو کلکېدله....آسونه ګړندي شول، خو لا هم د دواړو لښکرو تر منځ ډېره فاصله پرته وه.

ماسپښين سپېره دوړه راغله. سترګې نه رڼې کېدې، خو د داوود خان جنګيالي ونه درېدل.

مازديګر دوړه کېناسته، د خسرو خان لښکر نه ښکارېده. آسونه ستړي ول، داوود خان له دمې پرته بله چاره نه ليده، خو خپلو دوو سپرو ته يې امر وکړ چې په چټکی سره د بست د کلا تر ګنډوالو لاړ شي او ميرويس نيکه ته احوال ور وړي چې د دښمن لوی لښکر در روان دی.

له تيارې سره ليرې په دښته کې سرې رڼاوې بلې شوې. د داوود خان جنګياليو حرکت وکړ، دوی تر هغو مخکې لاړل چې رڼاوې ورکې شوې.

د شپې يې په دښته کې واړول، پيرې ودرېدې، ستړي لښکر سترګې پټې کړې.

نيمه شپه يو پيره دار پر ځمکه پرېووت، پر سپېرو خاور يې غوږ و لګاوه، ځمکه نرۍ نرۍ درېبېدله.

شېبه وروسته ټول لښکر ويښ شو، په شپه کې يې حرکت وکړ، سپېده چاود روانو اوبو ته ورسېدل، جنګيالي د اوداسه له پاره له آسونو کښته شول، ډزې شوې...څو کسان اوبو ته ولوېدل، نورو آسونو ته ور منډه کړه، پر زينونو پورې تړلې ټوپکې يې را واخيستې.

توره غوټه را راوانه وه. دوه ، دوه نيم زره کسان ښکارېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داود خان جنګياليو ګونډې ووهلې، د ټوپکو له نليو سپينې لوخړې را ووتې، د دښمن لسګونه کسان ولوېدل.…

تورې را وختې، لاس په لاس جګړه ونښته، رواني اوبه سرې شوې….د خسرو خان عسکر يو په بل پسې لوېدل، د شاته تګ چيغې پورته شوې، پاتې عسکر بېرته شاته وتښتېدل.

داوود خان چيغه کړه!

_هلئ! وخت مه ضايع کوئ! د خسرو خان سلامت لښکر را روان دی، خپل ټپيان را ټول کړی، له دې ځايه ځو.

درب شو، د توپ ګولۍ ولګېده، د داوود خان ټنده سره شوه، لاس يې ور ووړ، تورې ختې وې.

داوود خان چيغه کړه!

_د بست د کلا کنډوالو ته نږدې يو! هلئ!

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوا توده وه، د ستړو آسونو له خولو سپین ځگونه بهېدل... د سپرو مخونه سپېره ښکارېدل.

میرویس نیکه وویل:

_څومره تلفات لرې؟

داوود خان سړه سا وایسته:

_نه پوهېږم، درې- درې نیم سوه ته رسېږي.

میرویس نیکه د بست دروازې ته نږدې ټیټې غونډۍ ته وخوت. چیغه یې کړه!

_سل کسه له ټپیانو سره لاړ شئ. نور په ړنگو دېوالونو کې مورچې ونیسئ!

یوه آس هم حرکت ونه کړ.

د لښکر له مینځه یوه چیغه راغله!

_موږ جگړه کوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس نیکه وویل:

_پوهېږم، خو موږ دلته تر ډېره مقاومت نه شو کولی، د تګ په وخت کې به د ټیپانو انتقال اسانه نه وي. هلئ نو، سل سترې کسان را مخته شئ.

ټول غلي ول.

میرویس نیکه چیغه کړه!

_دا یو امر دی!

څو کسان را مخته شول او له ټیپانو سره یې د کندهار د ښار په لور حرکت وکړ.

د میرویس نیکه په امر څه کم شپږ زره جنګیالي په کنډوالو کې پټ شول. میرویس نیکه آس ته پونده ورکړه، په دښته کې مخکې لاړ، ودرېد، له لیرې یې ړنګو دېوالونو ته وکتل، له سپېرو کنډوالو پرته هېڅ نه هم ښکارېدل.

بېرته غونډۍ ته وخوت، د یوه دېوال سیوري ته کېناست، دښتي ته یې وکتل، لیرې مړه دوړه ولاړه وه.

شېبه وروسته توره غوټه ښکاره شوه، سراب و، غوټه په هوا کې لړزېدله، تر ځمکې پورته ولاړه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت ووت. د زرګونو آسونو پښې پر ځمکه لګېدلې.

میرویس نیکه وویل:

_یو وار کوو، خو پوخ وار.

غلی شو، داوود خان ته یې وکتل، ویې ویل:

_په جنګیالیو باندې وګرځه، د د ښمن د توپ له لومړۍ ګولۍ سره شاته ګرځو.

داوود خان ورو ولاړ شو، تر یو څه ځایه پر ملا کږوپ ته، وروسته تر دېوال پټ شو.

وخت ووت، داوود خان بېرته راغی، پرېووت، ویې ویل:

_توپک ور رسیږي!

میرویس نیکه وویل:

_مه کوه! یو څه نور هم باید ماتل شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت ووت، د آسونو د پښو دربا او د درنو توپونو غنجا راتله. میرویس خان خپله کینه سترګه پټه کړه، د مخې سپور یې د ټوپک په زخه کې راووست، ورو یې وویل:

_اوس یې وخت دی.

ماشه یې کش کړه، ډز شو، سپور لاندې ولوېد.

له کنډوالو په زرګونو ټوپکې تشې شوې، په دښته کې آسونه وشنېدل، میدان تېرو چیغو پر سر واخیست، د خسرو خان لښکر شاته لاړ. ګڼ مړي او ټپیان ترې پاتې شول.

میرویس خان وویل:

_اوس نو ټوپک نه ور رسیږي، مخکې تر دې چې د دښمن توپونه وغړمبیږي، باید دا ځای پرېږدو.

*   *   *

سور لښکر د کندهار ښار ته نږدې واړول. خیمې ودرېدې، درانه توپونه په اوږده کتار کې منظم شول، د پسونو غاړو ته چړې سیخې شوې، تور دېګونه بار شول...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خسرو خان خپله کینه سترګه پټه کړه، نیم ګز اوږد دوربین یې ښی سترګې ته ور نږدې کړ، مخامخ یې وکتل، ویې ویل:

_مازدیګر ته حمله کوو.

یوه پوځي په خواره خوله وویل:

_صېب! لښکر ستړی دی!

خسرو خان چیغه کړه!

_احمقه! دومره صبر نه شم کولی، دا کوچینی ښار څه ستړیا غواړي، پرې ورشئ،ښار ته اور ورته کئ، غواړم چې د ماښام ډوډۍ د لمبو رڼا ته وخورم.

خسرو خان سرې خیمې ته ننوت. اوږد وغځېد. شېبه وروسته څو تنه قوماندانان ورغلل، پر مېز یې یو کاغذ وېر کړ.

خسرو خان وویل:

_څه دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

_صېب! د ښار نخشه، له کومې خوا پرې ورشو؟

خسرو خان وخندل، کېناست، نخشې ته یې وکتل، ویې ویل:

_ډېر وارخطا یاست؟

یوه قوماندان وویل:

_صېب! میرویس خان په زرګونو جنګیالي لري، زموږ د معلوماتو له مخې د هرې کلا دېوالونو ته توپونه خېژول شوي دي.

موږ...

خسرو خان چیغه کړه!

_د وېرې خبرې مه کوئ! څه کم، دېرش زره کسان یو وړوکی ښار نه شئ نیولی!

غلی شو، نخشه یې ور واخیسته، ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_جنګي کلا تر ټولو را نیږدې ده! له همدې خوا پرې ورځو، توپونه ور مخکې کړئ! حمله به تر لمر لوېدو مخکې کوو.

نخشه یې سره ټوله کړه، تر څنګ ولاړ په ونه لوړ ځوان ته یې وکتل، ویې ویل:

_قلي بېګه! لومړی به ستا تر قوماندې لاندې اووه زره جنیګالي پر ښار ورځي!

عباس قلي بېګ وویل:

_په سترګو!

په تا پسې به لس زره نور سپاره در روان وي، قومانده یې زه په خپله غاړه اخلم، اوس اوولس زره کسان بس دي.

ټول غلي ول....

خسرو خان نخشه ور ټوله کړه، و یې ویل:

_د حملې له پاره تیاری ونیسئ! خو ګورئ! ان ولاړه لوټه به هم تر پښو لاندې کوئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

درب شو، میرویس نیکه منډه واخیسته، د چهل زینو د غره پر لوړه ودرېد، د توپ د ګولۍ دوړه جنګي کلا ته نږدې ولاړه وه.

څو پرله پسې توپونه ودربېدل، د ښار څنډې له دوړو ډکې شوې. له کلاوو د ښځو او ماشومانوچیغې راتلې.…

میرویس نیکه د یوه توپ تر څنګ ودرېد.

توپچي وویل:

_صېب! د دښمن د خیمو تر مخ توري غوټې ښکارې، فکر کوم چې توپونه ښار ته را نږدې کوي. ستا امر ته ماتله یو.

میرویس نیکه وویل:

_موږ په لوړه کې یو، له دې ځایه د توپ ګولۍ ور رسېږي، خو مه کوه! یو څه باید نور هم را نېږدې شي.

وخت ووت، میرویس نیکه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اوس یې وخت دی!

د چهل زینو د غره پر لوړو اېښودل شوي لس توپونه یو په بل پسې وغړمبېدل. د دښمن په لیکه کتار توپونو کې دوړې پورته شوې.

له هاخوا هم د توپونو له خولو سپین لوګي را ووتل، ځیني ګولۍ د جنګي کلا پر دېوالونو ولګېدې، نورې تر کلا واوښتې، په ښار کې څو ځایه سرې لمبې را وګرځېدې...

توپونه غلي شول، د دښمن د خیمو تر مخ زرګونه سپاره ودرېدل. مخکې راغلل، بېرته ودرېدل. د لومړي لښکر تر شاپه لنډه فاصله کې بل لښکر ودرېد، دوهم لښکر لوی و.

میرویس خان چیغه کړه!

_توپونه تیار کړئ!

د عباس قلي بېګ په مشرۍ اووه زره کسیز لښکر حرکت وکړ، آسونه تېز شول، چیغې راتلې...

میرویس نیکه وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_اوس!

ځمکه ولړزېده، لس توپونه په يو بل پسې تش شول. د جنګي کلا د دېوالونو پر سر ايښي توپونه هم ودربېدل. د عباس قلي په لښکر کې سرې لمبې را وګرځېدې، دوړې پورته شوې... آسونه ولوېدل، له درده ډکې تېرې چيغې اورېدل کېدې، خو لښکر ونه درېد، هماغسې مخکې روان و.

شېبه وروسته له دواړو خواوو زرګونه ټوپکې تشې شوې...د جنګي کلا له دېوالونو ګڼ جنګيالي ولوېدل.

د خسرو خان تر قوماندې لاندې لس زره کسان هم د کلا تر دېوالونو ور ورسېدل.

د توپونو او ټوپکو له خولو اورونه بادېدل، ښار د ښځو او ماشومان له چيغو ډک وو.

ميرويس نيکه چيغه کړه!

_د بهادر خان د حملې وار دی!هينداري تيارې کړئ!

څو لويو آينو ته د مازديګرني لمر ژېړې وړانګې سيخې شوې.

ناڅاپه د قيتول د کلا عمومي دروازه خلاصه شوه، د بهادر خان تر مشرۍ لاندې څلور زره جنګيالي له کلا را ووتل، د خسرو خان پر لښکر ورغلل...څلور زره ټوپکې يو ځای تشې شوې، د خسرو خان په

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلګونو جنګیالي ولوېدل. د خسرو خان لښکر شاته لاړ، د عباس قلي او خسرو خان د لښکرو تر مینځ فاصله ډېره شوه.

له کلاوو، کورونو، ونو، کوڅو... ډزې کېدې، د حسن قلي جنګیالي یو په بل پسې لوېدل.…

د دښمن په لښکر کې وېره او وحشت ګډ شو، د شاته تګ نارې پورته شوې. ماښام په خپلو خیمو کې ول.

خسروخان په غوسه ښکارېده، ده په لومړۍ حمله کې یو نیم زر تلفات درلودل.

په یوه میاشت کې یې پر ښار درې نورې حملې هم وکړې، خو له تلفاتو پرته یې کومه ګټه ونه لیده، دا ځل د جنګي کلا تر څنډو پورې هم ونه رسېد.

خسرو خان وپوهېد چې د ښار نیول اسانه خبره نه ده، ده یو بل فکر وکړ، خپلو قوماندانانو ته یې امر وکړ چې د ښار د محاصرې تیارۍ ونیسي.

ده د ښار په محاصره کې بریالیتوب لید.

خپلو قوماندانانو ته یې وویل:

_د ښار اوسیدونکي بله لاره نه لري. درې، څلور میاشتې وروسته به یا له لوږې مري، یا به تسلیمیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

میرویس نیکه له اوله پوهېده چې ښار تر محاصرې لاندې راځي، ده خپل قوماندان را وغوښتل، اوږدې محاصرې ته د تیاري په اړه وغږېدل، ویې ویل چې د دوو کلونو له پاره خواړه لري، خو بیا دې هم له خوراکي موادو سره احتیاط کوي.

وروسته یې وویل چې د ښار د باندې هم باید یو څوک ولرو چې د قبیلو له مشرانو سره خبرې وکړي، لښکر جوړ کړي او راتلونکي ته تیاری ولري. ده دا مسوولیت سیدال خان ته ور وسپاره، خو سیدال خان او نورو قوماندانانو وویل چې د دې کار له پاره تر ټولو میرویس نیکه ښه دی، دی د قبیلو له مشرانو سره په ژبه پوهېږي، له ټولو قومونوسره نېک راوبط لري، باوري کس دی او ډېر خلک پرې را ټولېدای شي.

میرویس نیکه نه منله، ویل یې چې خپل اولس یواځې نه شي پرېښودلای، خو د نورو ټینګار دې ته اړ کړ چې د هغوی خبره ومني.

قوماندانانو وویل چې دا محاصره اوږده ده، میرویس نیکه دې خپله کورنۍ هم له ښاره وباسي، خو میرویس نیکه وویل چې ټول ښار د ده کورنۍ ده. که ښار مرې که پایي، د ده کورنۍ به هم ورسره وي.

میرویس نیکه په دوهمه ورځ یواځې له سلو جنګیالیو سره له ښاره ووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه اوونۍ وروسته تر ټول ښار پردي عسکر راوګرځېدل،خسرو خان خپلو جنګياليو ته امر وکړ چې د هوا مرغان به هم ښار ته له ننوتو او راوتو راګرځوئ!

ميرويس نيکه لومړی کلات ته لاړ، له مختلفو قومونو سره وغږېد، ټولو د مرستې ژمنه ورکړه. مياشت وروسته يې د چمن او بوري خواته حرکت وکړ، له بلوڅو، کاکړو او د نورو قومونو له مشرانو سره يې خبرې وکړې، بيا د ابداليو ځينو پاتې مشرانو ته ورغی، ټولو قبيلو د خپل ګډ کور د خلاصون له پاره د مرستې ټټرونه ووهل.

ميرويس نېکه له مختلفو قومونو درې زره جنګيالي برابر کړل، مانجې ته لاړ، همالته يې واړول، کله کله به له ښاره د کوترو په واسطه پيغامونه ور ته را رسېدل. تر دې دمه د ټولو قوماندانانو روحيه قوي وه.

محاصره اوږده شوه، کله کله به دواړو غاړو ته توپونه وغړمبېدل، خو د خسرو خان لښکر له خپلو مورچو مخکې نه ورتلل.

د مني په يوه سړه شپه کې د سيدال خان زر تکړه سپاره له ښاره راووتل، د ښار په لويديځه برخه کې يې د خسرو خان پر عسکرو يرغل ور ووړ، خو ګټه يې ونه کړه، له راغلو زرو جنګياليو ايله څلورو سوو کسانو بېرته روغې پښې يووړې.

ميرويس نيکه يو کوچينی کاغذ د کوترې پر پښه ور وتاړه، سيدال خان ته يې ليکلي و چې د خسرو خان د لښکر خوراکي مواد په خلاصېدو دي، ډېر وخت مقاومت نه شي کولای. اوس يوائې ښار وساتئ!

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میرویس نیکه خبره سمه وه، د خسرو خان د عسکرو خوراکه اپله پنځه میاشتې بس شوه. زرګونو آسونو هم وابنه غوښتل، خوار او ناروغ آسونه به چړو ته سیخېدل. وړو عسکرو به د آسونو غوښې خوړلې.

خو د پسرلي په پیل کې بېرته ښه شول، ښار ته نږدې یې له هلمنده د راتلونکو کوچیانو په سلګونو مېږي، پسونه او اوښان را وګرځول او وږی لښکر د یو څه وخت له پاره بېرته موړ شو.

آسونه هم بېرته یو څه په غوښه پټ شول، شنه باغونه، د ونو پاڼې او راشنه شوي وابنه ورته ښه ول.

میرویس نیکه د کوچیانو د تګ لاره بدله کړه. ده د کندهار لویدیځو او شمالي برخو ته خپل کسان ولېږل چې پر دښتو یې پام وي.

د جوزا د میاشتې په لومړیو کې یې، هغه سلګونه په خوراکي موادو بار اوښان را وګرځول چې له هراته د خسروخان مرستې ته راتلل.

د خسرو خان په لښکر کې بیا لوږه ډېره شوه، دوی به د روغو آسونو پر ستونو چاړې ور تېرولې.

خو د هوا په ګرمېدو سره د میرویس نیکه زړه ولوېد. سیدال خان ورته لیکلي و چې د غنمو په ذخیرو کې تورې وړې حشرې پیدا شوې او تر نیمایي ډېر غنم یې له خوراکه ایستلي دي.

د اوړي په لومړیو کې د میرویس نیکه جنګیالي ډېر شول. له غزني، کلات، هلمند او نورو سیمو ګڼ کسان راغلل. د میرویس نیکه د جنګیالیو شمېر شپږو زرو ته ورسېد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښاره خواشینوونکي پیغامونه را رسېدل، یواځې ماشومانو درې وخته وچه ډوډۍ خوړلی شوای. نورو به په دوه وخته ګوزاره کوله.

میرویس نیکه یو ځل د محاصرې پر لیکې حمله ور وړه، نه کېده، د خسرو خان جنګیالیو سخت مقاومت وکړ، بېرته را وګرځېد.

میرویس نیکه فکر وکړ، ده باید د دښمن ځینې عسکر له مورچو را ولاړ کړي وای. یوه شپه یې د محاصرې لیکې ته نېژدې څو پسونه پرېښودل. له سپیده چاود سره د خسرو خان دوه، دوه نیم سوه وږي جنګیالي له خپلو مورچو منډه ور واخیسته، خو په ونو او کنډوالو کې د میرویس نیکه ناستو جنګیالیو د ټوپکو نلۍ ور واړولې، دوه، دوه نیم سوه کسان یو په بل پسې ولوېدل، خو دا چل بیا نه شوای تکرارېدی.

په ښار کې هم لوږه ډېره وه، د ماشومانو درې وخته ډوډۍ، دوه وخته شوې وه، لویانو ته به یواځې یو وخت ډوډۍ ورکول کېدله.

میرویس نیکه خواشینی و، نه یې خوراک ته زړه کېده او نه یې هم پوره خوب درلود. ډېر وخت به په فکرونو کې ډوب و. ده باید د ښار محاصره ماته کړې وای.

سردردې ورته پیدا شوه، کله کله به یې له پزې وینه راتله. طبیبانو د استراحت مشوره ورکړه، خو میرویس نیکه کرار نه کېناسته، دی به سره لمر ته ټوله ورځ پر آس سپور و، تر محاصرې به را ګرځېده، د دښمن کمزورې ټکي به یې مالومول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله به یې آس لیرې ودراوه، سلګونه ګزه به پر سینه وښویېد، د انګورو په وچو جووو او لښتیو کې به مخکې لاړ، د محاصرې لیکې ته به نږدې ورغی، په ساعتونو ساعتونو به د اوړي سره لمر ته پروت و او د دښمن جنګیالیو ته به یې په ځیر ځیر کتل.…

یوه غرمه د نورو خیمو په مینځ کې ولاړې یوې لویې خیمې ته بګی ودرېدې، میرویس نیکه ورته ځیر شو، څو ځله یې پر سترګو لاغلې خوله پاکه کړه، بګیو ته د لرګي درانه صندوقونه ور پورته کېدل.

بګۍ ډکې شوې، حرکت یې وکړ، د محاصرې له خط سره سمې تلې، خو چېرته چې به توپ و، وبه درېدې، هر توپ ته به څو صندوقونه کښته کېدل.

میرویس نیکه وپوهید چې دا لویه خیمه د توپ له ګولیو ډکه ده.

بله شپه یې درې سوه جنګیالي ور سره کړل، له ټولو سره یواځې غشي او لیندۍ وې، خو د غشوڅوکو ته په تېلو لړلې ټوټې ور اغوستل شوې وې. دوی په تیاره کې مخکې لاړل. وچو باغونو ته ورسېدل، د اوږده ړنګ دېوال شاته کېناستل، څو ځایه یې له ځان سره وړو وچو ځوځو ته خوله ورکړه، د غشو پر سر تړلو غوړو ټوټو اور واخیست، په یوه ځل درې سوه بلې غشې پر لویه خیمه ورغلې.

په خط کې چیغې شوې، ټوپکې وڅړېدې، له دېواله مړې لوټې راولوېدې. میرویس نیکه له خپلو ملګرو سره شاته منډه واخیسته، څو کسان ولوېدل، نورو لیرې د باغونو په ړنګو دېوالونو کې سا ونیوله.

ټولو خیمې ته کتل، چیغې وې، اور ته د اوبو ډک سطلونه ور وړل کېدل.…

(c) ketabton.com: The Digital Library

یودم درب شو، ځمکه ولړزېده، میرویس نیکه پر دېوال لاس ونیو، غوږونه یې ډب شول.

په لویه خیمه کې د توپ سلګونه ګولۍ چاودلې وې. لویې خیمې ته نږدې خیمو هم اور اخیستی و.

میرویس نیکه سهار وختي پر آس پښنه واړوله، له لیرې یې د چاودنې ځای ته وکتل، پراخه ساحه تکه توره ښکارېدله. په هدیره کې د خسرو خان وژل شویو پوځیانو ته سلګونه نوي قبرونه کیندل کېدل.

د خسرو خان په لښکر کې وېره خپره شوه، یوولس میاشتې محاصرې له لوږې او نا امیدي پرته بل څه نه لرل.

یوه ورځ خسرو خان ته خپل څو قوماندان ورغلل، وړاندیز یې دا و چې محاصره ماته او بېرته د هرات خواته حرکت وکړي.

د خسرو خان له خولې لاړې باد شوې، ورغلي قوماندان یې توپ ته وتړل.

دې کار د ډېرو جنګیالیو روحیه لا پسې کمزورې کړه، په ستړي او وږي لښکر کې ګډوډي ډېره شوه، ډېرو پوځیانو دا محاصره بې فایدې ګڼله...په سر تېرو کې به برالا چیغې اورېدل کېدې چې موږ خپلو کورونو ته ځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خسرو خان سره مخالفتونه ډېر شول، مجبور و، محاصره یې ماته کړه، درویشت زره ورپاتې پوځیان یې د ښار جنوبي څنډو ته ورټول کړل.

* * *

میرویس نیکه له خپلو پنځو زرو جنګیالیو او له خوراکي موادو ډک کاروان سره ښار ته ننوت. کاروان ته په زرګونو تور، خیرن او ډنګر لاسونه ور وغځېدل. سپرو په پاستو کې پیچلي پخې غوښې ورکولې.

کورونه ړنګ ول، دېوالونه تور ښکارېدل، د زرګونو وږو_ زږو، ښځو او ماشومانو د غومبرو هډوکي را ختلي ول.

میرویس نیکه له آسه کښته شو، په ړنګو دېوالونو کې سره لمر ته پرتې ماشومې ته ور وګرځېد.
کېناست، یوه شېبه یې د ماشومې ببرو وېښتو، شکېدلو جامو او په ډنګر، سپېره مخ کې تر پټو سترګو را ګرځېدلو تورو حلقو ته وکتل. غاړې ته یې لاس ور ووړ، سړه وه.

یودم یې ماشومه له ځمکې را پورته کړل، د هغې سر یې پر خپل ټټر پورې ولګاوه. غریو واخیست.

ماشومه یې د یوه ړنګ دېوال سیوري ته پرې ایښته. ودرېد، شاو خوا یې وکتل، په خاورو کې ښځې او ماشومان ناست ول، له چاودو، خیرنو ، ډنګرو ګوتو یې غوړ څڅېدل، پر پخو غوښو یې بې واره خولې لګولې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرویس نیکه یوه بام ته وخوت، د بازار او کورونو ړنګ دېوالونه لوګو وهلي ول…

له بامه کښته شو، آس ته ور وګرځېد، پر اوږه یې لاس ولګېد، په بېړه یې مخ ور واړاوه. څلور هېوکي، ډنګره پېغله ولاړه وه.

میرویس نیکه په ځیر ځیر ورته وکتل.

نجلۍ په غریو کې وویل:

_ابا! زه یم، زینبه!

میرویس نیکه یو دم خپله لور په غېږ کې ونیوله، زینبې په چیغو چیغو وژړل…

د میرویس نیکه په سترګو کې اوښکې ډنډ وې، یوه شېبه یې خپله لور په غېږ کې ونیوله، بیا یې پر ککرۍ ښکل کړه، په غریو کې یې وویل:

_نور چېرته دي؟

یو غږ یې واورېد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

_ابا!

ور ویې کتل. محمـود او حسین دواړه ولاړ ول. په لاسونو کې یې ټوپکې ښکارېدلې.

میرویس نیکه تر دربیو واړو اولادونو یو ځای لاسونه را وګرځول. ټولو یوه شېبه اوښکې تویې کړې، بیا یې یو یو پر ټنډه ښکل کړل. پر خپلو لندو سترګو یې لستوڼی تېر کړ، ویې ویل:

_مور مو ښه ده؟

زینبې وویل:

_هو، د نارنج په ماڼۍ کې د ناروغو ښځو او ماشومانو خدمت کوي.

میرویس نیکه یو ځل بیا خپلو اولادونو ته وکتل، له اوښکو ډکې سترګې یې وځلېدې، یودم یې وخندل:

_حسینه! ته ډېر نه یې خراب شوی، تر زینبې او محموده یو څه په غوښه پټ یې، د نورو حق خو به دې نه وي خوړلئ!

زینبه په ژړا کې خندا واخیسته: :

www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

_نه ابا! مور او محمود ورور مې موږ دواړه په ګېډه ماړه ساتلو، خپله برخه وچه ډوډۍ به یې راسره نیموله.

میرویس نیکه یو ځل بیا خپل اولادونه په غېږ کې ونیول. ویې ویل:

_وروسته به په کراره کیسې سره کوو، هلئ! اوس وږي ماشومان ماړه کړئ!

درې واړو د خپل پلار لاسونه ښکل کړل.

میرویس نیکه پر ټولو کلاوو را وګرځېد، نیمایي ښار ړنګ و، د کلاوو برجونه اودېوالونه توپونو خوړلي ول. د څهل زینو د غره په لمنه کې د ښار عمومي هدېره څو ځله لویه شوې وه.

میرویس نیکه د جنګي کلا زېرزمیني ته ور کښته شو، په سلګونو ناروغان پراته ول، طبیبانو نوي راوړي درمل ورکول...په دوهمه ورځ یې د نارنج د مانۍ په لوی سالون کې قوماندانان او د قبیلو مشران را ټول کړل. د ټولو زړونو ته لوېدلې وه چې خسرو خان پر ښار وروستۍ حملې ته تیاری نیسي.

دوی پوهېدل چې دا جګړه برخلیک ټاکونکې ده. ماته خوا به له ریښو راخېژي.

میرویس نیکه له ټولو قوماندانانو راپور وغوښت. یو ساعت وروسته وپوهېد چې شپاړس زره جنګیالي لري او د توپونو ګولۍ هم د یوې زوروري حملې له پاره کفایت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده غوښتل چي دا ځل له ښاره د باندې پر دښمن حمله وکړي. میرویس نیکه پوهېده چي د خسرو خان جنګیالیو ته کال مخکې جنګي روحیه نه ده ور پاتې. وږي او نهیلي دي. ده په لومړي او ناڅاپي برید کې خپله ګټه لیده.

میرویس نیکه خپلو قوماندانانو ته د جګړې د تیاري امر وکړ. هغوی ته یې وویل، مخکې تر دې چې خسرو خان خپل لښکر تیار او پر ښار راشي، موږ له ښاره ور وځو.

دوی تر نیمې شپې د جګړې پر نخشه وغږېدل. په سبا یې د څهل زینو او جنګي کلا پرته نور توپونه د ښار مینځ ته راوړل، د ماښام په تیاره کې له پلان سره سم، عزیز خان نورزی له څلورو زرو جنګیالیو سره له ښاره ووت.

ماخستن تېول ښار د ډولونو غږ پر سر واخیست. هر توپ پر دو قوي آسانو پسې وتړل شو. د توپونو د ارابو غنجا د ډولونو په غږ کې ورکه وه.

تر نیمې شپې له ښاره پنځوس توپونه ووتل او په داسې کنډوالو او هوارو ځایونو کې ودرول شول چي ګولۍ یې د خسروخان سلګونو خیمو ته ور رسېدای شوای.

له هرې کلا په زرګونو جنګیالي را ووتل، تر سپیدو مخکې د جنګي کلا تر مخ اته زره آسونه ولاړ ول. چوپه چوپتیا وه، په اتو زرو جنګیالیو کې تېوخی هم نه اورېدل کېده، کله کله به یو _نیم ځای اغوستې زرې وشرنګېدې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوږدې چوپتیا وروسته میرویس نیکه وویل:

_اوس یې وخت دی.

د جنګي کلا په یوه برج کې مشعل بل شو، ناڅاپه د پنځوسو توپونو له خولو سرې لمبې را ووتې، ځمکه ولړزېده، د خسرو خان په ویده لښکر کې اورونه بل شول.

میرویس خان خپل آس ته پونده ورکړه، زوروره چیغه یې له خولې راووته!

_حمله!

اتو زرو آسونو مخامخ منډه واخیسته، تر خپلو توپونو تېر شول، له مقابل لورې یواځې د توپونو دوې ګولۍ راغلې، د عزیز خان نورزي څلورو زرو جنګیالیو د دښمن توپچیان سر پورته کولو ته نه پرېښودل.

له ړنا سره تن په تن جګړه ونښته. چیغې وې، تورې شرنګېدې...وینو دارې وهلې.···

د خسرو خان د جنګیالیو تلفات ډېر و، دې ناڅاپي حملې خوبولو وارخطا عسکرو ته دومره وخت نه و ورکړي چې ان خپلې زرې واغوندي. توپچیان یې هم توپونو ته نه شوای ور ولاړېدای.

لمر را وخوت، له مړو دوړو چیغې او د تورو شرنګا راتله.···

(c) ketabton.com: The Digital Library

خسرو خان پر آس سپور و، دی زړور جنګېده.

میرویس نیکه ځان ور ورساوه، د دواړو توري سره وجنګېدې، تر مینځ یې یو سپور تېر شو، خسرو خان توپانچه را وایسته، یو غشی د میرویس خان د آس تر غاړې ووت،خسرو خان ماشه کش کړه، آس ولوېد، ګولۍ تشه تېره شوه.

میرویس خان توپک ته ور وبنوېد، تش و. خسرو خان ته یې وکتل، توره یې په لاس کې وه، په تیزی سره راته. میرویس خان شاوخوا وکتل، هېڅ هم نه و. خسرو خان ته یې سترګې ور واړولې، په خاورو کې پروت و، نېزه یې تر زړه ختلې وه.

د دښمن په لښکر کې وارخطا چیغې پورته شوې:

_خسرو خان یې وواژه! خسروخان یې وواژه، خسرو.…

د دښمن په لښکر کې ماته ګډه شوه، پلو او سپرو منډې وهلې…

شېبه وروسته ټوله دښته د انسانانو او آسونو جسدونو نیولې وه. د اورو لمبې لا نه وې ناستې. ځای ځای تور لوګي پورته کېدل.

د خسرو خان نیمایي عسکر وژل شوي وو. نور د هرات خواته په تېښته بریالي شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

غمونه هېر شول، خلکو له سلو کلنو وروسته د آزادۍاحساس کاوه. ټول خوشاله ول. د میرویس نیکه په امر جنګي کلاوي ببړته ورغول شوې، بازار او کورونه جوړ شول، په خلکو کې د خوشاله ژوند هیلې را وټوکېدې.

مېرویس نیکه شپه او ورځ کار کاوه، ټول پوځیان یې منظم کړل، پوځې چوکاټونه یې ورته جوړ کړل. د ده په لښکر کې له ټولو قومونو را ټول، شل زره منظم پوځیان موجود ول.

ده د هند مغولي حکومت ته خپل استازي ور ولېږل، له هغوی سره یې تجارتي روابط پیاوړي کړل.

د خسرو خان له ماتې وروسته یو ځل بیا صفوي حکومت یو لښکر جوړ کړ او د رستم خان تر قوماندې لاندې یې حملې ته را ولېږه، خو د کندهار تر ښندو هم نه را ورسېدل. مات شول او صفوي حکومت بلې حملې ته زړه ښه نه کړ.

میرویس نیکه شپه او ورځ د خپلو خلکو د هوساینې له پاره کار کاوه. سر دردي یې ډېره شوې وه، ډېر وخت به یې له پزې وینه راتله. طبیبانو داستراحت خبره ورته کوله، خو میرویس نیکه به ټوله ورځ د خلکو ستونزو ته د حل لارې لټولې، تر نیمې شپې به د قومونو له مشرانو سره ناست و. ټول یې یووالي او اتفاق ته رابلل.…

اخیر ناروغۍ غلبه پرې وکړه، په دوه ځلوېښت کلنۍ کې له پښو وغورځېد او په بستره کې پرېووت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښار له خواشینی ډک و، وړو _زړو ژړل، دوی د خپل مشر د روغتیا له پاره دعاوې کولې.…

* * *

وړه مرغۍ په هوا کې وچونېده، وزرونه یې خلاص کړل، پر شنه پټي ور کښته شوه، دهقان کولبه وهله، د وني سیوري ته ناستې ځوانې ښځې ور غږ کړل:

_راځه! سا سمه که! نوین (تازه) کوچ مې له تاوده پاستي سره در ته راوړي دي.

مرغۍ پورته شوه، په دښته کې لوی تجارتي کاروان بې غمه روان و، یو مسلح کس هم نه ورسره ښکارېده.

مرغۍ د یوه ښار څنډو ته ورغله، څو ماشومانو په یوې سپیني جنت کوکۍ (پتنګ) پسې منډې وهلې... خندل یې، پایڅې یې ګنو وښو شنې کړې وې....ور هاخوا څو پېغلو له روانو اوبو منګي ډکول…

مرغۍ د ښار پر سر تېره شوه، ښار ژوندی و، دوکانونه له مختلفو خوراکي موادو ډک ول.

د ډول غږ راغی، په یوه کور کې واده و، ګڼو ځوانانو د اتڼ ګرده دایره جوړه کړې وه.

مرغۍ پورته وخته، د اوو کلاوو پر دېوالونو منظم پوځیان ولاړ ول، خپلواک بیرغونه رپېدل..د توپونو خولې تیتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغۍ لاره چپه کړه، تر کروندو تېره شوه، لنډه دښته يې په مخه ورکړه، د يوه قبر پر سر پر را شنه شوې ترخه کېناسته.

د قبر په مرمرينه شناخته ليکل شوي ول:

_د ستر غازي او خپلواکي اخيستونکي الحاج ميرويس نيکه مقبره.

د زېږېدو نېټه ١٠٨٤ ه ق کال _وفات ١١٢٨ ه ق کال

لاندې يې د ميرويس نيکه مشهوره وينا ليکلي وه:

))که سره يو نه شئ، له خپلو اوږو دپردیو جغ نه شی لري کولای.((

(پای)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library